

ବଡ଼ଟ୍ରା ପିଲାମାନଙ୍କର ଦରକାର କଂପ୍ଲାନ

ଏକମାତ୍ର କଂପ୍ଲାନରେ
ରହୁଛି ୨୩ଟି ଏକାନ୍ତ
ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ଖାଦ୍ୟଗୁଣ
ଯାହା ପିଲାମାନଙ୍କ ପାଇଁ
ପ୍ରତିଦିନ ଦରକାର ।

ସାଧାରଣତଃ ୧୫/୧୬ ବର୍ଷ
ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ପିଲାମାନଙ୍କର ବଢ଼ି
ଉଠିବାର ସମୟ ।

ପ୍ରୋଟିନ ହେଲୁ ଏହାରି ଏକ
ପୁଷ୍ଟିକର ଉପାଦାନ ଯାହା ସିଧାସଳଖ
ବଡ଼ତା ପିଲାମାନଙ୍କର ଶରୀର
ଗଠନରେ ସହାୟକ ହୋଇଥାଏ ।
ସେଇଥିପାଇଁ ଅପଣଙ୍କ ପିଲାମାନଙ୍କର
ଦରକାର କଂପ୍ଲାନ । କଂପ୍ଲାନରେ
ଅଛି ଉତ୍କୃଷ୍ଟ ପ୍ରୋଟିନ ଅର୍ଥାତ୍ ଦୁଗ୍ଧ
ପ୍ରୋଟିନ (୨୦%) । ତାହାହା ଏଥିରେ
ଅଛି ଆହୁରି ୨୨ ପ୍ରକାରର ଏକାନ୍ତ
ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ଖାଦ୍ୟଗୁଣ ।

କଂପ୍ଲାନ ବିଭିନ୍ନ ଲେଭେଲର
ସ୍ବାଦରେ ମିଳୁଛି ।

ପ୍ରୟୋଜନୀୟ ଖାଦ୍ୟଗୁଣ
ନିୟୋଜିତ ସମ୍ପ୍ରଦାୟରେ
ପ୍ରୋଟିନ ଚିକୋଟେଇନ
ପ୍ୟାକ ନିକୋଟିନାମାକ
କାର୍ବୋହାଇଡ୍ରେଟ କାଲସିୟମ
କାର୍ବୋସିନେଟ ସାଫୋସିନେଟ
ପ୍ରତ୍ୟକ୍ଷ ଚୋଲିନ
ସୋଡିୟମ ସାତକିଟିନ (ବିଟ)
କୋଲିକ୍ସ କିଟାମିନ ଡିଏୱି
(CA ବ୍ଲେ) ଟାମିନ-ଏସିଡ୍
ସୋଡିୟମ କିଟାମିନ ଡି
କୋସିନ ଡି ଫିଟାମିନ ଡି
ଅସୋଡିନ କିଟାମିନ ଡି
କିଟାମିନ ଏ କିଟାମିନ ଡି
କିଟାମିନ ଡି
ବୁଧ ମିଶେଇବାଇ ବରବାଇ ନାହିଁ

କଂପ୍ଲାନ® - ସଂପୂର୍ଣ୍ଣ ନିୟୋଜିତ ଆହାର

GX/36/184 ORI

“ମେରୀ”

ଭାରତ ବ୍ୟାପକ ସ୍ୱର୍ଣ୍ଣାବଳୀ ଅଳଙ୍କାର କର୍ମରେ ବ୍ୟସ୍ତ ଓ ବ୍ୟସ୍ତ ନାମ ।
ସତା କର୍ମ ଏବଂ ଅତୁଳନୀୟ ଶୈଳୀ । ସବୁ ପ୍ରକାର ଗହଣ ସୁଦୃଢ଼ ଭଳି
ନାନା ଥିବା ଅଳଙ୍କାର ।

ମଗାଭବ ବେଳେ ଅଳଙ୍କାର ନିୟମ ଲେଖିବେ । ଭ. ପି. ଶର୍ମା ଅଲଗା ।
ମାଗଣା ତାଲିକା ପାଇଁ ଲେଖନ୍ତୁ । (ଏକକ୍ଷ୍ମ, ଆବଶ୍ୟକ)

 No. 204 Rs. 150 50 No. 57 Rs. 75 50	 No. 95 Rs. 75/50 No. 78 Rs. 30 50	 No. 96 Rs. 75/50 No. 81 Rs. 30 50	 No. 111 Rs. 40 50
 No. 28 Rs. 225 50 No. 32 Rs. 200 50	 No. 136 Rs. 50 50 No. 140 Rs. 50 50 No. 129 Rs. 50 50 No. 146 Rs. 50 50	 No. 18 Rs. 250 50 No. 21 Rs. 250 50	 No. 121 Rs. 55 50 No. 111 Rs. 25 50
 No. 146 Rs. 100 50 No. 147 Rs. 100 50 No. 148 Rs. 100 50 No. 149 Rs. 100 50 No. 151 Rs. 100 50 No. 152 Rs. 100 50	 No. 165 Rs. 50/50 No. 167 Rs. 50/50 No. 145 Rs. 50 50	 No. 96 Rs. 75/50 No. 99 Rs. 75/50 No. 102 Rs. 75/50	 No. 41 Rs. 150 50 No. 42 Rs. 150 50
 No. 159 Rs. 55 50			
 No. 191 Rs. 55 50 No. 192 Rs. 55 50			

MERI GOLD COVERING WORKS

P.O. BOX : 1405, 14, RANGANATHAN STREET,
T. NAGAR, MADRAS-600 017, INDIA.

ସାଦର କରାହେଉଛି।

ନୂଆ

ମେଡିକର

ଉକ୍ତୁଣି ନିର୍ମୂଳ କରୁଥିବା ସରୁଳ, ନିରାପଦ, ପ୍ରଭାବୀ ଉପାୟ

ପ୍ରଭାବଶାଳୀ ହେଉ ନ ଥିବା ପୁରୁଣା ଉପାୟ ଭୁଲି ଯାଆନ୍ତୁ । ମେଡିକର ନିଜର କରନ୍ତୁ ।
ଉକ୍ତୁଣି ଉପଦ୍ରବରୁ ନିଶ୍ଚିତ ହୋଇଯାନ୍ତୁ ।

ସରୁଳ

ମେଡିକରକୁ ଶାମୁ ଭଳି ଲଗାଇ
୩ ମିନିଟ ପରେ ଧୁଅନ୍ତୁ, ପୁଣି
ଆଉ ପରେ ସେତିକିଳି କରନ୍ତୁ ।

ନିରାପଦ

ମେଡିକର ମୃତ୍ତୀର ଅନୁସଂଧାନ
ଓ ପରୀକ୍ଷା-ନିରୀକ୍ଷା ପରେ ପ୍ରସ୍ତୁତ
କରାଯାଇଛି, ଶତ ପ୍ରତିଶତ
ସୁରକ୍ଷିତ ।

ପ୍ରଭାବୀ

ମେଡିକର ମାତ୍ର
୬ ମିନିଟରେ ଉକ୍ତୁଣିକୁ ନଷ୍ଟ
କରିଦିଏ ।

ମେଡିକର

ଉକ୍ତୁଣି ବିପକ୍ଷରେ ଆପଣଙ୍କ ରକ୍ଷକ
ସରୁଳ-ନିରାପଦ-ପ୍ରଭାବୀ

ଉପାଦେ: ଶିଶୁଚର୍ଯ୍ୟ ବିଦ୍ୱାନ୍ ଏ.
ଭିକ୍ସ ଓ ଡିଅବେସିଭ'ର ନିର୍ଦ୍ଦେଶ

ସୁସ୍ଥ ସତ ହେଲା!

ଜଣେ ପାଇଲଟ୍ ହୋଇ ଏୟୋରପ୍ଲେନ୍ ଚଳାଇବା କ୍ଷମା ତା'ତାଙ୍କର ସ୍ବପ୍ନ । ପିଲାଦିନୁ ସେ ତାହାହିଁ ହେବାକୁ ଚାହାନ୍ତି ।

ଆଉ ଯେଉଁ ଯେନେ ଅଳ୍ପ ଯୁଁ ତାକୁ ବିନାଶ ବୃଦ୍ଧିର ବଳି ଦୁର୍ବିଦ୍ଧ ପିତାଙ୍କୁ ଚଳୁଥିଲା । ତାଙ୍କ ଚାନ୍ଦିନୀଙ୍କୁ ଚଳୁଥିଲେ ସେ ଏହାର ପୁଣିତର ଉପାଦାନ ତାକୁ ପୁଣିତର ହୋଇ ବଳିବାରେ ସାହାଯ୍ୟ କରିବା । ଆଜି ତା'ର ସେହି ସ୍ବପ୍ନ ସତ ହୋଇଛି । ଏବେ ସୁଦ୍ଧା ଆଉ ଆନନ୍ଦ ଭାବେ ସେ ଆମେ ତାକୁ ବିନାଶ ବୃଦ୍ଧିର ବଳିଦ୍ବ ପିତାଙ୍କ ଅଭ୍ୟାସ କରାଉଛୁ । ଆଉ ତାହାହିଁ ଏହି ବର୍ଷଦିନ ଭିତରେ ତାକୁ ଆମେ ପରିଚିତ କରିବା ।

ଏହା ବର୍ଷ ନବୀନ ଶିଶୁମାର ପାଇଁ ଭଲ ।

ଶୁଣା ଉଦ୍ବେଗବାନ ପାଖରେ ସର୍ବଦା ଉଚିତ ଏକାକ ପ୍ରୟୋଗର ପ୍ରାକୃତିକ ପୂର୍ବଦତ୍ତ ଉପାଦାନ — ପ୍ରୋଟିନ, ମିନେରାଲ୍, ଗ୍ଲୁକୋଜ୍ ଏବଂ ଡାଇଅକ୍ସିଡ୍ ଗ୍ଲୁକୋଜ୍ ପ୍ରାକୃତିକ ପୂର୍ବଦତ୍ତ ।

ଏହି ପାଉ ପୂର୍ବଦତ୍ତ ତାହାପାଇଁ ଯେ କୌଣସି ପିତାଙ୍କୁ ପରମର୍ଶ ଦିଅନ୍ତି, ସେଥିରେ ଅବୁଝା ହେବାପାଇଁ ନାହିଁ । କାରଣ, ଏହି ଶିଶୁ ପିତାଙ୍କ ପାଇଁ ପୂର୍ବଦତ୍ତ ପ୍ରାକୃତିକ ଭଲ ।

ପୁଣି ଯେଉଁଠିରେ ଅଳ୍ପମାସ

HTA 5816 ORI

ଜହ୍ନ ମାୟା

ସମ୍ପାଦକ : 'ଚକ୍ରପାଣୀ'

ସମ୍ପାଳକ : ନାଗି ରେଡ୍ଡୀ

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣ ଜୀବନର ଅମର କାହାଣୀର ମୁଖ୍ୟ ଦୁଇଟି ଉପ
ହେଲେ ଶ୍ରୀକବଚ ପୁରାଣ ଏବଂ ମହାଭାରତ । କିନ୍ତୁ
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବହୁରେ ଏ ମୂଳ କାହାଣୀମାଳାଠାରୁ ସାମାନ୍ୟ
ଭିନ୍ନ କେତେ କାହାଣୀ ପଢ଼ିବାକୁ ମିଳେ । ସେହିପରି
ଏକ ଜନପ୍ରିୟ ଉପ-ପୁରାଣରୁ 'କୃଷ୍ଣାବତାର' ର
କାହାଣୀମାନ ଆହୁତ ।

ଅମରକାଣୀ

ମାତା ଶନ୍ତଃ ପିତା ବୈଶ୍ଣ ଯେନ ବାଲୋ ନ ପଠିତଃ ।
ନ ଶୋଭତେ ସଭ୍ରମଧ୍ୟେ ହଂସମଧ୍ୟେ ବକୋଯଥା ॥
[ଯେଉଁ ବାପା ମା ପିଲାକୁ ବିଦ୍ୟାର୍ଜନର ସୁଯୋଗ ଦିଅନ୍ତି ନାହିଁ,
ସେ ବାପା ମା ସେ ପିଲାର ଶନ୍ତଃ ଭଳି । ହଂସମାନଙ୍କ ଭିତରେ
ବକ ଯେପରି ଶୋଭାପାଏ ନାହିଁ, ସେହିପରି ସଭ୍ରମଧ୍ୟରେ ସେ
ପିଲା ବି ଶୋଭା ପାଏ ନାହିଁ ।]

ବର୍ଷ : ୨୧

ମେ ୧୯୮୮

ଅଙ୍କ : ୧୧

ପ୍ରତି ସଂଖ୍ୟା : ଟ. ୨-୫୦ :: ବାର୍ଷିକ ମୂଲ୍ୟ : ଟ. ୩୦-୦୦

चंदा मामा बूझ के हाटे -
छोटे छोटे, प्यारे प्यारे,
टंगबिटंगे कैसे ताटे?
ताटे नहीं, ये जेम्स हैं टाटे.

Cadbury's **GEMS**

जो चाहे खेले, जो चाहे च्वाले.

Cadbury's
GEMS

ଜହମାମୁଁ ସମ୍ବାଦ-ବିଶିକ୍ଷା

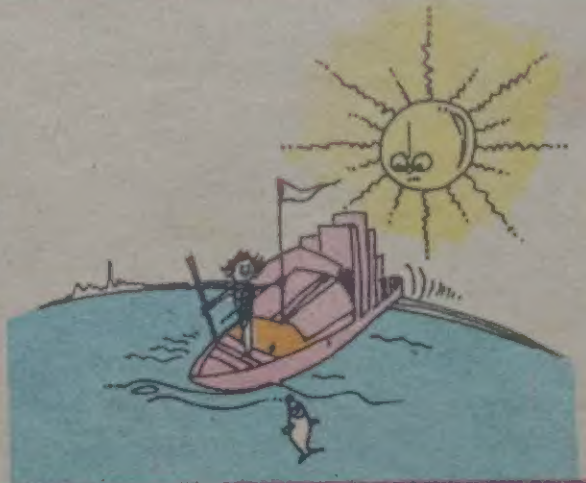

ଭ୍ରମକାୟ ବରଫଖଣ୍ଡ

ଲମ୍ବରେ ୧୫ କି.ମି. ଏବଂ ପ୍ରସ୍ଥରେ ୪୦ କି.ମି. ଆକାରର ଖଣ୍ଡ ଏ ବରଫଖଣ୍ଡ ଉତ୍ତରମେରୁ ଚଢ଼ିଲା ହୋଇ ସମୁଦ୍ର ଉତ୍ତରକୁ ଭସି ଆସିଛି । ଏହାକୁ ପଦ ଲାସ୍ ଏଞ୍ଜେଲ ସ୍ ସହରକୁ ଅଣାଯାଇ ପାରନ୍ତା, ତେବେ ଏହା ସେ ମହାନଗରୀର ପେଡେ ପାଣି ଲେଡ଼ା, ଆଗାମୀ ୨୭୫ ବର୍ଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ତାହା ଯୋଗାଇ ପାରନ୍ତା ।

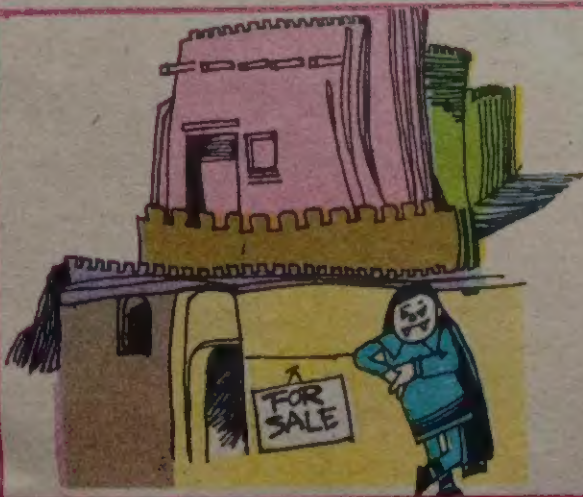
ସମୁଦ୍ରରେ ଏକାକିନୀ

ନିଉ ଜେର୍ସିର ତାଳିଆ ଏକ ନାମକ ଝିଅ (ବର୍ତ୍ତମାନ ବୟସ ଏକୁଇଶ) ଦୁଇବର୍ଷ ତଳେ ସମୁଦ୍ର ଉତ୍ତରକୁ ଗୋଟାଏ ସ୍ପେଟିଆ ନୌକାରେ ବସି ବାହାରିଲା । ସେ ଏକାକିନୀ ମଧ୍ୟେ ମଧ୍ୟେ କେତେକ ବନ୍ଦର ଛୁଇଁ ଦୁଇବର୍ଷ ସମୁଦ୍ରରେ ବିତାଇ ଏବେ ଘରକୁ ଲେଉଟି ଆସିଛି ।

ଡ୍ରାକୁଲାର ନବର

ବାମ୍, ଷ୍ଟୋକାର୍ଲ୍ ଇଣ୍ଡିଆ ଗଣ୍ୟାତ ଉପନ୍ୟାସ ଡ୍ରାକୁଲ ପଚାଛନ୍ତି ? ଏ ଉତ୍ସୁକର ଚରିତ୍ରର ଭୂତ ନାମକ ଉତ୍ସ ଜମିଦାର । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେ ଜମିଦାରଙ୍କ ନବର ବିକ୍ରୀ ହେବ ବୋଲି ବନ୍ଧିପନ ଦିଆଯାଇଛି । ଗୋଟିଏ ପବ୍ଲ ଉପରେ ଏହା ଅବସ୍ଥିତ । ଅତ୍ୟନ୍ତ ନିର୍ଜନତା ଓ ଅହଗତ ବହୁମାନ ଭାଷଣ ପବନ ଏହାର ପରିବେଶର ବଶେଷତ୍ତ୍ୱ ।

ମିଥୁମାଣ ଗୁରୁମିନାର

ହାଇଦ୍ରାବାଦର ବଖାତ୍ ଗୁରୁମିନାର ରମାରତ୍ କଥା କିଏ ନ ଶୁଣିଛନ୍ତି ? ନଗରୀର ହୃଦ୍‌ବେଶରେ ଅବସ୍ଥିତ ଏ ବଖାତ୍ ରମାରତ୍ ଆଉ ପୁରୀର ମନୋରମ ରହସ୍ୟର ଆଶା ନାହିଁ । ବାସୁମଣ୍ଡଳ ଦୂଷିତ ହେବା ଯୋଗୁଁ ଏବଂ ସବଦା ପାନବାହନ ହାତ ଉଠି ଭୂମିର ମୃତ୍ କମ୍ପନ ଯୋଗୁଁ ଏହାର ଅବସ୍ଥା ଶୋଚନୀୟ ।

ପ୍ରଶ୍ନୋତ୍ତର

ଜଣେ ଶିକ୍ଷକ ତାଙ୍କ ବିଦ୍ୟାଳୟକୁ ପିତା ବାଟରେ ସବୁଦିନେ ଗୋଟାଏ ଗଛମୂଳରେ ଜଣେ ଯୁବକ ବସି ରହୁଥିବାର ଦେଖୁଥାନ୍ତି । ସେ କେତେବେଳେ ତୁଳୁଥାଏ ତ କେତେବେଳେ ଗୁଣ୍ଠ ଗୁଣ୍ଠ କରି ଗୀତ ବୋଲୁଥାଏ ।

ସେ ଯୁବକକୁ ସେପରି ଭାବରେ ବସିରହୁ ସମୟ ନଷ୍ଟ କରୁଥିବାର ଦେଖି ଶିକ୍ଷକ ମହାଶୟ ବରଦ୍ଧି ଅନୁଭବ କରୁଥା'ନ୍ତି ।

“ଯୁବକ, ତମେ କିଛି କାମ ଧନ୍ଦା କରୁନାହିଁ ?” ଦିନେ ଶିକ୍ଷକ ପଚାରିଲେ ।

“କଲେ କ'ଣ ହେବ ?” ଯୁବକ ପଚାରିଲା ।

“ସରସା ଆୟ କରବ ।” ଶିକ୍ଷକ କହିଲେ ।

“କଲେ କ'ଣ ହେବ ?” ଯୁବକ ପଚାରିଲା ।

“ବସା ହେବ । ପିଲାପିଲା ହେବେ ।” ଶିକ୍ଷକ କହିଲେ ।

“ହେଲେ କ'ଣ ହେବ ?” ଯୁବକ ଗମ୍ଭୀର ଭାବରେ ପଚାରିଲା ।

“ସେମାନେ ବଡ଼ ହେବେ । ସେମାନେ ଆୟ କରବେ ।” ଶିକ୍ଷକ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

“କଲେ କ'ଣ ହେବ ?” ଯୁବକ ପଚାରିଲା ।

“ସେମାନେ ଆୟ କଲେ ତୁମେ ଡେଣିକ ଆରାମ କରବ !” ଶିକ୍ଷକ କହିଲେ ।

“ହଉ ହେ ବାବୁ, ବର୍ତ୍ତମାନ ତେବେ ମୁଁ କ'ଣ କରୁଛି ବୋଲି ତମେ ଭୁଲୁଛ ?”

ଯୁବକ ପଚାରି ସାର ପିଟି ମାରିବାରେ ମନ ଦେଲା । ଶିକ୍ଷକ କାନମୁଣ୍ଡା ଆଉଁସି ନିଜ ବାଟରେ ଚାଲିଗଲେ ।

ରାଜକନ୍ୟାଙ୍କ ମୃତ୍ୟୁ

କାହିଁ କେତେ କାଳ ତଳର କଥା । ବଣ ଭିତରେ ଥାଏ ଜଣେ ବୁଢ଼ୀ । ତାକୁ ବହୁତ ଯାଦୁବଦ୍ୟା ଜଣା । ଯିଏ ତାକୁ ଯାଦୁବଦ୍ୟା ଶିଖାଇଥିଲେ, ସେ ତାକୁ କହିଥିଲେ, “ଦେଶ ଝିଅ, କାହାର ହାତ ହେଲ ଭଲ କାମ କରବୁ ନାହିଁ । ବିନା ଦୋଷରେ କାହାକୁ କଲବଲ କରବୁ ନାହିଁ । ଖାଲି ମୋ ମୃତ୍ୟୁ ପରେ କାଳେ ଯାଦୁ ବିଜ୍ଞାନ ଲୁପ୍ତ ହୋଇଯିବ, ସେଥିପାଇଁ ତୋତେ ଏସବୁ ଶିଖାଇଲି ।”

ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ବୁଢ଼ୀ ତା’ ଗୁରୁକଥା ଅନୁସାରେ କାମ କରୁଥାଏ । ସବୁଦିନେ ପୂଜାପାଠ କରି କହୁଥାଏ, “ଭଗବାନ, ଯାଦୁବଦ୍ୟା ଅଭ୍ୟାସ କରିବା ଫଳରେ ମୋର ଯେପରି କିଛି ପାପ ନ ହୁଏ ।” ଏଭଳି ପ୍ରାର୍ଥନା କରିବା ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ କେବଳ ଲୋକଙ୍କ

ହୃଦ ପାଇଁ ଯେତେକ ଯାଦୁବଦ୍ୟା ଦେଖାଇବା କଥା, ସେତେକ ଦେଖାଉଥାଏ । ଦିନେ ସେ ସ୍ବପ୍ନରେ ତା’ ଗୁରୁକୁ ଦେଖିଲା । ଗୁରୁ ଖୁସି ହୋଇ କହିଲେ, “ତୁ ଭଲ କାମ କରୁଛୁ । ଏମିତି ବରବର କରୁଥିବୁ ।”

ବୁଢ଼ୀ କିନ୍ତୁ ଏ ଉପଦେଶ ମନେ ରଖିଲା ନାହିଁ । ସେ ଅନେକ ସମୟରେ ମଜା ଦେଖିବା ନିମନ୍ତେ ଲୋକଙ୍କୁ ହଇରାଣ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲା । ଧର କାଠୁରୁଆଟିଏ ବଣ ଭିତର ଦେଇ ଯାଉଛି, ହଠାତ୍ ବାଉଁଶାଏ ତା ଆଡ଼କୁ ବୁଦା ମାରି ଆସିବ । ସେ ବିଚର ଚେତା ହରାଇବ ଅସଲରେ ସେ ବାଉଁଶ ମାୟାବାଉ ମାତ୍ର । ପ୍ରକୃତରେ ମଣିଷର କିଛି କ୍ଷତି କରିପାରନ୍ତା ନାହିଁ ।

ବୁଢ଼ୀର ଯାଦୁବଦ୍ୟା କଥା କ୍ରମେ ଗାଇ-ଯାକର ଲୋକେ ଜାଣିଲେ । କେବେ କେବେ

ସେବା ପାଇଁ ଗୋଟାଏ ବୋହୂ ଆଣିଲେ
ଦୁଅନ୍ତା ନାହିଁ ?”

“ଆରେ ବାବୁ ଗୁଣଧର ! ମୁଁ ବି ସେଇଆ
ଭାବୁଥିଲି ।” ଏହା କହି ବୁଢ଼ୀ ତାକୁ
ଗୋଟାଏ ମଲ୍ଲ ଶିଖାଇ ଦେଲା ଓ କହିଲା,
“ଯା, ଯାଦୁ ଦର୍ପଣ ଆଗରେ ଏ ମଲ୍ଲ ପକେ
କହିବୁ କି ଏ ରାଜାରେ ସବୁଠାରୁ ସୁନ୍ଦର
କୁମାରୀ କନ୍ୟା କିଏ, ସେକଥା ତୁ ଜାଣିବାକୁ
ଗୁଡ଼ୁ ।”

ଗୁଣଧର ସେଇଆ କଲା । ଦର୍ପଣରେ
ସୁନ୍ଦର ମୁହଁଟିଏ ଘାସି ଆସିଲା ଆଉ ଦର୍ପଣ
ପାଖରେ ବସିଥିବା ବୁଢ଼ୀର ଯାଦୁ କାଉ
କହିଲା, “ଇଏ ହେଲେ ରାଜକୁମାରୀ !”

ବାସ୍ ! ଗୁଣଧର ରାଜକୁମାରୀଙ୍କୁ ବିବା
ହେବାକୁ ସ୍ଥିର କରି ବୋଉକୁ ସେକଥା
କହିଲା । ବୁଢ଼ୀ କହିଲା, “ଯା, ରାଜାଙ୍କୁ
ନିଜ ପରିଚୟ ଦେବୁ । କହିବୁ, ତୋ
ପ୍ରସ୍ତାବରେ ସେ ରାଜା ନହେଲେ ତାଙ୍କର
ସବନାଶ ହେବ । ଆଉ ସାଙ୍ଗରେ ଯାଦୁ
ହାଡ଼ ଶକ୍ତି ନେଇ ଯାଇଥିବୁ । ଦରକାର
ହେଲେ କିଛି ବିଦ୍ୟା ଦେଖାଇ ଦେବୁ !”
ତା’ପରେ ବୁଢ଼ୀ କାଉକୁ କହିଲା, “ସାଙ୍ଗରେ
ଉଡ଼ି ଉଡ଼ି ଯା !”

ଗୁଣଧର ଯାଇ ରାଜାଙ୍କ ଆଗରେ ପହଞ୍ଚି-
ଗଲା ଓ ସିଠି ବଜାଇ ସେ ରାଜାଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ
କଲା । ରାଜା କେବେ ଏଭଳି ଉଦ୍ଭଟ ସୁନ୍ଦର

କେହି କେହି ବିପଦ ଆପଦରେ ସାହାଯ୍ୟ
ପାଇବା ନିମନ୍ତେ ବୁଢ଼ୀର ଦ୍ଵାରସ୍ଥ ହେଲେ
ବୁଢ଼ୀ ସେମାନଙ୍କୁ ସାହାଯ୍ୟ କରେ, କିନ୍ତୁ
ବଦଳରେ ସେମାନଙ୍କଠୁଁ ବେଶ୍ କଡ଼ା ମୂଲ୍ୟ
ନାଏ । ଲୋକେ ତାକୁ ଶୋଷାମଦ କରନ୍ତି ।
ତମେ ବୁଢ଼ୀର ଶ୍ରୀକ୍ଷଣ ଗର୍ବ ହେଲା ।

ବୁଢ଼ୀର ଧୂଆଁଟାଏ ଥାଏ । ସେ ଟୋକା
ଯେତକି ଚାଲି, ସେତକି ଦୁଷ୍ଟ । କିଛି
କାମର ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ ବୁଢ଼ୀ ଆଖିରେ ସେ
ଯେପରି ସୁନ୍ଦର, ସେହିପରି ଗୁଣବାନ୍ । ନାମ
ବି ତାର ଗୁଣଧର !

ବୁଢ଼ୀଠୁଁ କିଛି ଯାଦୁବିଦ୍ୟା ସେ ଶିଖିନେଲା ।
ଦିନେ ସେ ବୁଢ଼ୀକୁ କହିଲା, “ବୋଉ, ତୋ

ଦେଖି ନଥିଲେ । ସେ ବରକ୍ର ହୋଇ ପଚାରିଲେ, “କ’ଣ କହୁଛ ?”

“ସଜ୍ଜନିଆକୁ ମୋ ବୋଉ ସକାଶେ ନେଇଯିବ !”

“କ’ଣ କହୁଛ ?” ସଜ୍ଜା କାବା ହୋଇ ପଚାରିଲେ ।

“ମୋ ବୋଉ ସକାଶେ ସଜ୍ଜନିଆକୁ ନେଇଯିବ । ମୋ କଥାର ଅର୍ଥ ସଜ୍ଜା ହୋଇ ବୁଝିନାହିଁ କିପରି ? କଥା ହେଲା, ମୁଁ ତାକୁ ବିଷ ଦେବ । ବ୍ୟବସ୍ଥା କର ।” ଗୁଣଧର କହିଲା ।

ସଜ୍ଜାଙ୍କ କଣ୍ଠରୁ କଥା ବାହାରିଲା ନାହିଁ । ସେ ହୋଧରେ ସତେ ଅବା ପାଠ ପଢ଼ିବେ । ଗୁଣଧର ସେ ପ୍ରତି ଦୃଷ୍ଟି ନ ଦେଇ କହିଲା, “ଆରେ, ଜାମାତା ପ୍ରତି ଯେପରି ବ୍ୟବହାର କରିବା କଥା ସେପରି କରୁନା କାହିଁକି ?”

ସଜ୍ଜା ନିଜକୁ ସମ୍ବରଣ କରି କହିଲେ, “ହଁ, ହଁ, ଠିକ୍ କଥା । ତାହାହିଁ କରିବା” ଏହା କହି ସେ ଚାଲି ବଜାଇଲେ । ଜଣେ ପରିଚାରିକ ଦଉଡ଼ି ଆସିଲା । ସେ କହିଲେ, “କଟୁଆଳକୁ ଡାକ !”

“ଆଜ୍ଞା, କଟୁଆଳ କ’ଣ କରିବ ? ବରଂ ପୁରୋହିତକୁ ଡାକନ୍ତୁ । ମୋତେ କୌଣସି କାମରେ ବଳମ୍ବ ସୁଖ ଲାଗେ ନାହିଁ ।”

ସଜ୍ଜା କିଛି କହିଲେ ନାହିଁ । କଟୁଆଳ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ସଜ୍ଜା ଲକ୍ଷିତରେ କିଛି

କହିଲେ । କଟୁଆଳଙ୍କ ସହକାରୀମାନେ ଗୁଣଧରକୁ ଧରି ପକାଇ ଘୋଷାରି ନେଇଗଲେ ଯିବା ବଧ ଭୂମିକୁ । ଗୁଣଧର ଯେତେବେଳେ ବୁଝିଲା କି ତା’ ମଣ୍ଡିକାଟି ହେବ, ସେତେବେଳେ ସେ ନିଜ ଯାଦୁ ହାତୁଟି ଖୋଜିଲା । କିନ୍ତୁ ସେ ସଜ୍ଜ-ଜାମାତା ହେବାର ଉତ୍ସାହରେ ସେ ଶକ୍ତି ଘରେ ଛାଡ଼ି ଆସିଥିଲା ।

ହାୟ ! ସେ ଆଉ କରିବ କ’ଣ ? ମଣ୍ଡିଟି ହସାଇଲା ।

କାଉ ଉଡ଼ି ଯାଇ ବୁଢ଼ୀକୁ ସବୁ ଗଣିଲା । ବୁଢ଼ୀର ହୋଧରେ ଆତ୍ମହସ ହୋଇଗଲା । ସେହି ସତରେ ସେ ତା’ର ସମସ୍ତ ଯାଦୁ ଶକ୍ତି

ସବୁ କ୍ଷେତ୍ରେ ସେଇଆ ହେଲା । ରାଜ-କୁମାରଙ୍କ ଗୃହ ଦିଗରେ ପାଉଁଶ ବହୁ ହୋଇଥାଏ । ସେହି ପାଉଁଶ ଦେଇ ସୃଷ୍ଟି ହୁଏ ଗୋଟାଏ ଭାଷଣାକାୟ ଦାନବ ।

ରାଜାଙ୍କ ଚରମରୁ ଡେଇଁବା ପିତା ହୋଇ ଘୋଷଣା କରାଗଲା, “ଯିଏ ରାଜକୁମାରଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବ, ଯିଏ ତାକୁ ବିଷା ଦେବ ।”

ଏ ଘୋଷଣା ଶୁଣିବା ଲୋକଙ୍କ ଦେହରୁ ଅନେକେ ରାଜକୁମାରଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ଗଲେ, କିନ୍ତୁ ଦାନବକୁ ଦେଖି କିଏ ମୁକ୍ତ ଗଲା ତ କିଏ ଏଡ଼େ ଜୋର୍ରେ ଦୌଡ଼ିଲା ଯେ ଜୀବନରେ ସେ ଏମିତି ଦୌଡ଼ି ପାରିବ ବୋଲି ଜାଣି ନଥିଲା । ଜଣେ ଦୁଇଜଣ ତ ପାଶଲ ହୋଇଗଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଏ ଘୋଷଣା ଶୁଣି ନଥିବା ଯୁବକଟିଏ ଦୂରରୁ ଏ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖୁଥାଏ । ସେ ବଣରେ ପଶିଥିଲା କୌଣସି ଚେରମୂଳ ସନ୍ଧାନରେ । କାରଣ ତା’ ବାପା ଜଣେ ବୈଦ୍ୟ । ସେ ରାଜକୁମାର ସେପରି ଦୟାଳୁ ଅବସ୍ଥାରେ ବସି କାନ୍ଦୁଥିବାର ଦେଖି ଏହି ସିଦ୍ଧାନ୍ତ କଲା ଯେ ନିଶ୍ଚୟ କେହିଜଣେ ତାକୁ ସେପରି ଅବସ୍ଥାରେ ପକାଇଛି ଓ ଏକା ସେହି ବ୍ୟକ୍ତି ତାକୁ ମୁକ୍ତ କରି ପାରିବ । ସେ ପାଶରେ ଦେଖିଲା ଗୋଟାଏ ବୁଡ଼ିଆ । କିନ୍ତୁ ସେ ବୁଡ଼ିଆରେ କେହି ନଥିଲେ । ସେ ବୁଲୁ ବୁଲୁ ଦେଖିଲା ଆଉ ଖୋଟିଏ ବୁଡ଼ିଆ । ବୁଡ଼ିଆଟିଏ ସାମ୍ନାରେ

ପ୍ରୟୋଗ କରି ରାଜକନ୍ୟାଙ୍କୁ ହରଣ କରି ନେଇଗଲା । ପରଦିନ ଯେତେବେଳେ ଜଣା ପଡ଼ିଗଲା କି ରାଜକନ୍ୟା ହରଣଗୁଲ୍ ହୋଇ ଯାଇଛନ୍ତି, ଗୃହଆଡ଼େ ଖୋଜା ପଡ଼ିଲା । ନିଜେ ରାଜା ବଣରେ ପଶି ଖୋଜିଲେ । ହଠାତ୍ ସେ ଦେଖିଲେ, ରାଜକନ୍ୟା ଗୋଟାଏ ଗଛମୂଳରେ ବସିଛନ୍ତି । “ଜେମା ! ତୁ ଏଇଠି ?” କହି ସେ ଦୌଡ଼ିଗଲେ । ହଠାତ୍ ସେଠାରେ ଉଦ୍‌ଭୂତ ହେଲା ଗୋଟାଏ ଭୟଙ୍କର ଦାନବ ଭଳି ଜୀବ । ସେ ରାଜାଙ୍କ ଆଡ଼େ ଖେପି ଆସିଲା । ରାଜା ପଲାଇ ଆସିଲେ ।

ଏହାପରେ ରାଜକୁମାରଙ୍କୁ ଉଦ୍ଧାର କରିବାକୁ ଗଲେ ମନ୍ତ୍ରୀ, ସେନାପତି ଓ କନ୍ଧୁଆଳ । କିନ୍ତୁ

ବସିଥିଲା । ମାଧବ ତାକୁ ନମସ୍କାର କରି ସବୁ
କହିଲା । ବୁଢ଼ୀ ଭଉଁର ଦେଲା, “ସୁଅ !
ମୋ ଭଉଁରୀ ଥିଲା ବଖ୍ୟାତ ଯାଦୁକର ।
ସୁଅର ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ କଥା ଜାଣି ସେ ରାଜକୁମାରୀକୁ
ହରଣ କରି ଆଣିଲା । କିନ୍ତୁ ଦେଖିଲା ରାଜ-
କୁମାରୀ ଦୁର୍ଗାଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରୁଛନ୍ତି । ତେଣୁ
ତାଙ୍କ ଉପରେ ତା’ ଯାଦୁ କାମ କଲ ନାହିଁ ।
କିନ୍ତୁ ମୋ ଭଉଁରୀ ନିଶ୍ଚୟ ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବ
କୋଲି ଏମିତି ଶପଥ ନେଇଥିଲା ଯେ ସେ
ନିଜେ ଯାଦୁ ଦ୍ଵାରା ନିଜକୁ ଜଳାଇ ପାର୍ବତୀ
କରିଦେଲା ଓ ସେହି ପାର୍ବତୀ ତା’ କଥା
ଅନୁସାରେ ମୁଁ ରାଜକୁମାରୀ ଚତୁର୍ଦ୍ଦିଗରେ
ବିଛାଇଦେଲି । ସେ ପାର୍ବତୀରୁ ତାହାର ଶକ୍ତି
ଦାନବରୂପ ନେଇ ବାହାରେ ।”

“ବର୍ତ୍ତମାନ ଉପାୟ ?” ମାଧବ ପଚାରିଲା ।

“ଉପାୟ ଅଛି, ସୁଅ । ମୋ ଭଉଁରୀ
ଠକ୍ ଜଳିବାରୁ ଆରମ୍ଭ କରି ନିଜ କାମ ପାଇଁ
ଅନୁତାପ କରିଥିଲା ଓ କହିଥିଲା ଯିଏ ଶୋଷାଏ

ପଦର ଅର୍ଥ ବୁଝିବ, ସେ ରାଜକୁମାରୀଙ୍କୁ ମୁକ୍ତି
ଦେଇ ପାରିବ । ସେ ପଦ ହେଲା :

ଯାହା ପରଶରେ ପାର୍ବତୀ
ହୋଇ ଯାଇପାରେ ମଣିଷ
ତାହାର ଆଶୀର୍ଵେଦକୁ ମାରା
ଯାଦୁରୁ ପାରିବେ ଉତ୍ତର ।”

ବୁଢ଼ୀଠୁଁ ଏକଥା ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ମାଧବ
ଏହାର ଅର୍ଥ ବୁଝିଲା । ଗଙ୍ଗା ନଦୀ ପରଶରେ
ପାର୍ବତୀରେ ପରିଣତ ସଗର ବନ୍ଧର ରାଜପୁତ୍ର-
ମାନେ ମୁକ୍ତି ପାଇଥିଲେ । ଗଙ୍ଗା ଅଦୂରରେ
ପ୍ରବହମାନା ଥିଲେ । ମାଧବ ଦୌଡ଼ିଯାଇ
ଗଙ୍ଗାଜଳ ଆଣି ରାଜକୁମାରୀଙ୍କୁ ଘେରିଥିବା
ପାର୍ବତୀ ଉପରେ ତଥା ତାଙ୍କ ଉପରେ
ଫୋପାଡ଼ିଲା । ବାସ୍ । ଆଉ ଦାନବ
ବାହାରିଲା ନାହିଁ । ସେ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ରାଜ-
କୁମାରୀଙ୍କୁ ନେଇ ରାଜାଙ୍କ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚିଲା ।
ମହା ଧୂମ୍‌ଧାମ୍‌ରେ ତା’ ସହ ରାଜକନ୍ୟାଙ୍କ
ବିବାହ ହେଲା ।

ସନ୍ଦେହର ଅବସାନ

ଦିନେ ରାଜା ନାଗବର୍ମା ଶିକାର ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବଣକୁ ଗଲେ । ସେଦିନ ସାଥରେ ବେଶ କେତେଜଣ ଲୋକ ଯାଇଥାନ୍ତୁ । ତାଙ୍କ ଭିତରେ ଥିଲେ ସେନାପତି ।

ସେମାନେ ଶିକାର କଲବେଳେ ପରସ୍ପରଠାରୁ ଅଲଗା ହୋଇ ପଡ଼ିଲେ । କଥା ଥିଲା, ସୂର୍ଯ୍ୟ ଠିକ୍ ମୁଣ୍ଡ ଉପରକୁ ଉଠିବାବେଳକୁ ଯିଏ ଯୁଆଡ଼େ ଥିବେ ଫେରି ଆସି ଗୋଟିଏ ଆମ୍ବଗଛ ତଳେ ରୁଣ୍ଡ ହେବେ । ସେ ଆମ୍ବଗଛ ପାଖରେ ଉଇ ଦୁକାଟାଏ ଥିଲା । ତାହାହିଁ ହେଲା ଚିହ୍ନ ।

ଶିକାର କରୁଁ କରୁଁ କିଏ କୁଆଡ଼େ ଦୂରକୁ ଦୂରକୁ ଚାଲିଗଲେ । ଫୁମେ ଏକଦି ହେବାର ବେଳ ହୋଇଗଲା । କିନ୍ତୁ କେଉଁଠାରେ ସେ ଉଇଦୁକା ଓ ଆମ୍ବଗଛ, ତାହା କେହି ହଠାତ୍ ଠାବ କରିପାରୁ ନଥାନ୍ତୁ ।

ମହା ଅଡ଼ୁଆ କଥା ତ ! ଆମ୍ବଗଛ ଓ ଉଇଦୁକା ଦେଖିଲବେଳେ ମନେ ହୋଇଥିଲା ସତେ ଅବା ତାକୁ ଖୋଜି ବାହାର କରିବାରେ କୌଣସି ଅସୁବିଧା ହେବ ନାହିଁ ! କିନ୍ତୁ ବଣ ଭିତରେ ଅସଂଖ୍ୟ ଆମ୍ବଗଛ ଓ ଅସଂଖ୍ୟ ଉଇଦୁକା ।

ରାଜାଙ୍କର ଜଣେ ସିପାୟା ଘୋଡ଼ା ବେ ଯାଉଁ ଯାଉଁ ଗୋଟିଏ ବରଗଛ ମୂଳରେ ଜଣେ ସାଧୁ ବସିଥିବାର ଦେଖିଲା । ଘୋଡ଼ାର ଟାପୁ ଶବ୍ଦ ଶୁଣି ସାଧୁ ଆଖି ଖୋଲିଲେ । ସିପାୟା ଅପେକ୍ଷା କରିଥାଏ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଡୋଲ ଏଣେ ତେଣେ ହେବାର ଦେଖି ସିପାୟା ବୁଝିପାରିଲା ଯେ ସେ ଅଛନ୍ତି ।

ସେ ଘୋଡ଼ା ଉପରେ ବସିଥାଇ ପଚାରିଲା, “ହେ ସାଧୁ ! ତମେ ତ ଅଛ ! ଦେଖିପାରି ନଥିବ, କିନ୍ତୁ କେହି ଏ ବାଟ ଦେଇ

ଘୋଡ଼ାଟିର ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଛ ? ଜଳ୍ପ କଲୁ କି ହୁ ?”

ସାଧୁ କହିଲେ, “ନା ବାବା, ମୁଁ ଶୁଣି ନାହିଁ ।”

ଲୋକଟି ଚାଲିଗଲା ।

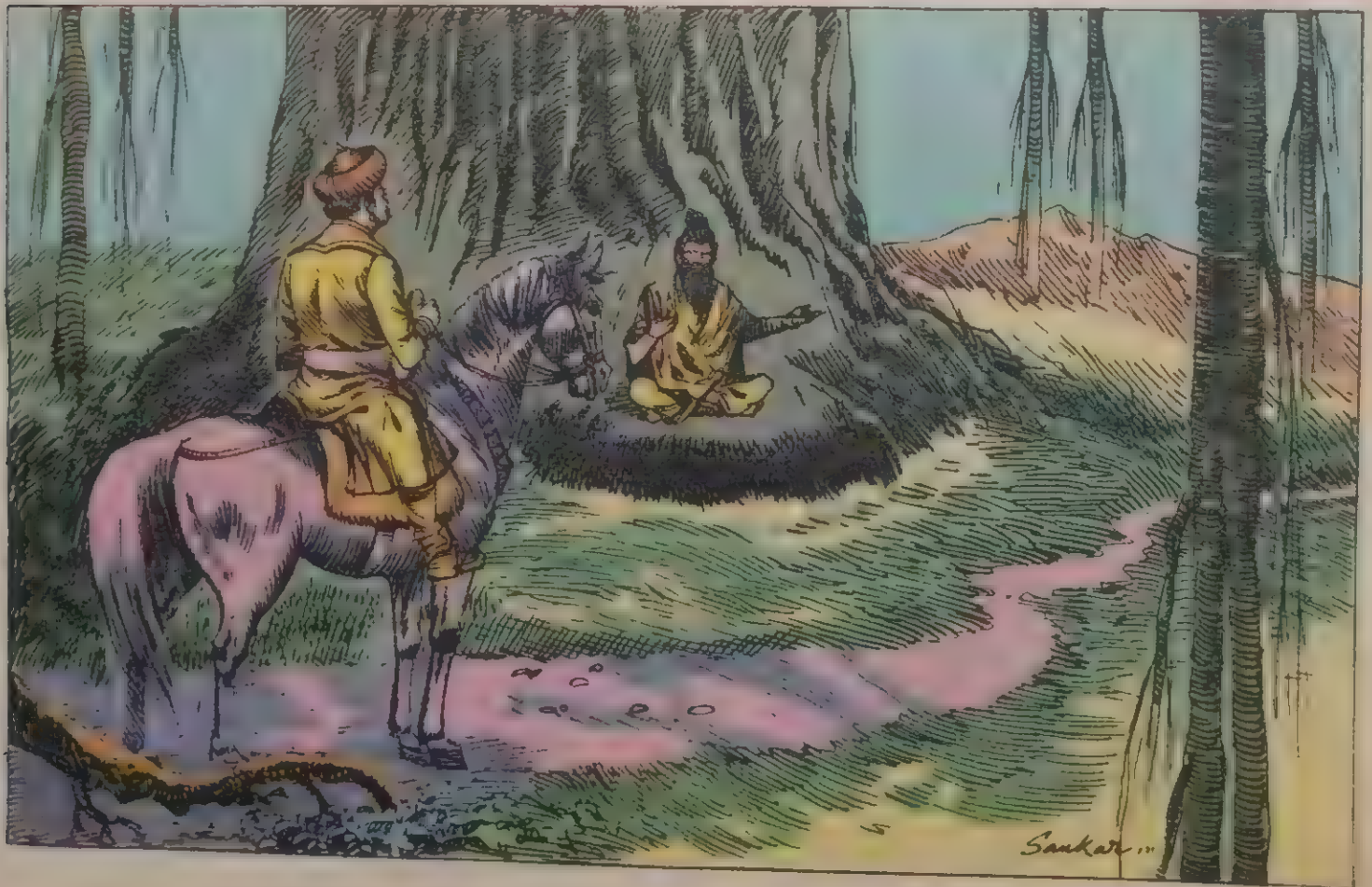
ଏହା ପରେ ପରେ ସେଠାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଲେ ସେନାପତି । ସେ ପଚାରିଲେ, “ମହାଶୟ ! ଆପଣ ଏ ରାସ୍ତାରେ କେହି ଯିବାର ଶବ୍ଦ ଶୁଣିଛନ୍ତି ?”

ସାଧୁ ଉତ୍ତର ଦେଲେ, “ହଁ, ସେନାପତି ମହୋଦୟ, ଆଗରୁ ଆପଣଙ୍କ ଦଳର ଜଣେ ସିପାହୀ ଏ ବାଟରେ ଗଲେ ।” ଏହା କହି ସାଧୁ ହାତ ଦ୍ଵାରା ଦିଗ ଦେଖାଇ ଦେଲେ । ସେନାପତି ଚାଲିଗଲେ । କିଛି ସମୟ ପରେ

ମହାଶୟ ଗଲା । ସେ ଘୋଡ଼ାରୁ ଓହ୍ଲାଇ ଧାଉଁଳ ପାଖକୁ ଯାଇ ପହଞ୍ଚିଲେ, “ମୁନିବର, ମୁଁ ମୋ ଦଳର ଲୋକଙ୍କୁ ଖୋଜୁଛି । କେହି ଏ ବାଟଦେଇ ଯିବାର ଆଦମ ଆପଣ ପାଇଛନ୍ତି ?”

“ହଁ ମହାଶୟ ! ପ୍ରଥମେ ଆପଣଙ୍କର ଜଣେ ସିପାହୀ ଓ ପରେ ପରେ ଆପଣଙ୍କର ସେନାପତି ଏ ବାଟଦେଇ ଗଲେ । ଉଭୟେ ଏହି ଦିଗକୁ ଗଲେ ।” ଏହା କହି ମୁନି ହାତ ଦେଖାଇ ଦେଲେ ।

ଗଲା ଘୋଡ଼ା ଉପରେ ଚଢ଼ିବାକୁ ଯାଉଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ହଠାତ୍ ରହିଗଲେ ଓ ପୁଣି ସାଧୁଙ୍କ ପାଖକୁ ଯାଇ ପଚାରିଲେ, “ମୁନିବର ! ସେମାନେ କ’ଣ ଆପଣଙ୍କୁ

ସେମାନଙ୍କ ପରିଚୟ ଦେଇଥିଲେ ? ସେମାନଙ୍କ
ଭିତରୁ ଜଣେ ସିପାହୀ ଓ ଅନ୍ୟ ଜଣେ
ସେନାପତି ବୋଲି ଆପଣ କିପରି ଜାଣିଲେ ?
କ୍ଷମା କରବେ, ମୋର ମନେ ହୁଏ ଆପଣ
ସ୍କୁଲ ଦୃଷ୍ଟି ଶକ୍ତି ହରାଇଛନ୍ତି ।”

“ମହାରାଜ ! ସେମାନେ କେହି ସେମାନଙ୍କ
ପରିଚୟ ମୋତେ ଦେଇ ନାହାନ୍ତି । ସିପାହୀର
କଥା କହିବା ଭଙ୍ଗରୁ ମୁଁ ବୁଝିଲି ସେ ଜଣେ
ସିପାହୀ । ସେନାପତିଙ୍କ ଭାଷା ଥିଲା ମାଜିଚି ।
ତେଣୁ ମୁଁ ବୁଝିଲି, ସେ ସେନାପତି ।” ସାଧୁ
କହିଲେ ।

“କିନ୍ତୁ ମନ୍ତ୍ରୀଙ୍କ ଭାଷା ବି ତ ମାଜିଚି ହୋଇ
ପାରିଥାନ୍ତି । ସେ ମନ୍ତ୍ରୀ ନୁହନ୍ତି, ସେନାପତି
ବୋଲି ବୁଝିଲେ କିପରି ?” ରାଜା କୌତୁହଳୀ
ହୋଇ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

“ସେ ଯଦି ମନ୍ତ୍ରୀ ହୋଇଥାନ୍ତେ, ତେବେ
ତାଙ୍କ କଥା ମାଜିଚି ହୋଇଥାନ୍ତା ଠିକ୍, କିନ୍ତୁ
ସେଥିରେ ଦମ୍ଭ ଓ ଦୃଢ଼ତା ନ ଥାନ୍ତା ।

ସେନାପତିଙ୍କ କଥନ ଭଙ୍ଗୀରେ ଥିଲା ଦୃଢ଼ତା
ଓ ଦମ୍ଭ ।” ସାଧୁ କହିଲେ ।

“ଆଜ୍ଞା, ମୁଁ ରାଜା ବୋଲି କିପରି
ବୁଝିଲେ ?” ରାଜା ପଚାରିଲେ ।

“ମହାରାଜ, ମୁଁ ଜାଣିଥିଲି ଯେ ଏ ରାଜ୍ୟର
ରାଜା ଖୁବ୍ ସଫଳ ଓ ଭଦ୍ର । ଆପଣଙ୍କ କଥା
କହିବାର ଭଙ୍ଗରୁ ମୁଁ ଭଦ୍ରତା ଓ ନମ୍ରତାର
ଆଶ୍ୱାସ ପାଇଲି । ଆପଣ ଯେତେବେଳେ
କହିଲେ ଆପଣ ଆପଣଙ୍କ ଦଳର ଲୋକଙ୍କୁ
ଖୋଜୁଛନ୍ତି, ବୁଝିଲି, ଆପଣ ରାଜା । କାରଣ
କୌଣସି ଦଳରେ ଯିଏ ଶ୍ରେଷ୍ଠ, ସେହି କେବଳ
କହିପାରେ ‘ମୋର ଦଳ’ । ସିପାହୀ ବା
ସେନାପତି ଯେଉଁ ଦଳରେ ରାଜା ଅଛନ୍ତି,
ସେ ଦଳକୁ ‘ମୋର ଦଳ’ ବୋଲି କହି
ପାରନ୍ତେ ନାହିଁ ।” ସାଧୁ କହିଲେ ।

ରାଜା ତାଙ୍କୁ ବହୁତ ପ୍ରଶଂସା କରି ପ୍ରଣାମ
କଲେ ଓ ନିଜ ଶତ୍ରୁବ୍ୟ ସ୍ଥାନ ଅବମୁଖେ
ପ୍ରସ୍ଥାନ କଲେ ।

କମଳ ଉପେନ୍ଦ୍ରଙ୍କର କାହାଣୀ

[୫]

[ଜନ-ବିଜ୍ଞାନ ରାଜ୍ୟରେ ପହଞ୍ଚି ରାଜୁ ଶିଶୁ ରାଜକୁମାରଙ୍କୁ ରକ୍ଷା କରି ରାଜାଙ୍କ ସ୍ନେହ-ଦୃଷ୍ଟି ଆକର୍ଷଣ କଲା ସତ, କିନ୍ତୁ ଅସଲ ଶମତା ଆୟତ୍ତ କରିଥିବା ବନ୍ଧ-ଦାଡ଼ୀ ପୁରୋହିତ ତା'ର ଶତ୍ରୁ ହେଲା । ସେ ରାଜ୍ୟରେ ନାନା ଅଭିଭୂତ କିନ୍ତୁ ଅର୍ଥହୀନ ଗବେଷଣା ଚାଲୁଥିବାର ରାଜୁ ଦେଖିଲା । ତା'ପରେ....]

ପ୍ରାୟତଃ ଉପରେ ଅବସ୍ଥିତ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ଯାଦୁ-ଗନ୍ଧୁଜ ଭିତରୁ ରାଜ୍ୟ ବ୍ୟାପି ଲୋକଙ୍କର କାର୍ଯ୍ୟକଳପ ଦେଖି ହେଉଥିଲା । ବନ୍ଧ-ଦାଡ଼ୀ ପୁରୋହିତ ବିଶାଳ ପ୍ରେଷାଳୟ ଭିତରେ ସମବେତ ଲୋକଙ୍କୁ ଉଦ୍‌ବୋଧନ ଦେଇ କହୁଥାଏ: “ଆମେ ଯଥା ଶୀଘ୍ର ଆଉ ଗୋଟିଏ ସର୍ପ-ଦାନବ ଆମଦାନୀ କରିବାର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବୁ ।”

“ଆଜ୍ଞା, ସର୍ପ-ଦାନବ ମଲା ତ ମଲା, ଆଉ ଗୋଟିଏ ସର୍ପ-ଦାନବ ନ ରହିଲେ କ'ଣ ଭଲବ ନାହିଁ ?” ଯୁବକଟିଏ କହିଲା ।

ତା' ଆଡ଼େ କଟମଟ କରି ଅନାଇ ବନ୍ଧ-ଦାଡ଼ୀ କହିଲା, “ତମେ ନ ରହିଲେ କ'ଣ ଭଲବ ନାହିଁ ?” ସେ କ'ଣ ଲଙ୍ଘିତ ଦେଲା କେଜାଣି, ଦୁଇଜଣ ପ୍ରହରୀ ସେ ଯୁବକ ଉପରେ ଝାମି ପଡ଼ି ତାକୁ ଧରି ନେଇଗଲେ ।

ହେଲେ ମାତ୍ର, ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶାନ୍ତି
ହେଲା ନାହିଁ, ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶାନ୍ତି
ହେଲା ନାହିଁ । କେତେକ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ
କେତେକ ନାହିଁ କିନ୍ତୁ କେତେକ ନାହିଁ
କହୁଥାନ୍ତି । ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଶାନ୍ତି
ହେଲା ନାହିଁ ।

ସେ ଦୃଶ୍ୟ ଚାହିଁବାକୁ ଅସମର୍ଥ ଲାଗିଲା ।
ରାଜା ସେକଥା ବୁଝିପାରୁ ନଥିବାରୁ ଦେବା
ଭାଳି ଭାଳିରେ କହଲେ, “ନିୟମାବଳୀ
ଲୋକଙ୍କର ଯେଉଁ ଅନୁଷ୍ଠାନ କରନ୍ତି, ଏହି
କାରବୋବାଳ ଯେଉଁ ତାହା ହୁଏ ନାହିଁ ।
ମଣିଷ ଶୋଭା ଦେଇଯାଏ ।”

“କିନ୍ତୁ, ମହାରାଜ ! ଏ ସମସ୍ତ ବ୍ୟାପାର
ଏଡ଼େ ଅସ୍ୱାଭାବିକ ! ଆପଣ ଦିନା ଲୋକେ
କିପରି ହସନ୍ତେ ସେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିବେ !”

“ହସନ୍ତେ ବୋଲିଲେ ?” ରାଜା ବିବ୍ରତ
ହୋଇ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

“ହେ ଭଗବାନ ! ଆପଣ ହସ କ’ଣ
ବୁଝୁ ନାହାନ୍ତି ?” ରାଜା ବିସ୍ମିତ ହୋଇ
ସେତିକିବେଳେ ମନେ ପକାଇଲା, ସେ ବାସ୍ତବିକ
ସେଯାଏ ସେ ଜ୍ଞାନ-ବିଜ୍ଞାନ ରାଜ୍ୟର
କୌଣସି ମଣିଷ ମୁହଁରେ ହସ ତ ଦୂରର
କଥା, ସ୍ମିତ ହସର ଆଶ୍ରୟ ମଧ୍ୟ ଦେଖିନାହିଁ ।
ସେ ନିଜେ ହସି ହସ କ’ଣ ବୁଝାଇଦେବାକୁ
ଚାହୁଁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ସେ ହସି ପାରିଲା ନାହିଁ ।

“ମହାରାଜ, ସବୁ ବୈଜ୍ଞାନିକ ପ୍ରଗତି ସତ୍ତ୍ୱେ
ଆପଣ ଓ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରଜାବର୍ଗ ଗ୍ରାଣ୍ୟସ୍ଥାନ ।

“ଶୁଣ ନାଗରକଗଣ, ଯଥାଶୀଘ୍ର ଆମେ
ଗୋଟାଏ ଉତ୍ସବ ପାଳନ କରିବା । ଆମର
ପ୍ରାଣ-ପ୍ରିୟ ସର୍ପ-ଦାନବର ହତାକାର ପିଣ୍ଡାତ-
ରୂପୀ ଯୁବକଟିର ପ୍ରାଣଦଣ୍ଡ ଉପଲକ୍ଷ୍ୟ ହେବ
ସେ ବିଧିର ଉତ୍ସବର ଆୟୋଜନ !” ବନ୍ଧ-
ଦାତ୍ରୀ ଘୋଷଣା କଲା ।

ରାଜା ରାଜାଙ୍କ ଆଡ଼େ ଅନାଇଲା । “ନା,
ନା, ମୁଁ ଏଭଳି କିଛି ହେବାକୁ ଦେବି
ନାହିଁ ।” ରାଜା କହିଲେ ।

ରାଜା ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପୁଣି ସେ ପ୍ରେମାଳୟ
ଆଡ଼େ ଦୃଷ୍ଟିପାତ କଲା । ହଠାତ୍ କଣ ଉଚ୍ଚ
କରି ବନ୍ଧ-ଦାତ୍ରୀ କହିଲା, “ବର୍ତ୍ତମାନ, ଉଠୁ
ହସନ ରୋଲ !”

ମନେହୁଏ ଆପଣମାନେ ଅଭ୍ୟାସ । ମିତ୍ର ବଜା ହୋଇଥାନ୍ତୁ, ହସି ପାରିବାର କଳ ଟକକ ପାଇବା ନିମନ୍ତେ ମୁଁ ମୋର ସମସ୍ତ ଶକ୍ତି ଓ ଶକ୍ତି, ମହାକାଶର ଗନ୍ତା ଧ୍ୟାନ କରିବାର କୌଶଳ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ବ୍ୟବହାର କରିବି ।

ରାଜୁର ଉଚ୍ଛ୍ୱାସ ଓ ଆଲୋଚନା ସଜାଣୁ ଅଭିଭୂତ କଲ ।

ସେତିକିବେଳେ ଅବୁରବର୍ତ୍ତ ଗୋଟିଏ ଅଛାଳକା ଉପରେ କମଳା ରଙ୍ଗର ଆଲୁଅ ଜଳ ଉଠିଲା ଓ ଶୁଭଲ ଏକ ଘଣ୍ଟାଧୁନି ।

“ଏହାର ଅର୍ଥ, କୌଣସି ଏକ ବିଶେଷ ଗବେଷଣାରେ ଆମର ବିଜ୍ଞାନମାନେ ସିଦ୍ଧି ଲାଭ କଲେ । ବୋଧହୁଏ ମନ-ମୁକୁରର ଉଦ୍‌ଭବନ ପୁରା ହେଲା ।” ରାଜା କହିଲେ ।

ସେମାନେ ଗମ୍ଭୀର ବାହାରକୁ ଆସିବା ମାତ୍ରେ ଗମ୍ଭୀର ଦ୍ୱାରଦେଶ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧିତ ହୋଇଗଲା ।

କାହାରି ପଦଧ୍ୱନି ଶୁଭଲ । ରାଜା ଗମ୍ଭୀର ସେପଟେ ଲୁଚି ରହିବା ନିମନ୍ତେ ରାଜୁକୁ କହିଲେ ।

“ମହାରାଜ, ମନ-ମୁକୁରର ନିର୍ମାଣ ସମାପ୍ତ । ଆପଣଙ୍କୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଏହା ଦେଖାଇବା ଉଚିତ ମନେକଲୁ । ଆମର ଏ ଅନ୍ୱେଷଣ ସମା କରନ୍ତୁ ।” ଦୁଇଜଣ ବିଜ୍ଞାନୀ ରାଜାଙ୍କୁ ଅଭିବାଦନ ଜଣାଇ ତାଙ୍କ ଆଗରେ ଦର୍ପଣଟି ଧରିଲେ । ଅବଶ୍ୟ ତାହା ଆବୃତ ରହିଥାଏ ।

“ମହାରାଜ ! ଆପଣ ଯେ କୌଣସି ଲୋକର ନାମ ଉଚ୍ଚାରଣ କରି, ତା’ ଚେହେରା ମନରେ

ସ୍ମରଣ କରି ତନିଥର ଏ ଦର୍ପଣ ଉପରେ ହାତ ବୁଲାଇ ଦେଲେ ସେ ଲୋକର ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତି ମନୋଭାବ କ’ଣ, ତାହା ଦର୍ପଣରେ ପୁଟି ଉଠିବ ।” ବିଜ୍ଞାନୀ ଦୁଇଜଣ କହିଲେ ।

“ଏ ଅପୂର୍ବ ସାପ୍ତଳ ପାଇଁ ମୋର ଅଭିନନ୍ଦନ ଗ୍ରହଣ କର ।” ରାଜା ଏହା କହି ଦର୍ପଣଟି ହାତକୁ ନେଲେ । “ଜଣେ ଶୁଭକର ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ସ୍ମରଣ କରି ମନ-ମୁକୁରର ଶୁଭରମ୍ଭ କରାଯାଉ । ଆମର ପରମ ହୃଦେଷୀ ପୁରୋହିତ ମୋ ବିଷୟରେ କଣ ଗୁରୁତ୍ୱ ଦେଖିବା ।”

ଏହା କହି ରାଜା ଦର୍ପଣ ଠିକ୍ ଅନାବୃତ କରିଛନ୍ତି, ଶୁଭଲ ଏକ ପ୍ରଶ୍ନ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ : “ଅସ୍ତ ଧର !”

ଆଜି ପଲକରେ ସେଠାରେ ଆବର୍ତ୍ତ ହେଲା ବନ୍ଧ-ଦାଢ଼ୀ ।

“ମନ-ମୁକୁର ମୁଁ ପ୍ରଥମେ ପଚାରି କରିବି । ଆଉ ଏ ଚିଜ ମୋହର ଜମା ରହିବ ।” ବନ୍ଧ-ଦାଢ଼ୀ ଦୃଢ଼ କଣ୍ଠରେ କହିଲା ।

ରାଜା ଇଚ୍ଛୁକତା କଲେ ।

“ମହାରାଜ ! ଆପଣ ରାଜା । ଏହାର ବ୍ୟବହାର ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରଥମେ କରିବା ଚାହୁଁ । ପୁରୋହିତ ମହୋଦୟ ଆପଣଙ୍କ ପ୍ରତି କେତେ ସଦ୍‌ବିଚାର ପୋଷଣ କରନ୍ତି, ଆପଣ ତୁରନ୍ତ ଥରେ ତାହା ଦେଖି ନିଅନ୍ତୁ ।” କ୍ଷୀପ୍ର ଗଡ଼ରେ ବାହାର ଆସି ରାଜୁ କହିଲା । “ନା, ନା, କଦାପି ନୁହେଁ ।” ପୁରୋହିତ

ଚିତ୍କାର କରି କହିଲା । ରାଜାଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ଝୁପି ଯାଇ ସେ ଦର୍ପଣଟି ତାଙ୍କଠାରୁ ଛଡ଼ାଇ-ନେବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲା । କିନ୍ତୁ ରାଜୁ ଉଭୟଙ୍କ ମଝିକୁ ପଶିଯାଇ ପୁରୋହିତକୁ ରାଜାଙ୍କଠାରୁ ଦୂରକୁ ଟେକି ନେଇଗଲା ଓ ତାକୁ ସେମିତି ଦୂରେଇ ରଖିଲା ।

ରାଜା ଚଟାପଟ ଦର୍ପଣ ଅନାବୃତ କରି ବିଜ୍ଞାନ ଦୁଇଜଣଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଅନୁସାରେ ପୁରୋହିତକୁ ସ୍ମରଣ କରି ସେଥିରେ ତିନିଥର ହାତ ବୁଲାଇ ଦେଲେ । ହଠାତ୍ ରାଜୁକୁ ତଳେ କରୁଡ଼ ଦେଇ ପୁରୋହିତ ରାଜାଙ୍କ ପାଖକୁ ଦୋଡ଼ି ଆସିଲା । ତା’ପରେ ନିମେଷକେ ଯାହା ଘଟିଗଲା, ତାହା ଯେତକି ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ, ସେତକି ଲେମ୍ବୁପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ । ରାଜା ଦର୍ପଣଟି ତଳେ ପକାଇଦେଲେ । ଅବଶ୍ୟ ତାହା ଭାଙ୍ଗିଲା ନାହିଁ । ପର ମହର୍ଷିରେ ତାଙ୍କ ଚରବାଗ ହେଲା କୋଷମୁକ୍ତ । ବିଜୁଳି ଭଳି ଥରେ ତାହା ଝଟକି ଉଠିଲା । କେନ୍ଦ୍ର କିନ୍ତୁ ବୁଝିବା ପୂର୍ବରୁ ପୁରୋହିତର ମୁଣ୍ଡ ତଳେ ଲେଟିଗଲା ।

“ମହାରାଜ ! ଇଏ କ’ଣ ହେଲା ?” ରାଜୁ ପ୍ରବ୍ୟତା କଟାଇ ପଚାରିଲା ।

“ସତରେ, ମୁଁ କଲି କ’ଣ ?” ରାଜା ନିଜେ ଆତଙ୍କିତ ଭାବରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ । ତା’ପରେ ପ୍ରକୃତସ୍ଥ ହୋଇ ସେ କହିଲେ, “ଦର୍ପଣରେ ଦେଖିଲି, ପୁରୋହିତ ଦାନ୍ତ କଡ଼-ମଡ଼ କରି, ବିକଟ ଭାବରେ ଅନାଇ ହୁଗୁଡ଼ାଟିଏ

ମୋ ଆଡ଼େ ଉଦ୍ୟତ କରିଛନ୍ତି । ମୁଁ ଭୁଲିଗଲି
ଯେ ଯାହା ଦେଖୁଛି, ତାହା ଦର୍ପଣ ଦେଖା-
ଉଛି । ବାସ୍ତବରେ ତାହା ଇଟୁନାହିଁ । ମୁଁ
ଆମ୍ଭରଷା ପାଇଁ ପୁରୋହିତ ବେଳରେ ଦେଲି
ଗୁଡ଼ିକ !” ରାଜା ଅନୁତପ୍ତ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ ।

“କିନ୍ତୁ ମହାରାଜ, ଆପଣ ଦର୍ପଣରେ ଯାହା
ଦେଖିଲେ, ତା’ର ଅର୍ଥ ପୁରୋହିତ ଆପଣଙ୍କୁ
ବାସ୍ତବରେ ହତ୍ୟା କରିବାର ଡକ୍ତ ଅଭିଳାଷ
ପୋଷଣ କରୁଥିଲେ !” ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି କହିଲେ ।

ରାଜା ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ରହିଲେ । ତାଙ୍କ
ହାତରୁ ଚରବାସ ଖସି ପଡ଼ିଲା । ରାଜୁ ତାହା
ଉଠାଇନେଇ କୋଷବଦ୍ଧ କରିଦେଇ ପରି-
ସ୍ଥିତିକୁ ହାଲୁକା କରିଦେବା ନିମନ୍ତେ କହିଲା,

“ଜଣେ ରାଜା କେବଳ ଏହିପରି
ଚରବାସକୁ ଫୋପାଇ ଦେବା ପାଇଁ ନୁହେଁ ।”

“କିନ୍ତୁ ମୁଁ ମନ-ମୁକୁରରେ ଯାହା
ଦେଖିଲି—ପୁରୋହିତ ମୋର ଯତ୍ନକୁ ବିଚାରଣା
ଚଳା କରିବା କଥା—ତାହା କ’ଣ ଯେ ?”
ରାଜା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ ଦୃଷ୍ଟିକୁ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

“ମନ-ମୁକୁର ଭଲ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖାଇବା
ସମ୍ଭବ ନୁହେଁ । ଆପଣ ଆଉ ଥରେ ପରୀକ୍ଷା
କରିପାରନ୍ତି ।” ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି କହିଲେ ।

“ଭଲ ପ୍ରସ୍ତାବ । ପୁରୋହିତଙ୍କ କହିବା
ଅନୁସାରେ ରାଜୁ ଗୋଟାଏ ମଣିଷ-ତୁପୀ
ସୈତାନ୍ । ଆମର ଅନିଷ୍ଟ କରିବା ପାଇଁ ସେ
ଏ ରାଜ୍ୟରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଛି । ମୋ ପ୍ରତି ରାଜୁର
ମନୋରାଜ କ’ଣ, ଦର୍ପଣ ସେକଥା ଜଣାଇ-
ପାରିବ ଆଶାକର ।” ଏହା କହି ରାଜା
ଦର୍ପଣ ଭିତରକୁ ଅନାଇଲେ । ଉକ୍ତିଶୃଙ୍ଗ
ସ୍ଥଳରେ ଅପେକ୍ଷା କରିଥାନ୍ତି ଅନ୍ୟମାନେ ।

ତମେ ରାଜାଙ୍କ ଦୃଷ୍ଟିରେ ଦେଖାଦେଲା
ଗଭୀର ପ୍ରସନ୍ନତା । ସେ କହିଲେ, “ତରୁଣ !
ସଦିକ୍ତା ଛଡ଼ା ତମ ଭିତରେ ଆଉ କିଛି ନାହିଁ ।
ତମେ କୌଣସି ଏକ କାର୍ଯ୍ୟ ସିଦ୍ଧି ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ
ଦୂରଦେଶ ଅଭିମୁଖେ ଯାନ୍ତି । ସେ ଦିଗରେ
ତମେ ମୋର ସାହାଯ୍ୟ ଗୁଡ଼ିକ ।”

ରାଜୁ ଆଖିରେ ଆନନ୍ଦ ଉଛୁଳି ଉଠିଲା ।
ସେ କହିଲା, “ମହାରାଜ, ମୁଁ ଆପଣଙ୍କୁ ଯାହା
କହିବା ପାଇଁ ସୁଯୋଗ ଖୋଜୁଥିଲି, ଆପଣ

ତାହା ନିଜେ କହିଦେଲେ । ମୋତେ ଏ କଥା
ପରି ହୋଇ ଯିବାକୁ ବହୁତ—ଏକ ଦିନ
ବରଲାଭ ପାଇଁ । ଆମଣ ସାକାସା କରୁଛି ।”

ରାଜା ଚନ୍ଦ୍ରାକୁଳ ଦେଖାଗଲେ । ଦୁଇ
ବିଜ୍ଞାନୀଙ୍କୁ ବିଦ୍ୟାୟୁ ଦେଇ ଓ ପୁରୋହିତଙ୍କର
ଦେହ ଅପସାରଣର ବ୍ୟବସ୍ଥା କରି ମୋ ବନ୍ଧୁକୁ
ପ୍ରାସାଦ ଭିତରକୁ ନେଇଗଲେ ଓ କହିଲେ,
“ଆମ ରାଜ୍ୟ ସେପାରି ଯେଉଁ ମୂରକ କଥା
କହୁଛ, ସେଠାକୁ କେହି କେବେ ଯାଇ ନାହାନ୍ତି ।
ସୀମାନ୍ତରେ ରହିଛି ଏକ ପଦ୍ମତଣ୍ଡେଣୀ ।
ସେସବୁ ମଝିରେ ଅଛନ୍ତି ଭୟଙ୍କର ଗହ୍ୱରମାନ ।
ସେସବୁ ଗହ୍ୱରରୁ ଏକ ପ୍ରକାର ମାରମୁକ ଧୂଆଁ
ନିର୍ଗତ ହୁଏ । ସେ ବିଷାକ୍ର ଧୂଆଁ ଜାଲ ଭେଦ
କରି କୌଣସି ପ୍ରାଣୀ ଯାଇପାରେ ନାହିଁ ।”

“ମହାରାଜ, ଆପଣଙ୍କ ମୋତେ ସେ ଧୂଆଁ
ଜାଲ ପାରିକରାଇ ପାରିବେ ।” ରାଜୁ କହିଲା ।

“ପାରିବ ? କିନ୍ତୁ କିପରି ?”

“ମହାରାଜ ! ପଦ୍ମତ ଶ୍ରେଣୀ ଏପଟେ
ଦେହକୁ ଶକ୍ତି ତରଙ୍ଗରେ ପରିଣତ କରି
ସେପଟେ ଯାଇ ପୁଣି ସେହି ଶକ୍ତି ତରଙ୍ଗକୁ ନିଜ
ରୂପରେ ପରିଣତ କରିବାର ବିଦ୍ୟା ଆପଣଙ୍କୁ
ଜଣା । ମୋତେ ସେତକ ଶିଖାଇ ଦେବେ
ନାହିଁ ?” ରାଜୁ ନମ୍ର ଶ୍ରବରେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା ।

ରାଜା ଗମ୍ଭୀର ଦେଖାଗଲେ ।

“ମହାରାଜ, ଯଦି ମୋ ଲକ୍ଷ୍ୟ ସିଦ୍ଧ ହୁଏ,
ତେବେ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ସକାଶେ ମଧ୍ୟ ଏକ ବର

ମାଗି ଆଣିବ—ଆପଣମାନେ ହସି ପାରିବାର
ବର ।” ରାଜୁ କହିଲା ।

“ହସିପାରିବାର ବର ! ତାହା କ’ଣ ମୁଁ
ଜାଣେନା । ଅବଶ୍ୟ ମନେ ହୁଏ ତାହା ଅତି-
ମହତ୍ତ୍ୱକ୍ଷୁ । ତେବେ ତମେ ଯେଉଁ ବିଦ୍ୟାଟି ଶିଖି-
ବାକୁ ଚାହୁଁ, ତାହା ଅତି ଗୋପନୀୟ । ମାତ୍ର ଦୁଇ-
ଜଣ ତାହା ଜାଣିଥିଲେ । ପୁରୋହିତ ଓ ମୁଁ ।”

“ଯେଉଁ ଶବ୍ଦେଷକମାନେ ସେ ଅପୂର୍ବ
ବିଜ୍ଞାନ ଆବିଷ୍କାର କରିଥିବେ, ସେମାନେ ବି ତ
ଜାଣିଥିବେ !” ରାଜୁ ସନ୍ଦେହ ପ୍ରକାଶ କଲା ।
ରାଜା ଦୀର୍ଘନିଃଶ୍ୱାସ ଡାଗ କରି କହିଲେ,
“ସେମାନେ ଅବଶ୍ୟ ଜାଣିଥିଲେ । କିନ୍ତୁ
ସେମାନେ ଯେପରି ସେ ବିଦ୍ୟା ନିଜ ଭ୍ରମରେ

ପ୍ରୟୋଗ କରିବାର ପୁରସାଗ ନ ମାଲଦେ, ପୁରୋହିତ ସେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଥିଲେ ।”

“ଆଜିର ପୁରୋହିତ ଗୋମାଳଙ୍କଠାରୁ ମୋ ବ୍ୟବସ୍ଥାଟି ତାହାଙ୍କୁ କରିନେବା ପରେ ମୋମାନଙ୍କୁ ପରତଳକକୁ ପଠାଇ ଦେଇଥିଲା !” ରାଜା କଥାଟି ସ୍ପଷ୍ଟ କରିନେଲା ।

ରାଜା କିନ୍ତୁ କହିଲେ ନାହିଁ ।

ରାଜା ତାଙ୍କ ମନ ପ୍ରତି କରିବାକୁ ପ୍ରାୟ ସମାହତ ସମୟ ନେଲେ । ରାଜକୁମାର ସହ ସେହି ସମୟ ଭିତରେ ରାଜୁର ବନ୍ଧୁତା ହେଲା ନିଶ୍ଚିତ । ରାଜା ଗୁରୁଥାଏ, “ଏ କିଶୋର କେତେ ସତ୍ତ୍ୱ ଓ ବୁଦ୍ଧିମାନ । ଅଥଚ ଇଏ ନାବନରେ ହସିବେ ନାହିଁ । ମୁଁ ତାଙ୍କୁ ହସ ଶିଖାଇ ପାରନ୍ତି ହେଲେ ! କିନ୍ତୁ ଏ ଅଭିପ୍ରେ ରାଜ୍ୟରେ ତ ମୁଁ ନିଜେ ବି ହସିବାକୁ ଅକ୍ଷମ !”

ଅବଶେଷରେ ରାଜା ସେ ଅନ୍ତର୍ଦ୍ଧାନ ଓ ଆବିର୍ଭାବ ବିଜ୍ଞାନ ରାଜୁକୁ ଜଣାଇ ଦେବାକୁ ସ୍ଥିର କଲେ । ରାଜା ଗଭୀର ମନୋଯୋଗ

ମହତାରେ ତାହା ଆସୁର କଲା । ସେ ଚମତ୍କାର ହୋଇ ଦେଖିଲା, ମୋ ବ୍ୟବସ୍ଥା ଯେତେ କଠିନ ହୋଇଥିବା ବୋଲି ମୋ ଜିନ୍ଦୁଥିଲା, ତାହା ସେତେ କଠିନ ନୁହେଁ । କିନ୍ତୁ କିନ୍ତୁ ପଛରେ କେତେ ମହତ୍ତ୍ୱ ପ୍ରାୟୁକ୍ତ ନିୟମ ବାସ କରୁଥାଏ, ତାହା ନୁହେଁ ମୋ ବ୍ୟବସ୍ଥା ହେଲା ।

ରାଜା ଓ ରାଜକୁମାର ତାକୁ ରାଜ୍ୟ ସୀମାନ୍ତକୁ ନେଇଗଲେ । “ମନେରଖ, ଯୁଆଁ କାଲି ସେପାରିକୁ ଯିବା ମାତ୍ରେ ତୁମେ ପୁଣି ଦେହ ଫେରିପାଇବା ନିମନ୍ତେ ପ୍ରବଳ ଲଜ୍ଜାହେ ପ୍ରୟୋଗ କରିବ । ଅଧିକ ସମୟ କ୍ରି ତରଙ୍ଗ ରୂପରେ ରହିବା ଭଲ ନୁହେଁ ।” ରାଜା ତାକୁ ଚେତାବନୀ ଶୁଣାଇ ଦେଲେ ।

ରାଜା ଓ ରାଜକୁମାର ରାଜୁକୁ ବିଦାୟ ଦେଲେ । ରାଜା ନିଜ ଉପରେ ନୂଆ କରି ଶିଖିଥିବା ବିଜ୍ଞାନ ପ୍ରଯୋଗ କଲା ଓ ଗୁଡୁ ଗୁଡୁ ଶବ୍ଦ ତରଙ୍ଗରେ ପରିଣତ ହୋଇ ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲା । (ନିମନ୍ତ)

ଅଭିଶାପ

ନିଶା ଗରଜୁଥାଏ । ଶୀତଳ ସବନ ସାଙ୍ଗକୁ
ତୁହାକୁ ତୁହା ବର୍ଷା ହେଉଥାଏ ।
ଗଛଲତା ମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ସାଇଁ ସାଇଁ ଶବ୍ଦ
ଶୁଭୁଥାଏ । ବଜ୍ରଧ୍ବନି ଓ ଶ୍ଵାନଶ୍ଵାପଦଙ୍କ ରଡ଼ି
ମଝିରେ ଶୁଭୁଥାଏ ଅଶରୀରମାନଙ୍କ ଅଛନ୍ଦାସ୍ୟ ।
ଘନ ଘନ ବିଜୁଳି ଆଲୁଅରେ ଦିଶିଯାଉଥାଏ
ଭୟାବହ ମୁହଁଟିମାନ ।

କିନ୍ତୁ ରାଜା ବିହମାର୍ଜ ତଳେ ମଧ୍ୟ ଦୃଢ଼ିଆ
ନକର ପୁନବାର ସେ ପ୍ରାଚୀନ ଦୃଷ୍ଟ ଆରୋହଣ
କରି ଶବ୍ଦଟିକୁ ଉତ୍ତାରି ଆଣିଲେ । ତେବେ
ତାକୁ କାନ୍ଦିରେ ପକାଇ ସେ ଶୁନ୍‌ଶାନ୍ ଶୁଶାନ୍
ପଥ ଅତନ୍ତ୍ରମ କରିବାକୁ ଆରମ୍ଭ କଲମାତ୍ରେ
ଶବ୍ଦସ୍ଥିତ ବେତାଳ କହିଲା, “ରାଜା, କର୍ତ୍ତବ୍ୟ-
ପାଳନରେ ତୁମର ଯେଉଁ ନିଷ୍ଠା, ତାହା
ପ୍ରଶଂସା ଯୋଗ୍ୟ । କିନ୍ତୁ ଜୀବନରେ ତୁମେ
କୌଣସି ବିଶେଷ ସଙ୍କଟଜନକ ପରିସ୍ଥିତିରେ

ବେତାଳ କଥା

ପଡ଼ିଛି କି? ସେତେବେଳେ ତୁମେ ତୁମର ଚରିତ୍ରର ବିଶେଷତ୍ତା ବଜାୟ ରଖିପାରିବ କି ନାହିଁ, ତାହାହିଁ ହେଲା ପ୍ରଶ୍ନ । ମୋ ପ୍ରଶ୍ନଟିକୁ ସରଳ କରିବା ନିମନ୍ତେ ତୁମକୁ ଗୋଟାଏ କାହାଣୀ କହୁଛି, ମନଦେଇ ଶୁଣ; ଶୁଣିଲେ ଶ୍ରମଭାର ଲଘବ ମନେ ହେବ ।”

ବେତାଳ ଶପିଳ : ପ୍ରାଚୀନ କାଳର କଥା । ଜ୍ଞାନସାଗର ନାମରେ ଜଣେ ପଣ୍ଡିତ ଥିଲେ । ସେ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ଚରୁଣମାନଙ୍କୁ ଶିକ୍ଷା ଦାନ କରୁଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ରାଜପୁରୋହିତ ଭାବରେ ନିୟୁକ୍ତ ପାଇବା ପରେ ସେ ଆଉ ଶିକ୍ଷକତା ପାଇଁ ସମୟ ପାଇଲେ ନାହିଁ । ରାଜାଙ୍କ ନଅରରେ ପ୍ରାୟ ସବୁଦିନ କିଛି ନା କିଛି

ଅନୁଷ୍ଠାନ ଆଦି ଓ ଚେତନା ତାଙ୍କୁ ବୁଦ୍ଧିମତ୍ତ ଭାବରେ କାମ ତୁଲାଇବାକୁ ପଡ଼େ ।

ଦିନେ ସୁଶାନ୍ତ ନାମକ ଜଣେ ଚକ୍ରଣ ଆସି ତାକୁ ଅଭିବାଦନ କରି କହିଲା, “ମହାଶୟ, ମୋର ବଡ଼ ଲଜ୍ଜା, ଆପଣଙ୍କ ଶିକ୍ଷାକୁ ବୃତ୍ତ କରି ପଣ୍ଡିତ ହେବି । ଆପଣ ମୋତେ ପ୍ରତ୍ୟାଶ୍ୟାନ କରନ୍ତୁ ନାହିଁ ।”

ଜ୍ଞାନସାଗର ସୁଶାନ୍ତର ନମତାରେ ମୁଗ୍ଧ ହେଲେ ଓ ତାକୁ ନିଜ ଘରେ ସ୍ଥାନ ଦେଲେ । ସୁଶାନ୍ତ ଗଭୀର ମନୋଯୋଗ ସହକାରେ ଅଧ୍ୟୟନ କଲା ଓ ଦଶ ବର୍ଷର ବିଦ୍ୟା ପାଞ୍ଚ ବର୍ଷରେ ଆୟତ୍ତ କଲା । କିନ୍ତୁ ରୂପେ ତା’ର ପ୍ରତିଭାର ବିଶେଷ ବିକାଶ ହେଲା ।

ଦିନେ ଜ୍ଞାନସାଗର ତାକୁ କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ! ତୁମର ବିଦ୍ୟାଲଭ ସମାପ୍ତ ହେଲା । ଏଣିକି ତୁମର ଅଭିପ୍ରାୟ କ’ଣ ?”

“ଗୁରୁଦେବ! ଆପଣ କୃପା କଲେ ମୁଁ ରାଜଦରବାରରେ କି ଭାବରେ ରହିପାରନ୍ତି ।” ସୁଶାନ୍ତ କହିଲା ।

“ମୁଁ ଯଦି ରାଜାଙ୍କୁ କହିବି, ତେବେ ତୁମକୁ ସେ ପଦ ଅବଶ୍ୟ ମିଳିଯିବ । ତୁମେ ସେ ଜ୍ଞାନପାଇଁ ଯୋଗ୍ୟ ମଧ୍ୟ । ତେବେ...” ସାଗର ବାକ୍ୟ ପୁରା ନ କରି ରହିଗଲେ ।

“ଗୁରୁଦେବ, ତେବେ ଆପଣଙ୍କୁ ଗୁରୁ ଦକ୍ଷିଣା ଦେଇ ସାରିବା ପରେ ଯାଇ ମୁଁ ସେଭଳି କୌଣସି ପଦ ଗ୍ରହଣ କରିବି ।

କହନ୍ତୁ, କା ଦକ୍ଷିଣା ଦେବ ?” ସୁଶାନ୍ତ ପ୍ରଶ୍ନ କଲ ।

“ବନ୍ଧୁ, ମୁଁ ଯାହା କହୁଛି, ତାହା କହୁଛି ତୁମେ ଯାହା ?” ଗୁରୁଦେବ ଉତ୍ତର ଦେଲେ ।

“ଗୁରୁଦେବ, ଯଦି ମୋ ସାଥୀ ବାହାରେ ହୋଇନଥିବା ତେବେ ନାହିଁ ମୁଁ ଆପଣଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ପାଳନ କରିବି ।” ସୁଶାନ୍ତ କହିଲା ।

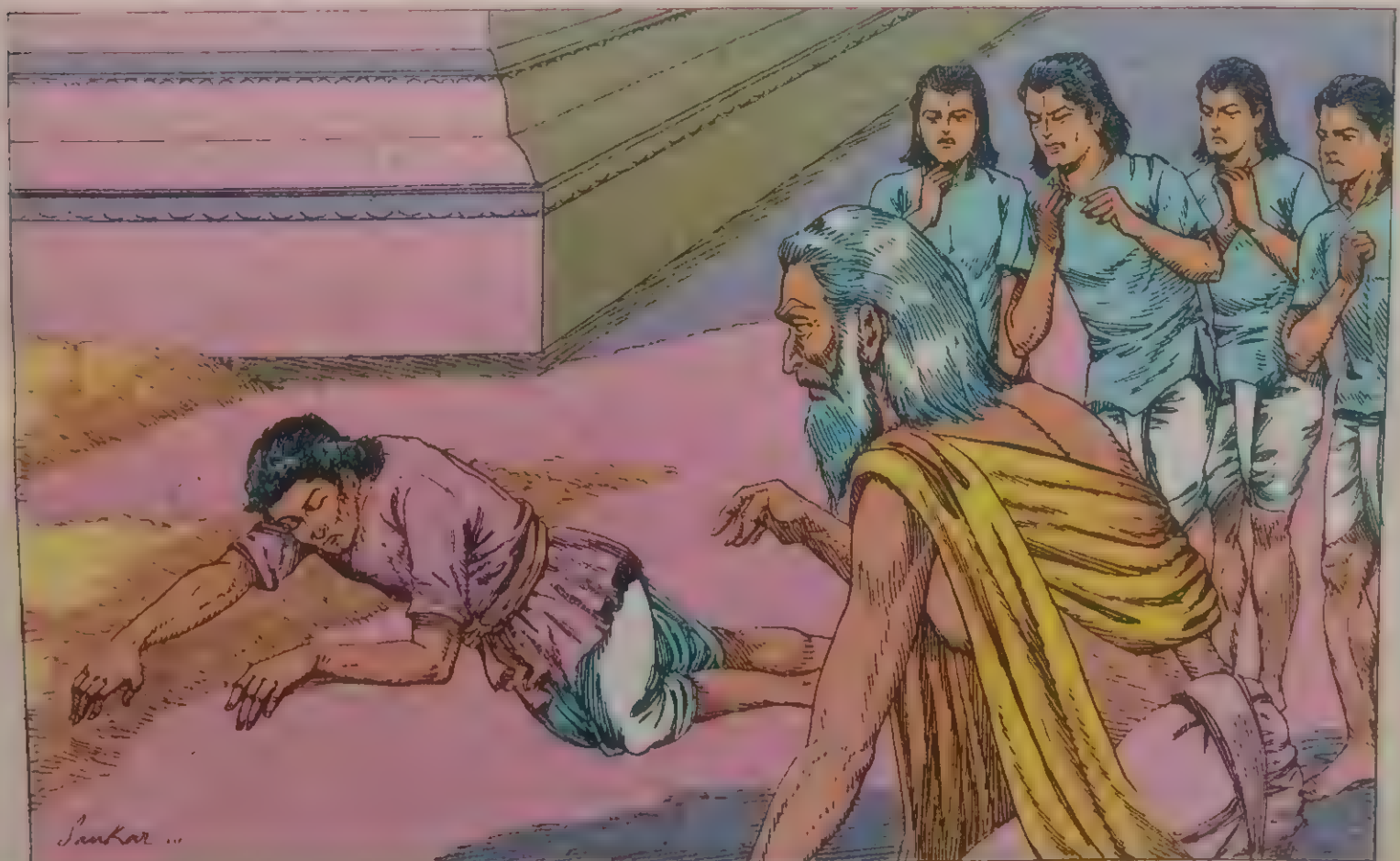
ଜ୍ଞାନସାଗରଙ୍କ ମୁହଁ ଉଜ୍ଜ୍ୱଳ ହେଲା । ସେ କହିଲେ, “ତେବେ ତୁମେ ମୋର ଏକମାତ୍ର କନ୍ୟା ଲଳିତାକୁ ବିବାହ ଦୁଅ । ତାହାହିଁ ହେବ ମୋ ପାଇଁ ଗୁରୁ ଦକ୍ଷିଣା ।”

ସୁଶାନ୍ତ ଚମକି ପଡ଼ିଲା ଓ ତା’ପରେ କହିଲା, “ଗୁରୁଦେବ, ଆପଣ ମୋତେ ଏଭଳି ନିର୍ଦ୍ଦେଶ ଦିଅନ୍ତୁ ନାହିଁ । ଆପଣ ମୋର ଗୁରୁ ।

ଆପଣ ମୋର ପିତା । ତେଣୁ ଲଳିତାକୁ ମୁଁ ସର୍ବଦା ମୋର ସହୋଦର ଭଳି ଦେଖି ଆସିଛି । ତାକୁ ବିବାହ ହେବ କିପରି ?”

“କହ ! ଗୁରୁ କନ୍ୟାକୁ ବିବାହ ହେବାରେ କୌଣସି ଅସଙ୍ଗତ ନାହିଁ । ତେଣୁ, ତୁମେ ମୋତେ ଦୁଇଟି କଥା କହିବାର କୌଣସି କାରଣ ନାହିଁ । କେତେ ପଣ୍ଡିତ ସେମାନଙ୍କ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କ ଭିତରୁ ଜାମାତା ନିର୍ବାଚନ କରିଛନ୍ତି । ଏହାର ବହୁ ଦୃଷ୍ଟାନ୍ତ ମୁଁ ଦେଇପାରେ ।” ଜ୍ଞାନସାଗର କହିଲେ ।

“ନା, ଗୁରୁଦେବ, ମୁଁ ଲଳିତାକୁ ବିବାହ ହୋଇପାରିବି ନାହିଁ । ଆପଣ ମୋତେ ଅନ୍ୟ କିଛି ଦକ୍ଷିଣା ମାଗନ୍ତୁ ।” ସୁଶାନ୍ତ କହିଲା ।

ଗୁରୁ ଜ୍ଞାନସାଗର ଯେତେ ବୁଝାଇଲେ ବି ସୁଶାନ୍ତ ଶୁଣିଲା ନାହିଁ । ଶେଷରେ ଗୁରୁ ରାଗିଗଲେ ଓ ହାତରେ କିଛି ପାଣି ନେଇ କହିଲେ, “ମୁଁ ଅଭିଶାପ ଦେଉଛି, ତମେ ତମର ସମସ୍ତ ବିଦ୍ୟା ଓ କବିତ୍ବ ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ପାଶୋରି ଯାଅ !”

ଏହା କହି ସେ ସୁଶାନ୍ତ ଉପରକୁ ସେ ପାଣି ଛୁଟିଦେଲେ ।

“ଆପଣ ସ୍ଵାର୍ଥପର, ନୀଚ !” ଏହା କହି ସୁଶାନ୍ତ ସେଠାରୁ ପଳାଇଗଲା । ଦୁଃଖରେ ସେ ଭାଙ୍ଗି ପଡ଼ିଲା । ସେ କୁଆଡ଼େ ଯାଉଛି, କ’ଣ କରୁଛି, କିଛି ନଭାବି କାଟି ଚାଲିଥାଏ । ଦୁଇଦିନ ଦୁଇରାତି ସେମିତି ଅନାଦାରରେ,

ବିନା ବିଶ୍ରାମରେ ଚାଲି ଚାଲି ଯାଏ କେତେକ ଦିନେ ଶ୍ରୀରଙ୍ଗମରେ ପହଞ୍ଚି ଯାଇଥାଏ, ସେଇଆ ବୁଝିପାରି ନଥାଏ । ଯେଉଁ ପାଣିକଣ୍ଡରେ ବିଦ୍ୟାଭ୍ୟାସ ଓ କବି ପ୍ରତିଭା ଏହିପରି ଭାବରେ ଗୋଟିଏ ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ନୀଚ ଭିତରୁ ଅନ୍ତର୍ନିତ ହୋଇଯିବ, ଏହି ଦୁଃଖଟି ତାକୁ ସେପରି ମୁହ୍ୟମାନ କରାଥାଏ ।

ଶ୍ରୀରଙ୍ଗନାଥଙ୍କ ମନ୍ଦିର ଆଗରେ ସେ ଅଚେତ ହୋଇ ପଡ଼ିଗଲା । ତାକୁ ଦେଖି ପକାଇଲେ କୃଷ୍ଣାଗୃଧ୍ୟ ନାମକ ଜଣେ ଗୁରୁ ଓ ତାଙ୍କର ଶିଷ୍ୟବର୍ଗ । କୃଷ୍ଣାଗୃଧ୍ୟ ଜଣେ ଋଷି ପ୍ରତିମ ଲୋକ । ତାଙ୍କ ନିର୍ଦ୍ଦେଶରେ ତାଙ୍କ ଶିଷ୍ୟମାନେ ସୁଶାନ୍ତକୁ ଘରକୁ ଟେକି ନେଲେ । ଗୁରୁ ତା’ ମୁହଁରେ କିଛି ମନ୍ତ୍ର ପାଣି ଦେଲେ ଓ ଶିଷ୍ୟମାନଙ୍କୁ କହିଲେ ସେମାନେ ଆରୋଗ୍ୟ ସ୍ରୋତ ପାଠ କରନ୍ତୁ ।

ସେହି ସ୍ରୋତ ପାଠ ଶୁଣି ଶୁଣି ସୁଶାନ୍ତ ତା’ ଚେତା ଫେରି ପାଇଲା । ସେ ବି ସ୍ରୋତ ପାଠ କରିବାକୁ ଲାଗିଲା । ତା’ର ମଧୁର କଣ୍ଠସ୍ଵର ଶୁଣି ବାହାରେ ଠିଆ ହୋଇଥିବା ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । ସେମାନେ ଯାଇ କୃଷ୍ଣାଗୃଧ୍ୟଙ୍କୁ ଖବର ଦେଲେ । ସେ ଆସି ସୁଶାନ୍ତକୁ ଦେଖିଲେ ଓ ତା’ର ରହିବା ନିମନ୍ତେ ବ୍ୟବସ୍ଥା କରିଦେଲେ । ଖାଇ ପିଇ ସୁସ୍ଥ ହୋଇ ସୁଶାନ୍ତ ଆଦୁର କିଛି ଶ୍ଳୋକ ଆବୃତ୍ତି କଲା ଓ କିଛି ଆଶୁ କବିତା ଶୁଣାଇଲା ।

କୃଷ୍ଣାଗୁରୁ ତା'ର ପ୍ରଶଂସା କଲେ । ସେ
ହଠାତ୍ ଉଇ ଲଣ୍ଠରେ ହସିଲା ।

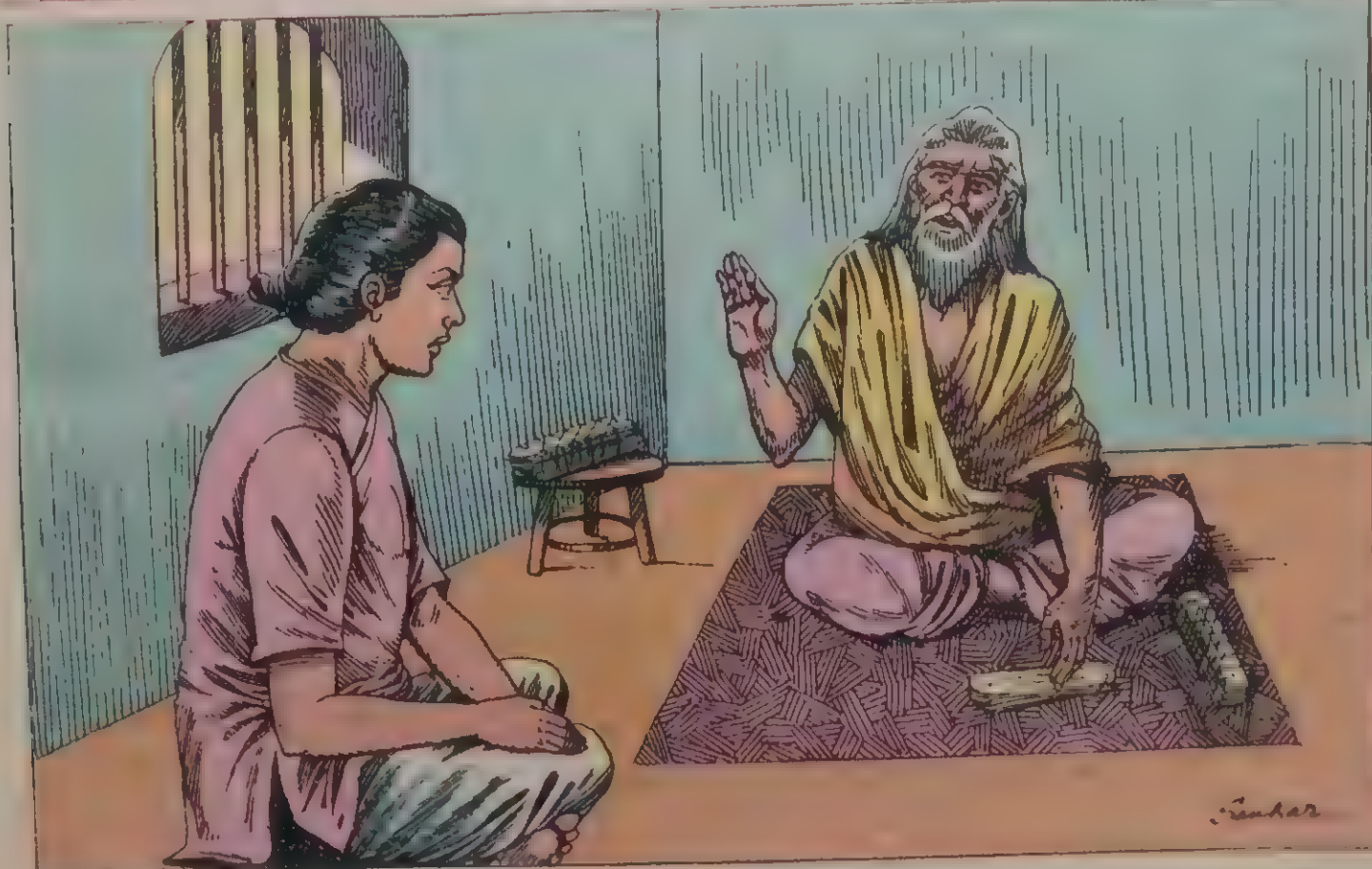
“ତରୁଣ ! ଏଥର ତୁମେ ତୁମ୍ଭ ପରିଚୟ
ଦିଅ ।” ଯଦା କହି କୃଷ୍ଣାଗୁରୁ ତାକୁ ଗୋଟିଏ
ଗଜା ଲୁଗା ଲେପି ଦେଇ ଗଲେ । ସେଠାରେ
ବସି ସୁଶାନ୍ତ ସବୁ କଥା କହିଗଲା । ତା'ପରେ
ସେ ପ୍ରଶ୍ନ କଲା, “ମହାତ୍ମା ! ଏଠାରେ ତ ଜଣେ
ରାଜା ଅଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ଦରବାରରେ ମୁଁ କିଛି
ରୂପେ ସ୍ଥାନ ପାଇବା ଉଚିତ ବୋଲି ଆପଣ
ବୁଝୁଥିବେ । ମୁଁ ରାଜାଙ୍କ ଆଗରେ ଯେ କୌଣସି
ପରୀକ୍ଷା ଦେବାକୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ । ଆପଣ ଖାଲି ଥରେ
ତାଙ୍କ ଆଗକୁ ମୋତେ ନେଇଯିବେ କି ?”

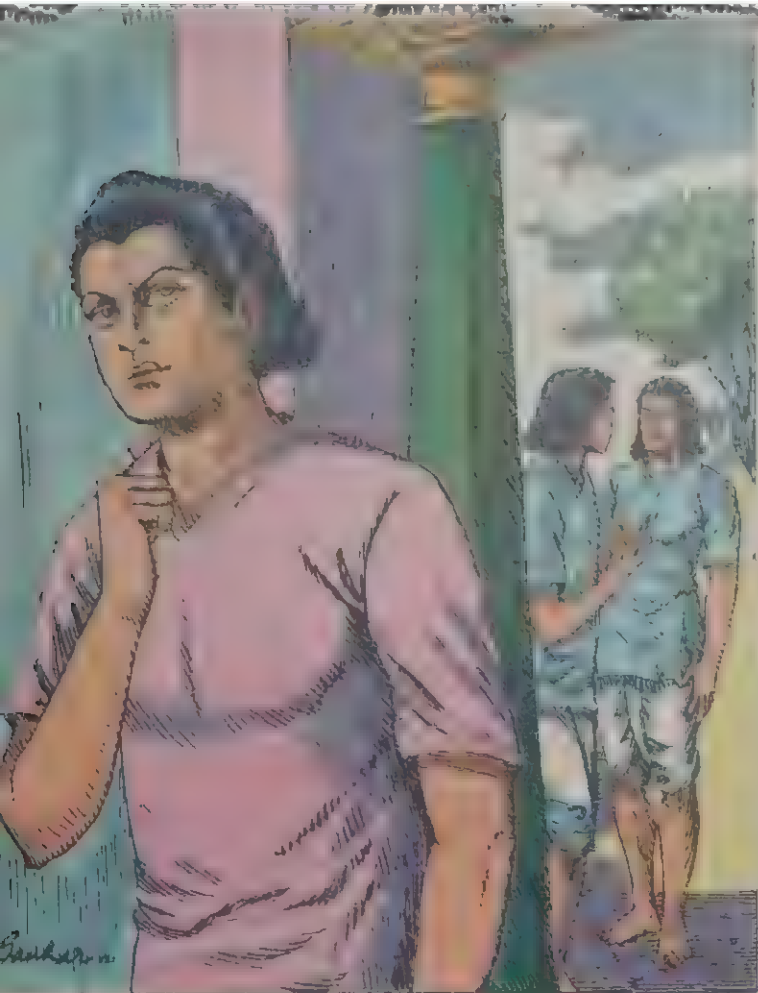
କୃଷ୍ଣାଗୁରୁ କହିଲେ, “ତରୁଣ ! ଥୟ ଧର ।
ତମେ ଏପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଯଥେଷ୍ଟ ଶାରିରୀକ ବଳ ପାଇ

ନାହ । ରାଜା ମଧ୍ୟ ବର୍ତ୍ତମାନ ବ୍ୟସ୍ତ ଅଛନ୍ତି ।
ଚିତ୍ତଦିନ ଯାଉ । ତେଣିକି ବରୁର କରିବା ।”

ସୁଶାନ୍ତ ସେଥିରେ ସମ୍ମତ ହେଲା । ସେ
ଗୁରୁକୁଳର ଅନ୍ୟାୟୀମାନଙ୍କ ଆଗରେ ସେହି
ଅନ୍ୟାୟରେ ଶାୟି ନର୍ତ୍ତା କଲା ଓ ନୀତି ରଚିତ
କବିତାମାନ ଶୁଣାଇଲା । ଶ୍ରୋତାମାନେ ତାକୁ
ଧନ୍ୟ ଧନ୍ୟ କରନ୍ତାରୁ ସେ ପୁଣି ଅନ୍ୟାୟୀ କଲା ।

ତେଣିକି ପ୍ରତିଦିନ ସେ ଦୟାଧୀମାନଙ୍କ
ଆଗରେ ନିଜ ପ୍ରତିଭାର ପରିଚୟ ଦେବାକୁ
ଲାଗିଲା । ସେମାନେ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ଯେତେ
ଆଗ୍ରହ ପ୍ରକାଶ କରୁଥିଲେ ଓ ଯେତେ ମୁଗ୍ଧ
ହେଉଥିଲେ, ଦୁଇ ଗୁରୁଦିନ ପରେ ଆଉ
ସେଭଳି ଭାବ ଦେଖାଇଲେ ନାହିଁ । ସୁଶାନ୍ତ
ମଧ୍ୟ ଅନୁଭବ କଲା କି ସେ ଯେତେ ଅବଲୀଳା

ନିମେ କବିତା ରଚନା କରୁଥିଲା, ଆଉ ସେତେ ଅବଲୀଳା ନିମେ ତାହା କରିପାରୁ ନାହିଁ ।

ଦିନେ ସେ କୋଠରୀ ଭିତରେ ଥାଇ ବାହାରେ ଦୁଇଜଣ ବିଦ୍ୟାର୍ଥୀ କଥାବାର୍ତ୍ତା ହେଉଥିବାର ଶୁଣିଲା । ଜଣେ କହୁଥିଲା, “ସୁଶାନ୍ତର ହେଲ କ’ଣ ? ସେ ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ କେଡ଼େ ତମଜ୍ଞର ଶ୍ଳୋକ ରଚନା କରି ଆମକୁ ଜାଣା କରାଦେଲା । ତା’ପରେ ସେ ଯେପରି ଶ୍ଳୋକମାନ ବୋଲୁଛି, ତାହା ଅତ୍ୟନ୍ତ ସାଧାରଣ ଲୋକ ବି ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ଆଗରେ ବୋଲିବାକୁ ସଜ୍ଜିତ ବୋଧ କରାବ । ସେଥିରେ ନା ଅଛି କବିତା, ନା ଅଛି ପାଣ୍ଡିତ୍ୟ ! ସେ ନିଜେ ବୁଝିପାରୁ ନାହିଁ କିପରି ?”

ଅନ୍ୟଜଣକ ଏକମତ ହୋଇ କହିଲା, “ବୋଧହୁଏ ପ୍ରଥମ ଦିନେ ଦୁଇଦିନ ସେ ଯେତାନ୍ତୁ ବୋଲୁଥିଲା, ତେଣୁ ଆଜି କହୁଛି ରଚନା । ସେ ମୁଣ୍ଡ କରି ପକାଇଥିଲା ।”

ସୁଶାନ୍ତ ଦୁଃଖରେ ମିଥୁନାଶ ବୋଧ କଲା ଓ ଯାଇ କୃଷ୍ଣାବତୀକୁ ତା’ ସମସ୍ୟା କଥା କହିଲା । କୃଷ୍ଣାବତୀ ଶାଲି ଏତକ କହିଲେ, “ଭଲ୍ଲିପଡ଼ ନାହିଁ । ଯାଇ ଗୁରୁ ଜ୍ଞାନସାଗରଙ୍କୁ କ୍ଷମା ମାଗ । ସବୁ ଠିକ୍ ହୋଇଯିବ ।”

ସୁଶାନ୍ତ ଜ୍ଞାନସାଗରଙ୍କ ଘର ଆଡ଼େ ଯାହା-ରମୁ କଲା ।

ବେତାଳ ଟିକିଏ ତୁପ୍ତ ରହି କଣ୍ଠସ୍ଵର ଜାବୁତର କରି ପ୍ରଶ୍ନ କଲା, “ରଜା ! ମୋର କେତେକ ସନ୍ଦେହ ଅଛି । ସୁଶାନ୍ତ କାହିଁକି ଅସ୍ଫୁଟାସ୍ୟ କଲା ? ପୁଣି, ଗୁରୁଙ୍କ ଅଭିଶାପ ତା’ ଉପରେ ଫଳିଲା ନାହିଁ ? ଯଦି ଫଳିଲା, ତେବେ ସେ ଶ୍ରୀରଙ୍ଗମରେ ପହଞ୍ଚିବା ପରେ ମଧ୍ୟ କିପରି ଶ୍ଳୋକ ରଚନା କରି ସମସ୍ତଙ୍କୁ ମେଲୁତ କରିଦେଇ ପାରିଲା । ଯଦି ନ ଫଳିଲା, ତେବେ କାହିଁକି ବା ସେ କବିତା ଶକ୍ତି ହରାଇଲା ? କୃଷ୍ଣାବତୀ ବା କାହିଁକି ତାକୁ ତା’ ଗୁରୁଙ୍କଠି କ୍ଷମା ମାଗିବା ନିମନ୍ତେ ଉପଦେଶ ଦେଲେ ? ରଜା, ପାରିଲେ ମୋ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ଦିଅ । ଉତ୍ତର ଦେବାର ଶକ୍ତି ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଯଦି ନାହିଁ ରହିବ, ତେବେ ତମ ଶୀର ହେବ ସ୍ଵରୂପ ।”

ମୁହୂର୍ତ୍ତେ ମଧ୍ୟ ବିଳମ୍ବ ନକରି ଘର ଫେରିବା
 ଉତ୍ତର ଦେଲେ : “ସୁଶାନ୍ତ ଘରନେଇଲେ
 ଯେ ଜାନସାଗରଙ୍କ ଅଭିଶାପ ତା’ ଉତ୍ତର
 ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଫଳନ୍ତି । ତେଣୁ ସେ ଦୁଃଖରେ
 ମିଥ୍ୟାମାଣ ହୋଇ ଶ୍ରୀରାମରେ ପଡ଼ିଥିଲା ।
 ଯେତେବେଳେ ଅଜ୍ଞାନ ଅବସ୍ଥାରୁ ଭଲ ଅବସ୍ଥାକୁ
 ଆସିବା ଅବସରରେ ସେ ସ୍ୱତଃସ୍ପୃହ ଭାବରେ
 ଶ୍ଳୋକ ବୋଲିଲା ଓ ପରେ ପରେ ନିଜେ ବି
 ଆଶୁ କବିତା ରଚନା କରିପାରିଲା, ସେତେ-
 ବେଳେ ବୁଝିଲା ଯେ ରୁରୁଙ୍କ ଅଭିଶାପ କିମ୍ବଦ
 କରୁନାହିଁ । ତେଣୁ ସେ ଦୁଇଥର ଅଭିଶାପ
 କରିଥିଲା । ସେହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ତା’ ଉତ୍ତର
 ଅହଙ୍କାର ପ୍ରବଳ ହେଲା । ରୁରୁଙ୍କ ଅଭିଶାପ
 ଏକ ଶକ୍ତି ଭାବରେ ତା’କୁ ଅନୁଧ୍ୟାବନ
 କରୁଥିଲା । କିନ୍ତୁ ରୁରୁ ବାସ୍ତବିକ ଅନ୍ୟାୟରେ
 ଅଭିଶାପ ଦେଇଥିବା ଯୋଗୁଁ ସେ ଶାପ-
 ଶକ୍ତି ତା’ ଉତ୍ତରକୁ ପଶିପାରୁ ନଥିଲା ।
 ସେ ଯେମିତି ଅହଙ୍କାରର ବଶୀଭୂତ ହେଲା

ସେହି ସମୟରେ ତା’ ଉତ୍ତର ଘର ଘର
 ତା’ ଘର ଓ ଉତ୍ତରକୁ ସୁଖ ଭାବରେ
 ଘରୁ ଚାଲି ।

“ରୁରୁ କିନ୍ତୁ ଅଭିଶାପ ଦେବା ଯେତେବେଳେ
 ଅହଙ୍କାର ଗୋଟିଏ ଗୋଟିଏ ରୁରୁକୁ ଚାପିପକ
 ଓ ନିଜ କହୁବା ମଧ୍ୟ ସେହିପରି ଅନ୍ୟାୟ
 ହୋଇଥିଲା । କୃଷ୍ଣାଗୁଣୀ ତାକୁ ସେହି
 ବାସ୍ତବରେ କ୍ଷମା ମାଗିବାକୁ କହିଲେ । ରୁରୁ
 ତାକୁ କ୍ଷମା ନକଲେ ଅଭିଶାପ ସେମିତି ଫଳ
 ରୁଲୁଥିବା ସୁଶାନ୍ତ ଯଦି ରୁରୁଙ୍କ ପ୍ରତି କଠୋର
 ଶତ୍ରୁ ପ୍ରତ୍ୟାଗୀତ ନ କରିଥାନ୍ତା, ତା’ହେଲେ
 ହୃଦୟ ରୁରୁ ଆପଣେଇଟି କ୍ଷମା କରିଥାନ୍ତେ ।
 କିନ୍ତୁ ଏ କ୍ଷେତ୍ରରେ ସୁଶାନ୍ତ କ୍ଷମା ନ ମାଗିଲେ
 ସେ କ୍ଷମା କରିବା କଥା ନୁହେଁ ।”

ରାଜାଙ୍କ ଉତ୍ତର ଦାନ ଶେଷ ହେବା ମାତ୍ରେ
 ଶବ୍ଦ ସହ ବେହେରା ବେତାଳ ତାଙ୍କ କାନ୍ଦୁ
 ଶସିଯାଇ ପୁନର୍ବାର ସେ ବୃକ୍ଷ ଡାଳରେ
 ଝୁଲି ପଡ଼ିଲା । (କଳ୍ପିତ)

ମୁକ୍ତିର ଉପାୟ

ବିଧି ସୁନ୍ଦର ଗାଁର ମୁଣିଆ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କ ସମସ୍ୟାର ସମାଧାନ କରିବା ଦେବେ, କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ଲାଜରୁ ଧମକ ଦେବାରେ ବ୍ୟସ୍ତ ରହୁଥାନ୍ତି । ନିଜ ପୁଅ କଥା ବୁଝିବାକୁ ବେଳ କାଟି । ଅବଧାନକୁ କହୁଥାନ୍ତି, “ସୁକୁମାରର ଭଲ ପଡ଼ିବା ଦାମ୍ଭିକ୍ତ ତମର । ନହେଲେ ତମକୁ ଏ ଗାଁ ଗୁଡ଼ିକରୁ ପଡ଼ିବ ।”

“ଆଜ୍ଞା, ଆପଣଙ୍କ ପୁଅ ଆପଣଙ୍କ ଭଲ ଗୁଣବାନ । ବୁଦ୍ଧିମାନ୍ଦ । କିଛି କଲେବେ ନାହିଁ ।” ଅବଧାନେ କହୁଥାନ୍ତି । ଏଥିରେ ମହାପାତ୍ରଙ୍କର ସନ୍ତୋଷ ହୋଇ ଯାଉଥିଲା ।

ଦିନେ ଶରବେଳେ ମୁଣିଆ ଶୋଇଛନ୍ତି, ଦେଖିଲେ ପୁଅ ସୁକୁମାର ତାଙ୍କ କମିତି ମୁଣିରୁ ଟଙ୍କା ଚୋରି କରୁଛି । ସେ ଉଠିପଡ଼ି ପୁଅକୁ ଧମକ ଦେଲେ, “ଆରେ ଦୁଷ୍ଟ ! ଚୋରି କରୁଛୁ ? ଚୋରକୁ କଉଳି ଦଣ୍ଡ ପାଇବାକୁ ହୁଏ କାୟ ?”

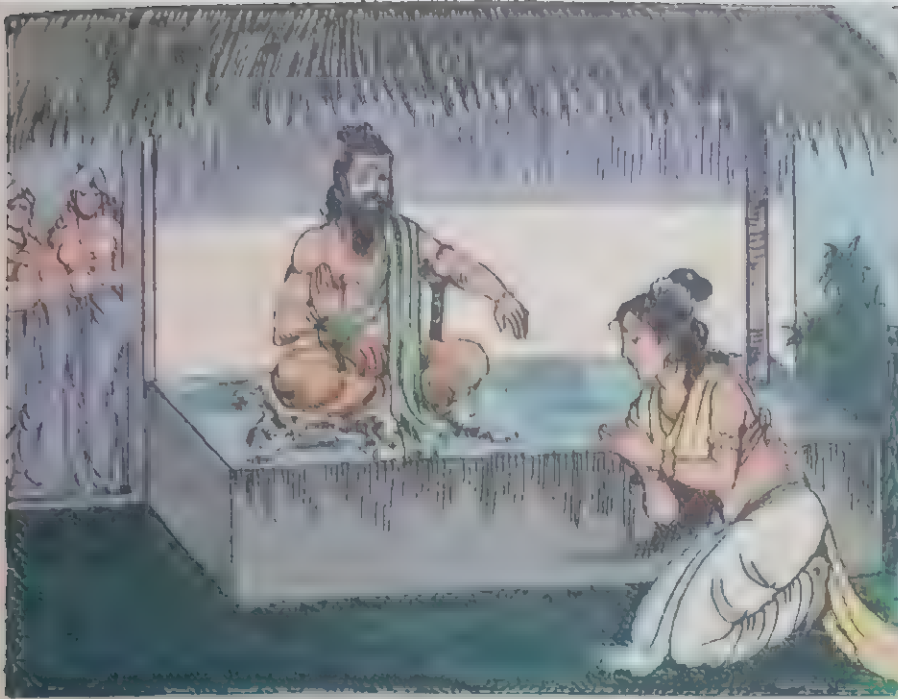
“କାଣେ । ମୁକ୍ତିର ଉପାୟ କି କାଣେ !” ପୁଅ ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

“କ’ଣ ମୁକ୍ତିର ଉପାୟ କାୟ ?” ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ମହାପାତ୍ର ସଚ୍ଚରଲେ ।

“ସେଦିନ ଚୋର ଘଟଣାରେ ଚୋର ରାତିରେ ଆସି ତମକୁ ଦୁଇ ଟଙ୍କା କଷି ଦେଲା । ପରଦିନ କିରୁରରେ ତାକୁ ମୁକ୍ତି ମିଳିଗଲା । ନିଅ ଦୁଇଟଙ୍କା ।” ପୁଅ ଟଙ୍କା ବଢ଼ାଇ ଦେଲା ।

ମହାପାତ୍ର ସ୍ତବ୍ଧ ହୋଇ ରହୁଥିଲେ । ବୁଝିଲେ, ନିଜ ଆଚରଣ ଦ୍ଵାରା ସେ ପୁଅକୁ ଯେଉଁ ଶିକ୍ଷା ଦେଇଛନ୍ତି, କୌଣସି ଅବଧାନ ତାକୁ ସୁଧାର ପାରିବ ନାହିଁ ।

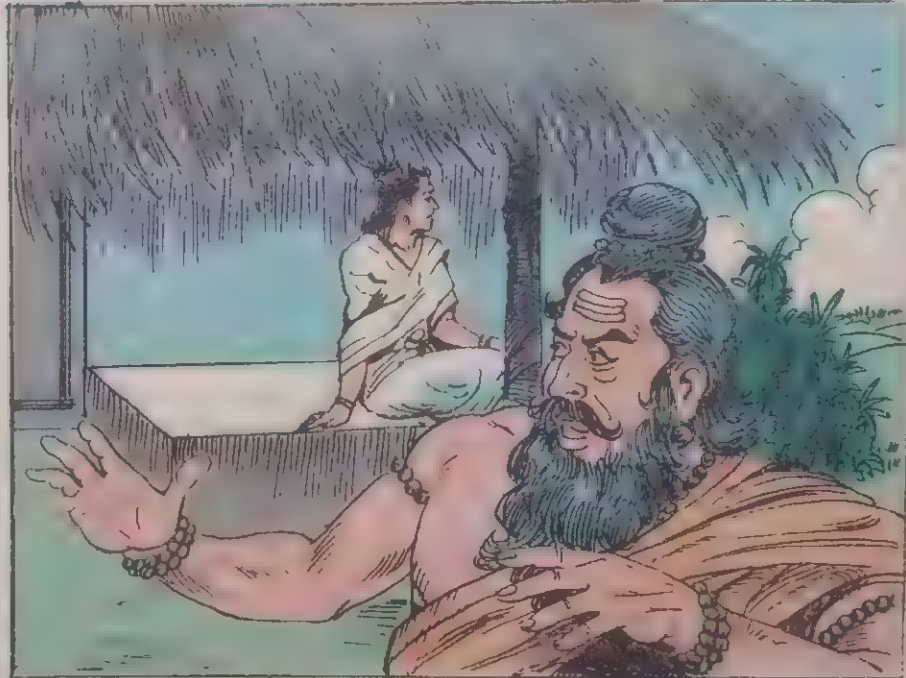

ସାତୀନ ସାହୁତ୍ୟର କାହାଣୀ

ଶକୁନ୍ତଳା-୨

କଣ୍ଠ ମୁନିଙ୍କ ପିଲିତା କନ୍ୟା ଶକୁନ୍ତଳା ଆଶ୍ରମରେ ରାଜା ଦୁଷ୍ଟନ୍ତଙ୍କୁ ବିବାହେଲେ । ଯଥା ସମୟରେ ମୁନିଙ୍କ ଅନୁମତି ସହ ତାଙ୍କୁ ନଅରତ୍ନ ନେବେ ବୋଲି କହୁ ଦୁଷ୍ଟନ୍ତ ଚାଲିଗଲେ । କଣ୍ଠ ଆସି ସବୁ ଶୁଣି ଆନନ୍ଦିତ ହେଲେ ଓ ରାଣୀ ଭବରେ ଶକୁନ୍ତଳା କପରି ଚଳିବେ, ସେ ଦଶୟରେ ତାଙ୍କୁ ଉପଦେଶ ଦେଲେ ।

ଏହା ଭିତରେ ଆଉ ଗୋଟିଏ ଘଟଣା ଘଟିଯାଇଥାଏ । ମୁନି ନଥିଲା ବେଳେ ଘନେ ଶକୁନ୍ତଳା ଏକାକିନୀ ବସି ଦୁଷ୍ଟନ୍ତଙ୍କ କଥା ଭାବୁଛନ୍ତି, ସେଠାରେ ଆସି ପହଞ୍ଚିଗଲେ ଦୁର୍ବାସା । ଅନ୍ୟ-ମନସ୍ତା ଶକୁନ୍ତଳା ତାଙ୍କ ପ୍ରଶ୍ନର ଉତ୍ତର ନ ଦେବାକୁ ଶେଷକୋପୀ ଦୁର୍ବାସା ଶାପ ଦେଲେ : “ସାହା କଥା ଏତେ ଭାବୁଛୁ, ସେ ତୋତେ ଚାଲିଯିବ !”

ସେ ଅଭିଶାପ ସିନା ଶକୁନ୍ତଳାଙ୍କ କାନରେ ପଡ଼ିଲା ନାହିଁ, କିନ୍ତୁ ଅନ୍ୟ କନ୍ୟାମାନେ ତାହା ଶୁଣି ପକାଇ ଦୌଡ଼ିଯାଇ ଦୁର୍ବାସାଙ୍କ ପାଦ ତଳେ ପଡ଼ି ଶକୁନ୍ତଳାଙ୍କ ଭରସାରୁ ଶମା ମାଗିଲେ । ଦୁର୍ବାସା ଶାନ୍ତ ହୋଇ କହିଲେ କି ତାଙ୍କ ଅଭିଶାପର ଫଳ ଘାଣ୍ଟିଯାଉଛି ହେବନାହିଁ ।

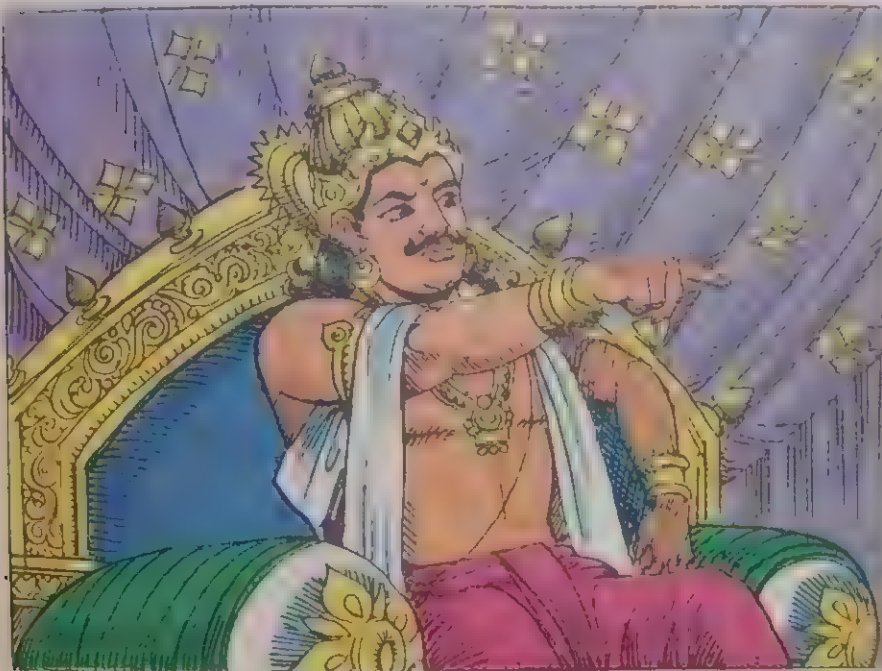
ସେ ଯେତେବେଳେ ସେ ଆଶ୍ରମ
ସ୍ଥଳ ଯାଉଥିବା ପୋର୍ଟ ପେଟକ ମନ
ଦୁଃଖ କରୁଥାନ୍ତି, ଦୁଷ୍ଟର ଭଳି ପ୍ରଖ୍ୟାତ
ରାଜାଙ୍କ ରାଣୀ ହୋଇ ସୁନ୍ଦର ନଗରୀ
ହସ୍ତିନାପୁରରେ ରହୁବାର ସୁଖ ସ୍ବପ୍ନରେ
କି ସେତେ ପୁଲକିତ ହେଉଥାନ୍ତି ।

ନଈ ପାର ହେଉକେଲେ ସେ ଆଶ୍ରମ
ସ୍ଥଳ ଯାଉଥିବା ପୋର୍ଟ ପେଟକ ମନ
ଦୁଃଖ କରୁଥାନ୍ତି, ଦୁଷ୍ଟର ଭଳି ପ୍ରଖ୍ୟାତ
ରାଜାଙ୍କ ରାଣୀ ହୋଇ ସୁନ୍ଦର ନଗରୀ
ହସ୍ତିନାପୁରରେ ରହୁବାର ସୁଖ ସ୍ବପ୍ନରେ
କି ସେତେ ପୁଲକିତ ହେଉଥାନ୍ତି ।

ସେ ତାଙ୍କ ଗୁରୁ-ଭାଇଙ୍କ ସହ ଦୁଷ୍ଟ୍ରନ୍ଦ
ରାଜ-ଦରବାରରେ ପ୍ରବେଶ କଲେ ।
ଆଶା ଓ ଆଶଙ୍କାରେ ତାଙ୍କ ଚିତ୍ତ ଥାଏ
ଉଦ୍ବେଗ । ସେ ଯେତେବେଳେ
ଯାଇ ରାଜାଙ୍କ ଆଗରେ ଛୁଡ଼ା ହେଲେ,
ସେତେବେଳେ ରାଜାଙ୍କର କୌଣସି
କ୍ଷତ୍ରୀର ହେଲୁନାହିଁ । ଶତ୍ରୁତଳଙ୍କ
ଗୁରୁଭାବ କହିଲେ, “ମହାରାଜା ! ଇଏ
ଶତ୍ରୁତଳ, କଣ୍ଠ ସୁନିବ କନ୍ୟା !”

“ସତେ ? ଆପଣମାନେ ଦରବାରକୁ
କ’ଣ ଚାହାନ୍ତି ?” ରଜା ପଚାରିଲେ ।
ତାଙ୍କର ଏଭଳି ପ୍ରଶ୍ନ ଶୁଣି ଶକୁନ୍ତଳା
ଖାଇ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୁଏ, ମର୍ଯ୍ୟାଦା ହେଲେ ।
ଶକୁନ୍ତଳାଙ୍କ ଗୁରୁବର ରାଜପାଲ
କହିଲେ, “ମହାରାଜା, ଆପଣ କ’ଣ
ସତରେ ଆପଣଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀକୁ ଚିହ୍ନିପାରୁ
ନାହାନ୍ତି ?”

ରଜା କରକ ହୋଇ କହିଲେ, “ଓଁ,
ଦେଖୁଛି ଏମାନେ ମୋତେ ଠକିବା
ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ବା ମୋର ବଦ୍ଧନାମ
କରିବା ଉଦ୍ଦେଶ୍ୟରେ ଆସିଛନ୍ତି ।
ଶୁଣ, ଏହି ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ଏଠାରୁ
ବାହାରଯାଅ । ନହେଲେ ଉଭୟଙ୍କୁ
କଠୋର ଦଣ୍ଡ ହେଟିବାକୁ ହେବ ।”

ଶକୁନ୍ତଳା ଭବିଷ୍ୟେ, ରଜା ତାଙ୍କୁ
ଦେଇଥିବା ମୁଦ୍ରି ସେ ଦେଖାଇଲେ
ରଜାଙ୍କର ସବୁ ମନେ ପଡ଼ିଯିବ । ସେ
ମୁଦ୍ରି ଖୋଲିବାକୁ ବାହାର ଦେଖନ୍ତି ତ
ମୁଦ୍ରି ଆଉ ନାହିଁ ! ନଈରେ ଆସିଲା
ବେଳେ ସେ ପାଣି ସହ ଖେଳୁଥିଲେ ।
ମୁଦ୍ରି କେତେବେଳେ ଖସି ଯାଇଛି !

କନ୍ୟା କାନ୍ଦୁ ଯାଉଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ
ରାଜା ଧୂଳିଆ ଶୁଭକ୍ଷଣ ଦେଖି ।
ଶହୁଳା କାନ୍ଦୁ ମହାଲକ୍ଷ୍ମୀ ।
ଭବରେ, ଏହା ଆଗନ୍ତୁକଙ୍କ
ଏକ ଛଳନା । ସେ ସୁଖି ଅଟେ
ସେମାନଙ୍କୁ ସେଠାରୁ ବୃକ୍ଷପତ୍ର
କହିଲେ । “ମୁଁ ପାଉଛି ।” ଏହି
କହି ଶହୁଳା ଶହୁଳାକୁ ଛାଡ଼ି
ବୁଲିଗଲେ ।

କହୁ ଦୁଇରେ ଥାଇ ଅସ୍ପଷ୍ଟ ମେନକା
କିଛି ଦିନାର ବେଦନା ଅନୁଭବ
କଲେ । ଶହୁଳା ସେତେବେଳେ
ନଗରୀ କାହାରେ ବଂଚିବାଦମ୍ଭୁତା
ହୋଇ ଠିଆ ହୋଇଥାନ୍ତ । ମେନକା
ଆସି ତାଙ୍କୁ ନେଇ ଗୋଟିଏ ଆଶ୍ରମରେ
ରଖାଇଲେ । ସେ କାଣିଥିଲେ ଶହୁଳା
ଶୀଘ୍ର ମା ହେବେ ।

ଏହି ନୂତନ ଆଶ୍ରମରେ ଶହୁଳା
କିଛିଦିନ ପରେ ଏକ ସୁଖ ସନ୍ତାନ
ଜନ୍ମ ଦେଲେ । ସୁଖର ନାମ ଭରତ
ରଖାହେଲା । କ୍ରମେ ବାଳକ ଭରତ
ନିଜର ନିର୍ଭୀକତା ଓ ବୁଦ୍ଧି ଦ୍ଵାରା
ସମସ୍ତଙ୍କୁ ତମସ୍କୃତ କଲେ । (କ୍ରମଶଃ)

ଅପ୍ରତ୍ୟାଶିତ

କାନ୍ତପୁର ଗାଁର ଅଦୁରରେ ଗୋଟାଏ ବଣ
ଥାଏ । ଦିନେ ରାତିରେ ହଠାତ୍ ସେ
ବଣ ଭିତରେ ଗୋଟାଏ ପୁରୁଣା ବରଗଛ
ଆଡ଼େ ସୁଧୀର ନାମକ ଯୁବକ ଆଗେଇ
ଗୁଲିଥାଏ । ଜହ୍ନରାତିରେ ବଣ ଭିତରେ ସବୁ
କିଛି ସ୍ପଷ୍ଟ ଦେଖି ଦେଉଥାଏ ।

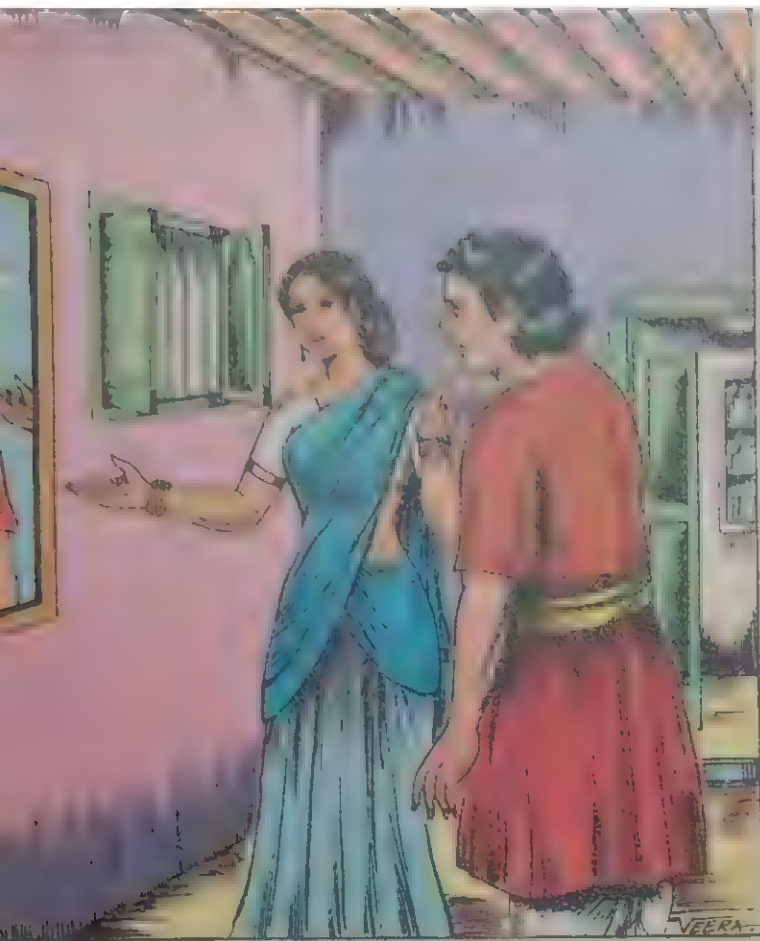
“ହଇରେ ଟୋକା ! ମୁଁ ଏ ଶବ୍ଦରେ
ଆଜକୁ ପ୍ରାୟ ଶହେ ବର୍ଷ ହେଲ ରହିଛି ।
ଦିନବେଳେ କେବେ କେମିତି ଲୋକେ ଏ
ଆଡ଼େ ଆସନ୍ତି, କିନ୍ତୁ ରାତିରେ କେହି
ଆସିବାର ମୁଁ କେବେ ଦେଖି ନାହିଁ ।
ମଣିଷର ପାଦଶବ୍ଦ ଶୁଣିବା ମାତ୍ରେ ମୋ
ନିଦ ଭୁଟିଯାଏ । ତୁ ଆଜି ମୋ ନିଦ
ଭଙ୍ଗାଇଲୁ । ତୋତେ କ’ଣ ଖାଇବ । ମୁଁ
କ’ଣ ବୁଝୁଛୁଟି ?” ଶବ୍ଦ ଉପରୁ ଗୋଟାଏ
ବକୃତ କଣ୍ଠସ୍ଵର ଶୁଣିଲା ।

“ଏତିକି ଆଉ ବୁଝନ୍ତି ନାହିଁ । ତମେ
ପିଶାଚ ।” ସୁଧୀର କହିଲା ।

“ମୁଁ ପିଶାଚ ନୁହେଁ, ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସ । ଆରେ,
ତୋର ବହୁପ ତ କମ୍ ନୁହେଁ ! ପିଶାଚ ଏଠି
ଅଛି ଜାଣି ମଧ୍ୟ ତୁ ମାଡ଼ି ଆସୁଛୁ ! ପୁଣି କ’ଣ
କହୁଛୁ ଏମିତି ଶବ୍ଦରେ ସତେ ଅବା ମୁଁ ତୋର
ସାଜ । ତୋତେ ନିଶ୍ଚୟ ଖାଇବ !” ପିଶାଚ
କହିଲା ।

“ପିଶାଚ ପୁଅ ! ତମେ ଦୟା କରି ମୋତେ
ଖାଅ । ବାଦ ହାବୁଡ଼ରେ ପଡ଼ିବ ବୋଲି
ଆଶା କରି ଆସିଥିଲି । ତମ ହାବୁଡ଼ରେ
ପଡ଼ିଲି । ମୋ ପାଇଁ ଏକ କଥା ।” ସୁଧୀର
କହିଲା ।

“ବଡ଼ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟର କଥା ତ ! ତୋର
ହଠାତ୍ ମରିବାକୁ ଏମିତି ଆତ୍ରହ୍ତ ହେଲ
କାହିଁକି ? ଏମିତି ଶବ୍ଦରେ ଇଚ୍ଛା କରି ମରି

ଯେଉଁମାନେ ଭୁବ ଦୁଆନ୍ତି, ସେମାନେ କେତେ ଦୁଃଖ କଷ୍ଟ ପାଆନ୍ତି ତୁ କ'ଣ ବୁଝିବୁ!” ପିଣାତ କହିଲା ।

“ମୁଁ ଜୀବନରେ ଥାଇ କମ୍ କଷ୍ଟ ପାଉ ନାହିଁ ।” ମୋ ଜୀବନରେ ମୁଁ ଜଣେ ଝିଅ ଦ୍ଵାରା ଯେପରି ଅପମାନିତ ହୋଇଛି ତା'ପରେ ଜୀବନ ରଖିବାର କିଛି ମାନେ ହୁଏନାହିଁ । ଶୁଣ ତେବେ, ଆମ ଗାଁରେ ସୁଶୀଳ ନାମକ ଏକ ସୁନ୍ଦରୀ ଝିଅ ମୋ ସଙ୍ଗରେ ଅଛାମଜା କରେ । ହସେ, ଖେଳେ, ଗୀତଗାଏ । ତା'ର ଏପରି ସବୁ ଗୁଣରେ ମୁଗ୍ଧ ହୋଇ ଦିନେ ମୁଁ ତାକୁ ବିବାହ କରିବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲି । ମୁଁ ଯେମିତି ତାକୁ ସେକଥା କହିଛି

ସେ ମୋତେ ତା'ର ଉତ୍ତର ଥିବା ଦର୍ପଣ ଆଗକୁ ଲେକିଦେଇଥିଲା । “କି'ଣ କହିଲୁ?” ସୁଧାଞ୍ଜଳି କହିବା ବେଳେ, “କି'ଣ?” ଆହୁରି କିଛି ସୁଶୀଳ କହିଲା, “ନିଜେ ଯିବୁନାହିଁ ନାହିଁ ? ଏଇ ତେହେରା ଧରି ମୋତେ ବାହା ହେବ ? ମୋତେ କ'ଣ କରି ପାଇଲୁ କି ? ମୋ ପରି ସୁନ୍ଦରୀକୁ ବିବାହ କରିବା ପାଇଁ କେତେ ସୁନ୍ଦର ଯୁବକ ଆସିବେ । ଆଉ ତମେ ଏପରି ସାହସ କଲୁ କିପରି ? ଏପରି ଅବାନ୍ତର କଥା କଲୁନା ତ କଲୁ ପୁଣି ମୁହଁରେ ବି କହିଲୁ ?”

“ହେ ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସ କୁହନ୍ତୁ ଏକଥା ଶୁଣିଲ ପରେ କୌଣସି ଯୁବକ ଜୀବନ ଧରି ଆଉ ସ୍ଵପ୍ନାରେ ରହି ପାରିବ ?”

ସୁଧାଞ୍ଜଳି ମର୍ମାହତ ହେଲା ଓ ଜୀବନ ହାରିବାକୁ ସ୍ଥିର କଲା ।

ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସର ଦୟା ହେଲା । ସେ କ'ଣ କଲା କେଜାଣି, ହଠାତ୍ ବରଫ ଝଡ଼ ଭଳି ଶୀତଳ ପବନ ଯାଇ ସୁଧାଞ୍ଜଳି ମୁହଁ ଉପରେ ଓଜାଡ଼ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା । “ଯା, ଘରକୁ ଯା !” କହିଲା ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସ । ସୁଧାଞ୍ଜଳି ଲଣ୍ଠନ ଜାଳି ଦର୍ପଣରେ ନିଜକୁ ଦେଖିଲା । ସେ ଦିଶୁଥିଲା ଗନ୍ଧକ ଭଳି ସୁନ୍ଦର ।

କିନ୍ତୁ ପରଦିନ ପୁଣି କାନ୍ଦ କାନ୍ଦ ହୋଇ ସେ ଆସି ବରଗଛ ତଳେ ପଡ଼ିଥିଲା । “କିରେ, ପୁଣି ମୋ ନିଦ ଭଙ୍ଗାଇଲୁ ?” ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସ ପଚାରିଲା ।

“ସୁଶୀଳା କହିଲା ଯେ ସମସ୍ତଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ
କେତେବେଳେ ସୁନ୍ଦର କରିଦେଲେ ସବୁ ଚିନ୍ତା କିଛି
କମର ଟଙ୍କା ପଇସା କାହିଁ?” ସୁଧୀର
ଉତ୍ତର ଦେଲା ।

“ଟୋକା! ମୋ ସହ ତୋର ଦେଖା
ହେବା କଥା କାହିଁକି କହିଲୁ ? ହେଉ,
ନେ ।” ଏହା କହି ସେ ଗୋଟାଏ ସୁନାଟଙ୍କା
ଭାଙ୍ଗି ଥଳା ତଳେ ପକାଇ ଦେଲା ।
ସୁଧୀର ତାକୁ ଧନ୍ୟବାଦ ଦେଇ ବିଦାୟ
ନେଲା ।

ପରଦିନ ରାତିରେ ପୁଣି ଆସି ସୁଧୀର
ବରଗଛ ମୂଳରେ ହାଜର ।

“କରେ, ପୁଣି କ’ଣ ?” ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସ
ପଚାରିଲା ।

“ସୁଧୀର କହିଲା ଯେ ସାରା ଶୈଳରେ
ଆଜି କିଛି ନାହାନ୍ତି । ସେମାନେ ସୁଧୀର
ଆସିବାକୁ ।” ସୁଶୀଳା କହିଲା ।

“ହଉ । ଏ ବେଳେ ମୁଁ ଯାଏ ।” ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସ
କହିଲା । ସୁଧୀର ଗଛ ମୂଳକୁ ଆସିବାରୁ ଉପରୁ
ତା’ ଉପରେ ପଡ଼ି ସବୁ ଝୁଟି ପଡ଼ିଲା । “ସା ।
ତୋ ନିଜ ଭିତରେ କି ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲା
ବୁଝୁଛୁଟି ?” ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସ କହିଲା ।

“ହଁ, ମନେ ହୁଏ ମୋର ବୁଦ୍ଧି ସିଝିଲେ ।
ଧନ୍ୟବାଦ ।” ଏହା କହି ସୁଧୀର ବିଦାୟ
ନେଲା ।

ପରଦିନ ରାତିରେ ଯୁବକଟିଏ ସେ ଗଛ
ଆଡ଼େ ଆସୁଥିବାର ଦେଖାଗଲା ।

“ଆସ, ସୁଶୀଳା, ଆସ ।” ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସ କହିଲା ।

“ତମେ ମୋ ନାମ ଜାଣିଲ କିପରି?”
ସୁଶୀଳ ପଚାରିଲା ।

“ଆରେ, ତମେ ଯେ ନିଶ୍ଚୟ ଆସିବ,
ତେଜ କାଶ ମୁଁ ବୁଝିପାରନ୍ତି ନାହିଁ ? ସୁଧାର
ଆଜ୍ଞା ତମ ପ୍ରତି ଆଜ୍ଞା କୌଣସି ଆକୃଷ୍ଟ
ଦେଖାଉ ନାହିଁ, ଏଇ ସମସ୍ୟାଟି ?” ବ୍ରହ୍ମ
ରାକ୍ଷସ ପଚାରିଲା ।

“ହଁ । ସେ ମୋତେ ଥରେ ଅନାଇଲେ
ମଧ୍ୟ ନାହିଁ । ତାଙ୍କର କ’ଣ ହେଲା ?”
ସୁଶୀଳ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ପଚାରିଲା ।

ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସ ଅଛନ୍ତାସ୍ୟ କଲା । “ଆରେ
ଝିଅ, ସୁଧାରର ବୁଦ୍ଧି ବିଶେଷ ନଥିଲା ବୋଲି
ମନା ସେ ତୋତେ ବାହା ହେବାକୁ ବଢ଼ିଥିଲା ।
ଯେଉଁ ଝିଅ ଜଣେ ପୁଅକୁ ଦର୍ପଣ ଆଗରେ
ଠିଆ କରାଇ ତା’ ଚେହେରା ଶରପ ବୋଲି
ଚେତାଇ ଦିଏ, ସେ ଝିଅକୁ କୌଣସି ବୁଦ୍ଧି ମାନ
ଯୁକ୍ତ କେବେ ବି ବାହା ହେବ ? ନିହାତ
ଅହଙ୍କାରୀ ଓ ମୂଢ଼ ନ ହେଲେ କୌଣସି ଝିଅ

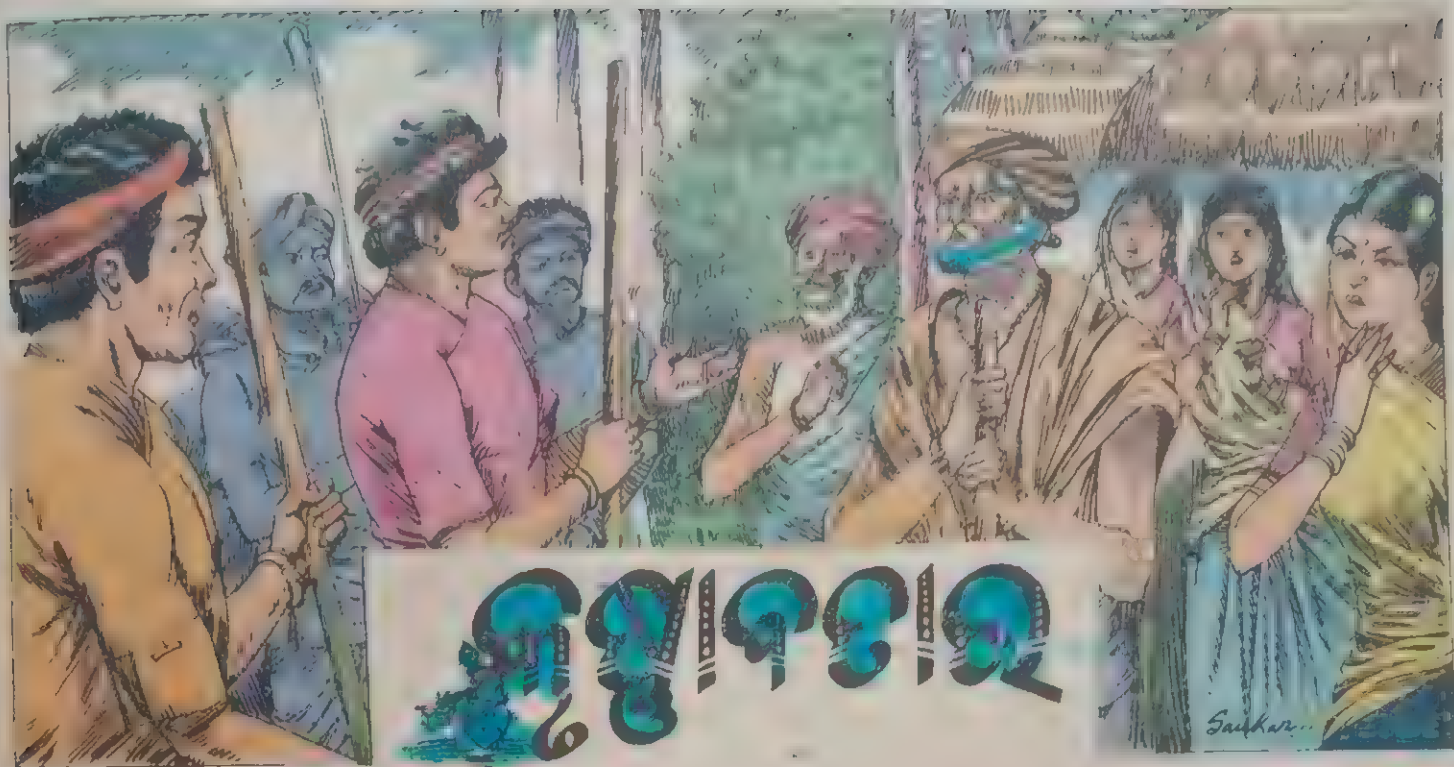
ସେଭଳି ବ୍ୟବହାର କରାପାରେ ? କ’ଣ ତାଙ୍କ
ଅହଙ୍କାର ? ଥରେ ସେଗରେ ପଡ଼ିଗଲେ ତ
ହସ ଗୁଲୁସିକ : ବନ୍ଧୁମ ହେଲେ ବି ଗୁଲୁସିକ ।
ମେଘା ହସକୁ ନେଇ ଯିଏ ଅନ୍ୟ ପ୍ରତି ତାଙ୍କ
କରେ, ମେ ମୁଣି ହୁଁ ହେବ ? ହୁଁ ତାକୁ ବିଦି
ହେବାକୁ ରାଜି ନଥିଲା ଯଦି ତାହା ଶବ୍ଦରେ
ମେକଥା କହୁଲା ନାହିଁ କାହିଁକି ? ତା’ର ବୁଦ୍ଧି
ହେବା ପରେ ସେ ତୋର ଚରିତ୍ର ବୁଝିଗଲା ।”
ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସ କହିଲା ।

“ତେବେ ବର୍ତ୍ତମାନ କିଛି ଉପାୟ କର ।
ମୁଁ ତାକୁ ବିଦା ହେବ ।” ସୁଶୀଳ କହିଲା ।

“ବର୍ତ୍ତମାନ ତୁ କାହିଁକି, କେତେ ଝିଅ
ତାକୁ ବିଦା ହେବାକୁ ବାହାରିବେ । ସେ
ନିଜେ ପସନ୍ଦ କରୁ । ମୁଁ କିଛି କରିପାରିବି
ନାହିଁ । ଯା, ଯା, ମୁଁ ଶୋଇବି । ତନିଗତ
ହେଲା ଭଲ କରି ଶୋଇ ନାହିଁ ।” ବ୍ରହ୍ମରାକ୍ଷସ
ନାରବ ହେଲା ।

ସୁଶୀଳ କାନ୍ଦି କାନ୍ଦି ଯେଉଁଲା ।

କୃଷ୍ଣାବତାର

କୃଷ୍ଣ ସମ୍ଭାଷଣ ନାମକୁ ଲାଗି ରହିଥିବା ସେ
ଏହି ହୃଦୟ ଭିତରକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ି କୁଆଡ଼େ
ଅଦୃଶ୍ୟ ହୋଇଗଲେ । ତାଙ୍କ ସାଥୀମାନେ
ରୁକ୍ଷାସ ହୋଇ କୁଳରେ ଠିଆ ହୋଇ ଅପେକ୍ଷା
କରିଥାନ୍ତି । କେହି କେହି ଗଛ ତଳେ ଲକ୍ଷ୍ୟ
କରୁଥାନ୍ତି । କିନ୍ତୁ ହୃଦୟ ଉପରେ ଖାଲି ତରଙ୍ଗ-
ରାଶି ଛଡ଼ା ଆଉ କିଛି ଦେଖାଯାଉ ନଥାଏ ।

ପ୍ରଥମେ ପ୍ରଥମେ ଗୋପାଳ ବାଳକମାନେ
ଭାବିଲେ କୃଷ୍ଣ ସେମାନଙ୍କୁ ହତଚକିତ
କରିଦେବା ନିମନ୍ତେ ଇଚ୍ଛାକରି ଜଳ ଭିତରେ
ଲୁଚି ଯାଇଛନ୍ତି । ସେପରି ଭାବରେ କୃଷ୍ଣ
ଅନ୍ତରରେ କେତେଥର ସେମାନଙ୍କ ଭିତରେ
ଉଛନ୍ତି ସୃଷ୍ଟି କରିଛନ୍ତି । ଲୁଚିଯାଇ ଖୋଜି
ବେଳେ ସେ ଥରେ ଥରେ ଏପରି ଭାବରେ

ଲୁଚି ରହିଥିଲେ ଯେ ସାଥୀମାନେ ଯେତେ
ଖୋଜିଲେ ବି ତାଙ୍କୁ ଠାବ କରିପାରୁ ନଥିଲେ ।
ଶେଷକୁ ସେ ନିଜେ ହସି ହସି ବାହାରି
ଆସୁଥିଲେ । ନଚେତ୍ ବଂଶୀ ବଜାଇ ସେ
କେଉଁଠାରେ ଅଛନ୍ତି, ସେକଥା ସମସ୍ତଙ୍କୁ
ଜଣାଇ ଦେଉଥିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ତରଙ୍ଗରାଶି ଫଳେ ଅଧିକରୁ ଅଧିକ
ଦୃଶ୍ୟମାନ ହେବାକୁ ଲାଗିଲା । ଫଳେ ସହସ୍ର
ରୁକ୍ମଦ୍ୱା ପାଣି ଭିତରକୁ ଫୁଟି ଉଠିଲେ ।
ଗୋପବାଳକମାନେ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ସେ
ଆଡ଼େ ଅନାଇଥାନ୍ତି । ସମୟ ବିତି ଯାଉଥାଏ ।
କୃଷ୍ଣ କାହାନ୍ତି ?

“କୃଷ୍ଣ ! କୃଷ୍ଣ !” ସେମାନେ ପାଟିକରି
ଡାକିଲେ ।

ଶ୍ରୀକୃଷ୍ଣଙ୍କ ବାଲ୍ୟକାଳ ସମ୍ପର୍କରେ କେତେକ ପ୍ରସିଦ୍ଧ କାହାଣୀ ।

କିନ୍ତୁ କୌଣସି ଉତ୍ତର ଆସିଲା ନାହିଁ ।

“ହେ କୃଷ୍ଣ ! ତମେ ଆଉ ଆମକୁ ଏପରି ଉଚ୍ଛ୍ଵାସ ଭାବରେ ରଖିନାହିଁ । ବହୁତ ହେଲା ଏଥର ବାହାର ଆସ । ବିଲମ୍ବ ହୋଇ ଯାଉଛି । ଘରେ ସମସ୍ତେ ଆମ ବାଟ ଚାହୁଁଥିବେ !” କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଚେତାଇଦେବା କଣ୍ଠରେ କେନ୍ଦ୍ର କେନ୍ଦ୍ର ପାଟକରି କହିଲେ ।

କିନ୍ତୁ ଏସବୁର ଫଳ କିଛି ହେଲା ନାହିଁ । ସେମାନଙ୍କ ଡାକରା ପରେ ନୀରବତା ଆଦୂର ଗ୍ରାସଣ ମନେ ହେଲା ।

ସେମାନେ ପରସ୍ପର ଅନାଅନି ହୋଇ ଆଦୂର କିଛି ସମୟ ସେଠାରେ ବିତାଇ ଦେଲେ ।

ନା’ପରେ ସେମାନଙ୍କର ମନ ହେଲା, ପାଣି ଭିତରେ ସତେ ଅବା ଲୁହ ଅନ୍ଧୋଳନ ଚାଲିଛି । କ୍ରମେ ପାଣିର ଉପର ସ୍ତର ଗୋଳିଅ ହେବା ପରି ଲାଗିଲା । ଚରଙ୍ଗ ସବୁର ଅକର କ୍ରମେ ବଦଳିଲା ଲାଗିଲା ।

କ୍ରମେ କ୍ରମେ ଚରଙ୍ଗରାଶି କୁଳ ଲାଗି କରି ମାଡ଼ି ଆସିଲା । ସ୍ଥଳ ସହିରେ ଘଟି ଉଠିଲା ଗୋଟାଏ ଛୁଣିକୃତ ଯେ । ସେ ଶୁଷ୍କ ଦେହରେ ଚୁପିକି ଛୁଇଁ ଚାଲି ଯିବାକୁ ଆରମ୍ଭ ହେଲା ।

ସେ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖି ଗୋପବାଳକମାନେ କାବା ହୋଇଗଲେ । କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ସେମାନେ ସେପରି ଅବସ୍ଥାରେ ପୂର୍ବରୁ କେବେ ଦେଖି ନଥିଲେ । କୃଷ୍ଣ ସବଦା ସେମାନଙ୍କୁ ନେତୃତ୍ବ ଦେଇ ଆସିଛନ୍ତି । କୃଷ୍ଣଙ୍କ ରୁଦ୍ଧି ସେମାନଙ୍କର ଏକମାତ୍ର ଭରସା । ବର୍ତ୍ତମାନ ସେହି କୃଷ୍ଣ ଯେପରି ଅସହାୟ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିଛନ୍ତି !

କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ସେପରି ଅବସ୍ଥାରେ ଛଡ଼ି ଯିବାକୁ ସେମାନେ ପ୍ରସ୍ତୁତ ନଥାନ୍ତି; ତେଣେ ଗ୍ରାମ ଭିତରକୁ ଯାଇ ବଡ଼ ମଣିଷମାନଙ୍କୁ ଖବର ନିଦେଲେ ନହୁଏ । ସେମାନେ କଣିକେ କ’ଣ ? ଏଣେ ସର୍ପ ଶୁଭ୍ର ଆନନ୍ଦରେ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଅଟକି କାରୁ କରି ମଜା ଦେଖୁଥାଏ ।

କେତେକ କେତେକ ବାଳକ ଫେଇ ଚାଲିଲେ । ଆଉ କେତେକ ଗୋକୁଳକୁ ଦୌଡ଼ିଲେ ।

ସେତେବେଳେ ଗୋକୁଳରେ ଯାଇ ସେ ପ୍ରମୋଦ ପହଞ୍ଚିଲା, ସେତେବେଳେ ପ୍ରଥମେ ସାଲ ଗ୍ରାମ ଦ୍ରବ୍ୟ ହୋଇଗଲା । ତା'ପରେ ଶୁଖିଲା କୋଇଟଳ । ନରନାଶ, ସମସ୍ତେ ଘରୁ ବାହାର ଆସିଲେ ଦାଣ୍ଡ ଉପରକୁ । “ଏହା କ'ଣ ସତ ? ଆମ କୃଷ୍ଣ କ'ଣ ସତରେ ସର୍ପ କବଳରେ ?” ଏହିପରି କେତେ ପ୍ରଶ୍ନ ସେମାନେ ପରସ୍ପର ଜିଜ୍ଞାସା କଲେ । ତା'ପରେ ସେମାନେ ଦେଖିଲେ ସ୍ୱୟଂ ନଦ ତନ୍ତ୍ରସନ୍ତ ହୋଇ ଯମୁନା କୁଳକୁ ବୁଲିଛନ୍ତି । ତାଙ୍କ ପଛେ ପଛେ ଯଶୋଦା ମଧ୍ୟ । ସେ ଦୃଶ୍ୟ ଦେଖିବା ପରେ ସମସ୍ତେ ନଈକୂଳ ଆଡ଼େ ବୁଲିଲେ ।

ଆଗେ ଆଗେ ଦୌଡ଼ୁଆନ୍ତୁ ଗୋପବାଳକମାନେ । ଯେଉଁଠି ସେ ହୃଦ ଅବସ୍ଥିତ, ତାହା ଖୁବ୍ ପାଖରେ ନୁହେଁ । ନଈ କିଛି ଦୂରରେ ବାଙ୍କି ବୁଲିଛି । ସେହି ବାଙ୍କି ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ବଣ । ସେହି ବଣ ଭିତରେ ସେ ହୃଦ ।

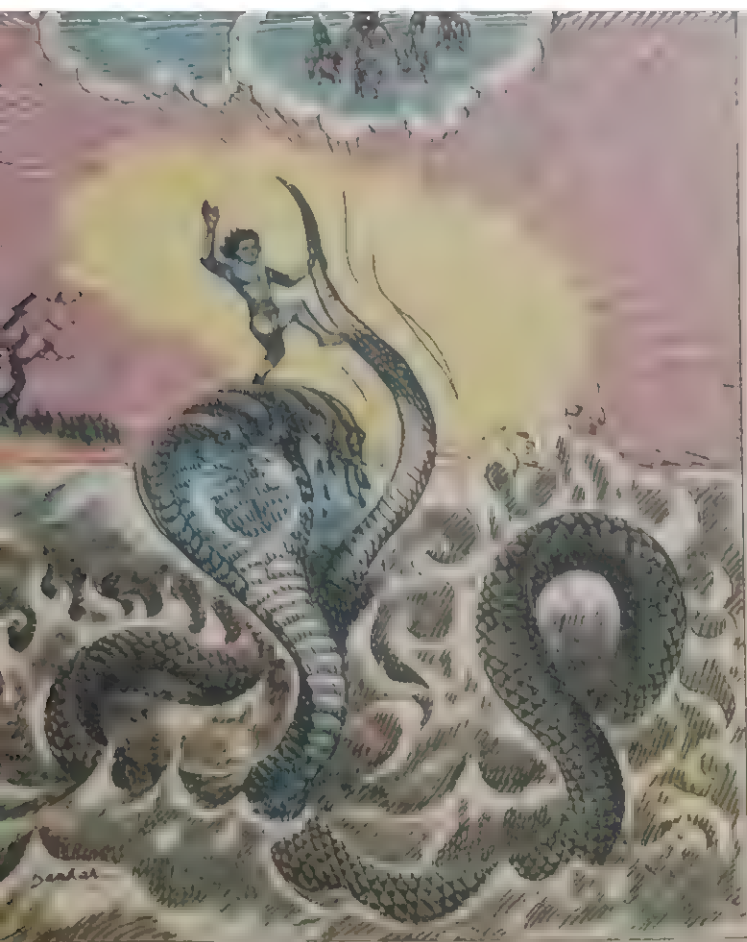
ବନ୍ଧୁ ଲୋକେ କହୁଥାନ୍ତି. “ଏ ପିଲାଗୁଡ଼ା କାହିଁକି ସେ ହୃଦ ପାଖକୁ ଗଲେ ? ସେ ହୃଦରେ ଭୟଙ୍କର କାଳୀୟ ନାଗ ଅଛି ବୋଲି ଆମେ ଜାଣୁ । କେହି କେବେ ସାହସ କରି ସେଆଡ଼େ ଯାଆନ୍ତୁ ନାହିଁ । କୃଷ୍ଣ ବା କାହିଁକି ସେ ହୃଦ ଭିତରକୁ ଡେଇଁଲେ ?”

ଅବଶ୍ୟ ଏ ପ୍ରଶ୍ନର କୌଣସି ଉତ୍ତର ସେମାନେ ଆଶା କରୁ ନଥିଲେ । କୃଷ୍ଣଙ୍କ

ନେତୃତ୍ୱରେ ବାଳକମାନେ ତ କେତେ ଦୁଃସାହସିକ କାମ କରୁଥିଲେ । ଯାହା କେହି କେବେ କଲ୍ୟାଣ କରିପାରନ୍ତେ ନାହିଁ, ତାହା ସେମାନେ ଅକ୍ଳେଷରେ ସାଧନ କରୁଥିଲେ । ଆଜି ସେ କୃଷ୍ଣ ଏଭଳି ଅସହାୟ ଅବସ୍ଥାରେ ପଡ଼ିବେ ବୋଲି କିଏ କାହିଁକି ଗ୍ରହଣ ?

ସେମାନେ ଯାଇ ହୃଦ କୁଳରେ ପହଞ୍ଚିଲେ । ଯେଉଁ ଦୃଶ୍ୟ ସେମାନେ ଦେଖିଲେ, ସେଥିରେ ସେମାନଙ୍କ ହୃଦ୍‌କ ଖୁଣ୍ଟିଗଲା । ଅନେକେ ଆଶି ବୁଜିଦେଲେ । ଯଶୋଦା ଅଟେତ ହୋଇ ତଳେ ପଡ଼ିଗଲେ । ସମସ୍ତେ ନାରିବ ନିସ୍ତବ୍ଧ ।

ଭ୍ରଷଣ ଓ ବୁଦ୍ଧଦାକାର ସର୍ପ ସେତେବେଳେ କୃଷ୍ଣଙ୍କ ଦେହରେ ଗୁରେଇ ହୋଇ, ପୁଣି

ଚକଚେବେଲେ ତାଙ୍କ ଦେହରୁ ଖସିଯାଇ, ପୁଣି ତାଙ୍କୁ କାରୁ କରି ତାଙ୍କ ସହ ଖେଳୁଥାଏ । କୃଷ୍ଣ ଅସାଧ ଦେଖାଯାଉଥାନ୍ତି ।

“ହାୟ, ଆମ ଘରୁ ଲବଣୀ ରୋଗ କରି ଖାଇଥିବାରୁ ଆମେ କୃଷ୍ଣକୁ ଗାଳି ଦେଉଥିଲୁ । ଆଜି ଯଦି ଆମ ସମସ୍ତଙ୍କ ଜୀବନ ବଦଳରେ କୃଷ୍ଣ ଏ କାଳସର୍ପ କବଳରୁ ଖସି ଆସି ପାରନ୍ତେ, ତେବେ ଆମ ଜୀବନ ଓ ମୃତ୍ୟୁ ମାର୍ଥକ ହୁଅନ୍ତା ।” ଏକଥା କହୁଥାନ୍ତି ଗୋପ ନାଗମାନେ ।

“କୃଷ୍ଣ ! ଆମେ ଏହା କ’ଣ ଦେଖୁଛୁ ? ଏ ଦୁଃଖ କ’ଣ ସତ ?” ଜଣେ ପଚାରିଲେ । ସେ ଆଉ ଅଧିକ କିଛି କହିପାରିଲେ ନାହିଁ ।

“କୃଷ୍ଣ ! ଏହା ଚମର କୌଣସି ମାୟା ନୁହେଁ ତ ?” ଆଉ ଜଣେ ଏହା ପଚାରି ପଚାରି ବାକରୁକ ହୋଇଗଲେ ।

“ମୋର ମନେହୁଏ ଏହା ସ୍ୱପ୍ନ । ହେ ଲକ୍ଷ୍ମୀ ! ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ ନିଦ ଖାଜିଯାଉ । ହେ ଯେ ସତରେ ସ୍ୱପ୍ନ, ଏକଥା ପ୍ରମାଣିତ ହେଉ । ଆମେ ଆଶ୍ୱସ୍ତ ହେବା ।” ଆଉ ଜଣେ କହିଲେ ।

ନନ୍ଦ ହୃଦୟ କଣ୍ଠରେ କହିଲେ, “ନା, ଏହା ମାୟା ନୁହେଁ କି ସ୍ୱପ୍ନ ନୁହେଁ । ଏହା ବାସ୍ତବ । ପ୍ରଶ୍ନ ହେଲା, ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମେ କରିବା କ’ଣ ? ଏଭଳି ସର୍ପ ଭୂଲେକରେ କେଉଁଠି ଥାଇପାରେ, ଏକଥା ଲକ୍ଷ୍ମୀ କରି ନଥିଲୁ ।”

ନନ୍ଦଙ୍କ ମୁହଁରୁ କ୍ଷଣା ପୁଟୁ ନଥାଏ । କିଛି ସମୟ ପରେ ସେ କହିଲେ, “ମୁଁ ହୃଦୟ ଭିତରକୁ ଯାଇ ସର୍ପ ସହ ଲଢ଼େଇ କରି କୃଷ୍ଣକୁ ମୁକ୍ତ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି ।”

“ଆପଣଙ୍କ ସାଙ୍ଗରେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଯିବି !” ଜଣେ ଗୋପବାଳକ ଘୋଷଣା କଲା ।

“ମୁଁ ମଧ୍ୟ ଯିବି ।” ଆଉ ଜଣେ ଅଣ୍ଟା ଭିଡ଼ି ବାହାର ପଡ଼ିଲା ।

“ମୁଁ କ’ଣ ପାଣିରେ ପଶିବାକୁ ଭୟ କରୁଛି ?” କହିଲା ଆହୁରି ଜଣେ ।

ତା’ପରେ କୋଲହଳ ଶୁଭଳ । ସମସ୍ତେ ଉତ୍ସାହରେ ଜଳରେ ପଶିବାକୁ ଚହଲିଲେ ।

“ବେଶ୍ । ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୁଅ ।” ଏହା କହି ନନ୍ଦ ହୃଦୟ କୁଳରେ ପଡ଼ିଥିଲେ ।

ସେ ଏହା କହି ବାହାରିବା ମାତ୍ରେ ସବୁ ସକ୍ଷମ ସବଳ ଲୋକ ତାଙ୍କ ସହ ହୃଦରେ ପଶିବାକୁ ବାହାରିଲେ ।

ସେତକବେଳେ ହଠାତ୍ ବଳରାମ ଗୋଟାଏ ଗଛ ଉପରକୁ ଉଠିଗଲେ ଓ କଣ୍ଠସ୍ଵର ଉଚ୍ଚ କରି କହିଲେ, “କୃଷ୍ଣ ! କିଏ କ’ଣ ଚାଲିଛି ? ତୁ କିଏ, ସେକଥା ଭୁଲିଗଲା ? ସାମାନ୍ୟ ସର୍ପ ତୋତେ ବାନ୍ଧି ରଖିବ ଓ ସେପାଇଁ ସମସ୍ତଙ୍କ ଉତ୍ତରେ ଆତଙ୍କ ସୃଷ୍ଟି ହେବ ? ଏହା ଗୋଟି ପାଉଛି ?”

ତା’ପରେ ସେ ନନ୍ଦ ଓ ଅନ୍ୟମାନଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରି କହିଲେ, “ଆପଣମାନେ ହୃଦରେ ପଶିବା ଦରକାର ନାହିଁ । ଥୟ ଧରନ୍ତୁ ।”

ବଳରାମଙ୍କ କଣ୍ଠରେ ଏପରି କୌଣସି ଶବ୍ଦ ଥିଲା, ସମସ୍ତେ ତାହା ଦ୍ଵାରା ଅଟକିଯାଇ ତାଙ୍କ ଆଡ଼େ ଅଟାଇଲେ । ତା’ପରେ କିନ୍ତୁ ପୁଣି ସେମାନେ ପାଣିରେ ପଶିବାକୁ ଉଦ୍ୟତ ହେଲେ ।

“ରହନ୍ତୁ ।” ବଳରାମ ପୁଣି ଡାକ କଣ୍ଠରେ ଏ ନିଦେଶ ଦେଲେ ।

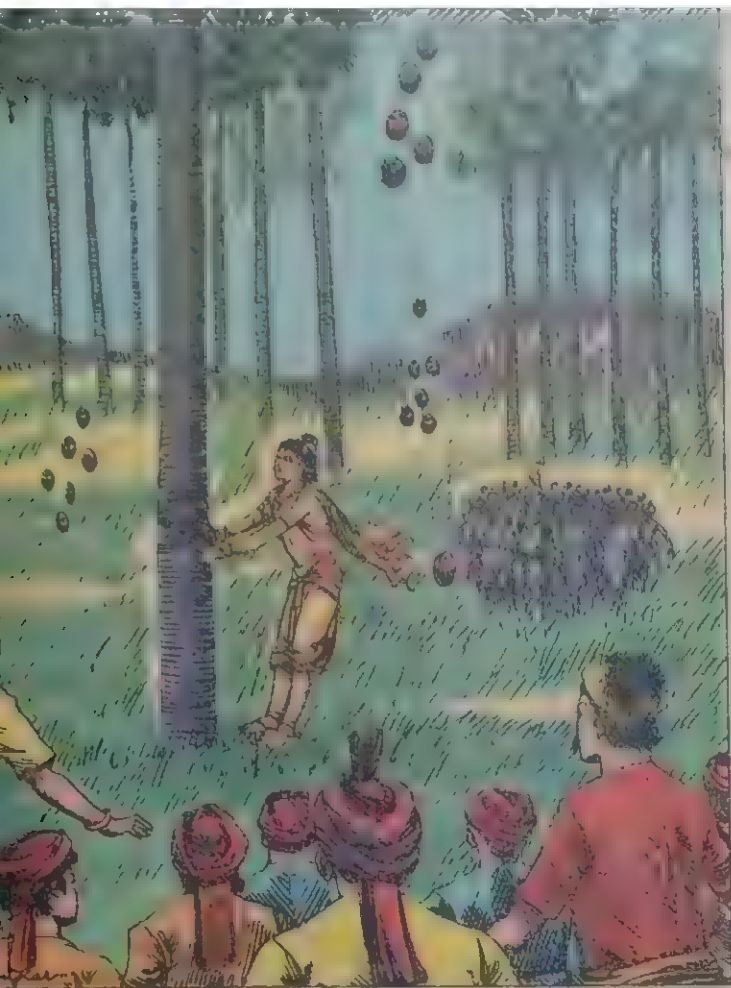
ସେମାନେ ରହିଗଲେ । ପର ମୁହୂର୍ତ୍ତରେ ହେଲା କ’ଣ ? ହଠାତ୍ କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଯେପରି ନିଦ୍ରା ଭଙ୍ଗ ହେଲା ! ସେ ନିଜ ହସ୍ତ ପଦ ସଞ୍ଚାଳନ କରି ଆଖି ପଲକରେ ସର୍ପ କବଳରୁ ମୁକୁଳି ଗଲେ ଓ ସର୍ପର ମୁଣ୍ଡ ଉପରେ ଚଢ଼ିଗଲେ । ତା’ପରେ ସେ ଧରିନେଲେ ତା’ ଲଞ୍ଜକୁ । ଯେପରି ଏହା ଏକ ଖେଳ, ସେହି

ରୀତିରେ ସେ ସର୍ପ ଉପରେ ନୃତ୍ୟ ଆରମ୍ଭ କରିଦେଲେ ।

ପ୍ରକୃତ କାଳୀୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ରକ୍ତ ବାହାର ସାରା ହୃଦକୁ ଲଲ କରିଦେଲା । କାଳୀୟର ସାରା ବାଣ କୃଷ୍ଣଙ୍କୁ ଆକ୍ରମଣ କରିବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କଲେ, କିନ୍ତୁ ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

“କ୍ଷମା କର, କ୍ଷମା କର !” କାଳୀୟ ଏଥର ଚିତ୍କାର କଲା । କୃଷ୍ଣଙ୍କର ଅଦମ୍ୟ ନୃତ୍ୟ କ୍ରମେ ଶିଥିଳ ହୋଇ ଆସିଲା । ସେ ରହିଯାଇ କହିଲେ, “କାଳୀୟ ! ମୋ ଉପରେ ଏ ଅଞ୍ଜଳିକୁ କେହି ଆସିପାରୁ ନାହାନ୍ତି । ପୁଣି ଏ ହୃଦ ସହ ଯମନାର ସମ୍ପର୍କ ରହିଥିବାରୁ ଯମନାର ଜଳ ବିଷାକ୍ତ ହୋଇ ଯାଉଛି ।

କରି କୁଳକୁ ଆସିଲେ । ନନ୍ଦ ଓ ସଗୋଦା
ତାଙ୍କୁ ଭୁଲାଇ ପକାଇଲେ । ସେହି ଅବସ୍ଥାରେ
ସପରିବାର କାଳୀୟ ସେ ହୃଦ ଛଡ଼ି
ଗୁଲିଗଲ ।

ଏହାର କିଛି ପରର ଘଟଣା :—

ବଣର ଗୋଟିଏ ଅଂଶରେ ସୁନ୍ଦର ସବୁଜ
ଘାସ ବଢ଼ିଥିବାର ଖବର ଆଣିଦେଲେ
କେତେକ ଯୁବକ । ଯୁକ୍ତି ମେ ଅଞ୍ଚଳରେ ବହୁ
ସୁସ୍ବାଦୁ ତାଳ ଫଳିଥିବାର ମଧ୍ୟ ବାଳକମାନେ
ଶୁଣିଲେ । “ଗୁଲ, ଆମ ଗୋଟିନ ନେଇ
ଆମେ ସେହି ଅଞ୍ଚଳକୁ ଯିବା ।” କେହି ଜଣେ
ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲା । ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସମସ୍ତେ
ସେଥିରେ ଉତ୍ସାହ ଦେଖାଇଲେ ।

ଯଥା ସମୟରେ ସେ ଅଞ୍ଚଳରେ ପହଞ୍ଚି
ସେମାନେ ଯେମିତି ଗଛରୁ ତାଳ ବଢ଼ାଇବାକୁ
ଆରମ୍ଭ କରିଛନ୍ତି, ସେମିତି ଦୂରରୁ ଚୋର
ଗୋଟାଏ ଅଭୂତ ସମବେଦ ରହି । ଗୁଡ଼ୁ
ଗୁଡ଼ୁ ସେମାନଙ୍କ ଆଡ଼କୁ ମାଡ଼ି ଆସିଲେ
ସହସ୍ର ଗର୍ଜିତ । ଜୁଆର ଭଳି ପ୍ରବଳଗତିରେ
ସେମାନେ ଦୌଡ଼ି ଆସିଥାନ୍ତି । ହଠାତ୍
ଗୋଟାଏ ହୁକାର ଦେଇ ବଳରାମ ସେମାନଙ୍କ
ଆଗରେ ଯାଇ ଠିଆ ହୋଇଗଲେ । ଗର୍ଜିତ
ଦଳ ରହିଗଲେ । ସେମାନଙ୍କ ସଙ୍ଗରେ ଆସି
ଗୁଲେଇ ବଳରାମଙ୍କୁ ଲକ୍ଷ୍ୟ କଲା । ତା’ପରେ
ସେ ତାଙ୍କୁ ଭୃଷି ଦେବାକୁ ଚେଷ୍ଟା କରିବା

ଚେଷ୍ଟା ତମକୁ ଶେଷ କରିଦେବା ଠିକ୍ ହେବ ।
ତମ ସ୍ବଭାବ ଫୁଲ ହୋଇ ନଥିଲେ ତମେ
ମୋତେ ଅସହାୟ ମନେ କରି ଏତେ ଖୁସି
ହୋଇ ମୋ ସହ ଖେଳୁ ନଥାନ୍ତି !”

“ହେ କୃଷ୍ଣ ! ମୁଁ ଭୁଲ୍ କରିଛି । କ୍ଷମା
କର । ମୁଁ ଏ ହୃଦ ଛଡ଼ି ଗୁଲିଯିବି ।”
କାଳୀୟ କହିଲା ।

“ଖାଲି ହୃଦ ଛଡ଼ି ନୁହେଁ, ଯମୁନା ନଦୀ
ଛଡ଼ି ଗୁଲିଯିବାକୁ ହେବ ।” କୃଷ୍ଣ ସତ୍ତା
ଦେଲେ ।

“ତାହାହିଁ ହେବ, ପ୍ରଭୁ ! ମୁଁ ସମୁଦ୍ରର
ଏକ ଦୂର ଅଞ୍ଚଳରେ ଯାଇ ରହିବି ।”
କାଳୀୟ କହିଲା ।

ମାତ୍ରେ ବଳରାମ ତା' ଆଗ ଗୋଡ଼ ଦୁଇଟିକୁ ଧରି ନେଇ ଦୁଇଇ ଦୁଇଇ ଘୋଷାଳ ଦେଲେ । ସେ କୁଆଡ଼େ ଗଲ କେଜାଣି, ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସବୁ ଗର୍ଜିଲା ଛା' ଛା' ଦେଲେ ।

ବଳରାମ କହିଲେ, “ଏ ସର୍କାର ଗର୍ଜିଲା ଗୋଟାଏ ରାକ୍ଷସ । ଗର୍ଜିଲା ବେଶରେ ବଣର ସବୁ ଗର୍ଜିତକୁ ମୋହିତ କରି ରଖିଥାଏ । ବର୍ତ୍ତମାନ ସମସ୍ତଙ୍କ ଉପରୁ ତା' ଯାଦୁ ଶକ୍ତି ଲେପ ପାଇବ ।”

ଆଉ ଦିନକର କଥା :—

ଗୋପବାଳକମାନେ ଦୁଇଦଳ ହୋଇ ଖେଳୁଥାନ୍ତି । ଗୋଟାଏ ଦାନବ ବାଳକ ରୂପ ନେଇ ସେମାନଙ୍କ ସହ ମିଶିଗଲା । ସେମାନେ ଯୋଡ଼ି ଯୋଡ଼ି ହୋଇ ଖେଳିବା ଭିତରେ ଜଣେ ଯଦି ଆଉ ଜଣକୁ ହରାଇ ଦେବ, ତେବେ ହାରିଯିବା ବାଳକ ଜିତିବା ବାଳକକୁ କାନ୍ଦରେ ବସାଇ ନଈ କୂଳ ଯାଏ ନେଇଯିବା ହେଲା ନିୟମ ।

ଦାନବ ପ୍ରଳୟ ବଳରାମଙ୍କ ହାତରେ ହାରିଗଲା । ବଳରାମ ହସି ହସି ତା' କାନ୍ଦରେ ବସିଲେ । ପ୍ରଳୟ ତାକୁ ନେଇ ନଈ କୂଳ ଆଡ଼େ ଦୌଡ଼ୁଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ହଠାତ୍ ଗଡ଼ ଦେଲାଇ ଅନ୍ୟ ଦିଗକୁ ଦୌଡ଼ିଲା । ବଳରାମ ପଚାରିଲେ, “ଆରେ, ତମେ ଯାଉଛ କୁଆଡ଼େ ?” ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ସେ ନିଜ ଦାନବ ମୁଣ୍ଡ ଧରି ଆହୁରି ଯୋଗେ ଦୌଡ଼ିଲା । ବଳରାମ କିଂକର୍ତ୍ତବ୍ୟବିମୁତ୍ତ ଦେଖାଗଲେ । ଶସି ଆସି ପାରିଲେ ନାହିଁ ।

“ଭାଇ ! ସେହିନ ତମେ ମୋତେ ତରସ୍କାର କରି ମୁଁ ସାମାନ୍ୟ ସାପଟାଏ ମାରି ପାରୁନାହିଁ ବୋଲି କହିଥିଲ । ଆଜି ତମେ କ'ଣ କରୁଛ ? ସାମାନ୍ୟ ଦାନବ ହାତରେ ବନ୍ଦୀ ?” କୃଷ୍ଣ ପାଟି କରି କହିଲେ ।

ତରୁଣଶାତ୍ରୁ ବଳରାମ ତାଙ୍କର ପ୍ରବଳ ମୁସ୍ତି ଦ୍ଵାରା ଦାନବ ମସ୍ତକରେ ଆଘାତ କଲେ । ଦାନବ ତଳେ ପଡ଼ିଯାଇ ପ୍ରାଣ ଛାଡ଼ିଲା ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀ କୃପା

ଘନଶ୍ୟାମ ନାମକ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ଥାଏ । ସେ ବହୁତ ପରିଶ୍ରମ କରି ନାନା ଉପାୟରେ ଧନ ଅର୍ଜନ କଲେ ମଧ୍ୟ ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟ ତାକୁ ବୁଡ଼ିଯାଉ ନଥାଏ । ବିନା କାରଣରେ ଥରେ ଥରେ ଏପରି ଅଭୁଆ ଅବସ୍ଥାରେ ସେ ପଡ଼ିଯାଉଥାଏ ଯେ ସେଥିରେ ମୁଣ୍ଡ ଖରପ ହୋଇଯିବା କଥା । ଥରେ ଜଣେ ବନ୍ଧୁ ତା'ଠାରୁ କ୍ଳାନ୍ତ ନେଇ ଆଉ ଦେଲା ନାହିଁ । ପୁଣି ହଠାତ୍ ସ୍ତ୍ରୀ ବେମାର ପଡ଼ିବାରୁ ବହୁତ ଟଙ୍କା ଧାର କରିବାକୁ ହେଲା, ଆହୁରି ଥରେ ଗୈର ପଣି ସବୁ ନେଇଗଲା । ତେଣୁ ସେ ବଡ଼ ହତାଶ ହୋଇ ପଡ଼ିଲା କାରଣ ଗୁଳିଏ ନଥାଏ, ପୁଣି ଗୁଡ଼ିଏ ଟଙ୍କା କରଜ । ପ୍ରତ୍ୟେକ ମାସରେ ସେ କରଜ ଟଙ୍କା ସବୁର ସୁଧ ଦେଇ ଦେଇ ଥକିଗଲା । ମନେ ମନେ ଭାବିଲା ଏ ସବୁଥିରୁ ମୁକ୍ତ ହେବାକୁ ହେଲେ ଆତ୍ମହତ୍ୟା ହିଁ ଏକମାତ୍ର ପଥ ।

ଗ୍ରାମ ଶେଷରେ ଥିବା ହ୍ରଦ ତଟରକୁ ଡେଇଁ ପଡ଼ି ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିବା ବୋଲି ମନସ୍ଥ କରି ଘନଶ୍ୟାମ ଚାଲିଥାଏ । ଠିକ୍ ସେତେକ୍ବେଳେ ଦେଖିଲା ବସନ୍ତ ପଡ଼ୁ ଜଣେ ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଆସୁଛନ୍ତି ।

ସନ୍ନ୍ୟାସୀ ଘନଶ୍ୟାମ ପାଶକୁ ଆସି କହିଲେ, “ସୁଅ, ମୁଁ ବହୁତ ଦୂରରୁ ଚାଲି ଚାଲି ଆସିବାରୁ ମୋ ପାଦ ବହୁତ ବ୍ୟଥା କରୁଛି । ତୁ ଟିକିଏ ଯଦି ଟିକିଏ ପାଦସେବା କରନ୍ତୁ, ଟିକିଏ ଘସି ଦିଅନ୍ତୁ ତେବେ ମୁଁ ମଧ୍ୟ ତୋତେ କିଛି ପୁରସ୍କାର ଦିଅନ୍ତି ।”

ଘନଶ୍ୟାମର ସନ୍ନ୍ୟାସୀମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଭକ୍ତି ଓ ଶ୍ରଦ୍ଧା ବଞ୍ଚିବାର ଥାଏ । ସେ କହିଲା, “ସନ୍ନ୍ୟାସୀବାବା ମୁଁ ଅବଶ୍ୟ ଆପଣଙ୍କର ଚରଣସେବା କରିବି । କିନ୍ତୁ ସେଥିପାଇଁ କିଛି ନେଇ ନାହିଁ । ମୁଁ ଯେ ଲୋଭରେ ପଡ଼ି

ଆପଣଙ୍କ ସେବା କରିବି ସେ କଥା ଭାବିବେ ନାହିଁ । ଆପଣଙ୍କ ଆଶିର୍ବାଦ ମୋ ପାଇଁ ଯଥେଷ୍ଟ ।”

ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ନିକଟସ୍ଥ ବୃକ୍ଷର ଉତ୍ତମ୍ଭାଗରେ ଶୋଇଗଲେ । ଉନଶ୍ୟାମ ତାଙ୍କର ପାଦପ୍ରସବା କଲ । କିନ୍ତୁ ସମୟ ପରେ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ସନ୍ତୁଷ୍ଟ ହୋଇ କହିଲେ, “ବନ୍ଧୁ, ତୁ ଯାହା ମାଗିବୁ ମୁଁ ଦେବି । ମନେହୁଏ ତୁ କୌଣସି କାରଣରୁ ଦୁଃଖୀ । ମୋତେ ଖୋଲି ସବୁ କହ । ତୋର ଦୁଃଖ ଦୂର କରିବାକୁ ମୁଁ ଚେଷ୍ଟା କରିବି ।”

“ସାଧୁବାବା, ମୁଁ କିଛି ଗୁହ୍ୟନାହିଁ । ମୋର ଆତ୍ମିକ ମାତ୍ର ଅଳ୍ପ ସମୟ ପରେ ଶେଷ

ହୋଇଯିବ । ଶାନ୍ତିପୂର୍ବକ ଭବିଷ୍ୟତ କଷ୍ଟ ସହିଷ୍ଟ, ତେଣୁ ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରନାହିଁ ମୁଁ ମନସ୍ଥ କରିଛି ଏବେ ଆଉ କିଛି ମାଗି ଲଭ କ’ଣ ?” ଉନଶ୍ୟାମ କହିଲା । ତା’ପରେ ତା’ର ସବୁ ଦୁଃଖକଷ୍ଟ ସନ୍ଧ୍ୟାସୀଙ୍କୁ କହିଲା ।

ତା’ର ସମସ୍ତ କଥା ଶୁଣିସାରି ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ କହିଲେ, “ମୁଁ ତୋର କଷ୍ଟ ଦୂର କରିବି । ନେ ଏଇ ଭସ୍ମ । ଠିକ୍ ଭକ୍ତିଭାବରେ ପୂଜା କରି ପାରିଲେ ଦଶଦିନ ମଧ୍ୟରେ ତୋର ଅବସ୍ଥାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହୋଇଯିବ ।”

ଘନଶ୍ୟାମ ଅବଶ୍ୟ ଭସ୍ମତକ ଗ୍ରହଣ କଲ, କିନ୍ତୁ ତା’ ମୁହଁରେ ବିଶେଷ ଉତ୍ସାହର ଭାବ ଦେଖାଗଲା ନାହିଁ । ସେ ଭସ୍ମତକ ଆଡ଼େ ଅନାଇ ରହି ଦୀର୍ଘ ନିଃଶ୍ୱାସ ଗ୍ରହଣ କଲ । ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ତା’ ହାବଭାବ ଲକ୍ଷ୍ୟ କରୁଥାନ୍ତି । ସେ ପଚାରିଲେ, “କ’ଣ, ଆଉ କିଛି କହିବାର ଅଛି ?”

ଘନଶ୍ୟାମ କହିଲା, “ମହାତ୍ମା, କହିବି ଆଉ କ’ଣ ? ମୁଁ ପ୍ରକୃତରେ ମୋ ଭାଗ୍ୟ ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେବାର କୌଣସି ଆଶା ଦେଖୁ ନାହିଁ ।”

“ଏପରି ଭାବବାର କାରଣ ?” ସନ୍ଧ୍ୟାସୀ ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲେ ।

“ସ୍ୱାମୀଜୀ, ଧନାଲୋକଙ୍କର ଧନ ମୋର ଦରିଦ୍ରତା ଦୂର କରିନାହିଁ, ଆଉ ଏ ଭସ୍ମ କିପରି କରିବ ?” ହତାଶ କଣ୍ଠରେ କହିଲା ଘନଶ୍ୟାମ ।

“କଥା, ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର କୃପା ପ୍ରାପ୍ତ ହେଲେ ତୁ ସବୁକିଛି ପାଇ ପାରବୁ । ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଚନ୍ଦ୍ର ବା ପ୍ରତିମୂର୍ତ୍ତି ରଖି ଏଇ ଭସ୍ମ ଦ୍ଵାରା ପୂଜା କରିବୁ । ଏହି ଭସ୍ମ ବଡ଼ ପବିତ୍ର । ଏହାର ଏକ ଅସାଧାରଣ ଶକ୍ତି ଅଛି । ପୂଜାରେ ତୁ ଯେତେ ଭସ୍ମ ଲଗାଇବୁ ପୁଣି ତାହା ପୂରଣ ହେବ । ଏହା ଅକ୍ଷୟ ଭସ୍ମ । ଆଉ ମନେରଖ ଦରଦ୍ରତା ଯୋଗୁ କେହି କଷ୍ଟ ପାଉଥିଲେ ଏହି ଭସ୍ମ ସାହାଯ୍ୟରେ ତା’ର ମଧ୍ୟ ସହାୟତା କରିପାରୁ । କିନ୍ତୁ ଲୋଭରେ ପଡ଼ି ଯଦି ଏହାର ଉପଯୋଗ କରିବୁ ତ ପୁଣି ସବୁ କିଛି ତୋର ନଷ୍ଟ ହୋଇଯିବ ।”

ତା’ପରେ ଘନଶ୍ୟାମ ସନ୍ନ୍ୟାସୀଙ୍କୁ ପ୍ରଣାମ କରି ଭସ୍ମ ନେଇ ଘରକୁ ଫେରିଲା ଓ ସ୍ତ୍ରୀକୁ

ସବୁକଥା କହିଲା । ସ୍ତ୍ରୀ ଶଶି ମଧ୍ୟ ମନ ଆନନ୍ଦରେ ଭସ୍ମକୁ ଏକ ତୟା ପାତ୍ରରେ ନେଇ ଯନ୍ତ୍ରରେ ରଖିଲା । ଘରେ ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ଚନ୍ଦ୍ରପଟ୍ଟ ନଥିଲା । ତେଣୁ ଘନଶ୍ୟାମ ପାଖରେ ଥିବା ଧନା ଘରକୁ ଗଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ଚନ୍ଦ୍ରପଟ୍ଟ ପାଇଁ ।

ଧନା ଭଦ୍ରଲେକକ ଘରବାଲା ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କର ପୁରୁଣା ଚନ୍ଦ୍ରପଟ୍ଟଟିଏ ଘନଶ୍ୟାମକୁ ଦେଇ କହିଲେ, “ଦେଖ, ବର୍ଣ୍ଣେ ଆଗରୁ ଏ ଶକ୍ତିକ ନୂଆ ପଟ୍ଟାରେ ବଦଳାଇ କରା ଯାଇଥିଲା । ଏହା ଏବେ ଟିକିଏ ପୁରୁଣା ହେଲାଣି । କାରଣ ହେଲା, ଏହା ଉପରେ ଥିବା କାଚ ଶକ୍ତିକ ଗ୍ରନ୍ଥ ଯିବା ପରେ ଆମେ ନୂଆ କାଚ ଲଗାଇବା ଲଗାଇବା ବୋଲି ଆଉ ସେତକ କରିପାରି ନାହୁଁ । ଯନ୍ତ୍ରର ସହିତ ପୂଜା

କରିବ । ନଡ଼େଲେ ଚନ୍ଦ୍ର ନଷ୍ଟ ହୋଇଗଲେ ତମେ ନୂଆ ବନ୍ଧେଇ କରିଦେବ ।”

ଘନଶ୍ୟାମ ସର୍ତ୍ତରେ ରାଜି ହୋଇ ଚନ୍ଦ୍ରଟି ଘରକୁ ଆଣିଲା ଓ ଶଶୀକୁ ସବୁକଥା କହିଲା । ଶଶୀ କହିଲା, “ଠିକ୍ କଥା, ଆମେ ଉତ୍ସରେ ପୂଜା କରି ଯଦି ଚନ୍ଦ୍ରଟି ନଷ୍ଟ ହୋଇଯାଏ ? ବରଂ ତମେ ଏଇଟି ନୂଆ କରି ବନ୍ଧେଇ ଆଣ ତା’ପରେ ପୂଜା କରିବା । କାତ ନଥିବା ଅବସ୍ଥାରେ ପୂଜା କଲେ ଉତ୍ସ ଲାଗି ଅଥବା ଧୂପ ଧୂଆଁରେ ଚନ୍ଦ୍ର ଖରାପ ହେବା ସ୍ବାଭାବିକ ।

ଘନଶ୍ୟାମ ଚନ୍ଦ୍ରପଟଟି ନେଇ ଦୋକାନକୁ ଗଲା । ଦୋକାନୀ କହିଲା, ମୁଁ ଧାର୍ରେ କିଛି ଦିଏ ନାହିଁ । ତମେ ଏଥିଲା ରୂପା ମୋହର-

ଟିଏ ପାରିଶ୍ରମିକ ଦିଅ, ନଡ଼େଲ୍ ଏକାଦିକ୍ରମେ ଦଶଦିନ ମୋ ଘରେ କାମ କର ତେବେ ଯାଇ ମୁଁ ବନ୍ଧେଇ କରିଦେବି ।”

“ଭାଇ, ମୁଁ ତ କପର୍ଦ୍ଦକ ଶୂନ୍ୟ । ତୁମ କଥା ଅନୁସାରେ ମୁଁ ତୁମ ଘରେ ଦଶଦିନ କାମ କରିଦେବି । ଏହି ସର୍ତ୍ତରେ ଦୁହେଁ ରାଜି ହେଲେ । ପାଞ୍ଚଦିନ କାମ କରିବା ପରେ ଦୋକାନୀ କହିଲା, “ଏବେ ତ ମୋ ଘରେ କାମ ନାହିଁ । ତମେ ଦୁଇଦିନ ପରେ ଆସ ।”

ଘନଶ୍ୟାମ ଦୁଇଦିନ ପରେ ଯିବାରୁ ଦୋକାନୀ କହିଲା, “ସର୍ତ୍ତ ଅନୁସାରେ ତମେ ଏକାଦିକ୍ରମେ ଦଶଦିନ କାମ କରିବା କଥା ଏବେ ପାଞ୍ଚଦିନ ପରେ ସେ ସର୍ତ୍ତ ଭାଙ୍ଗିଗଲା, ତେଣୁ ଆଜିଠାରୁ ପୁଣି ଦଶଦିନ କରିବ ।”

ଦୋକାନୀର ଗୁଲ୍‌ବାଜି ଘନଶ୍ୟାମ ବୁଝି-ଗଲା । ସେ କାମ ନକରି ରାମ ନାମକ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ରୂପା ମୋହରଟିଏ ଧାର୍ରେ ମାଗିଲା ।

ରାମ କହିଲା, “ମୋ ବଗିଚାରେ ନାଗ ସାପମାନେ ଗାତ କରି ରହିଛନ୍ତି । ତମେ ଯଦି ଗାତ ଭାଙ୍ଗି ସେମାନଙ୍କୁ ମାରି ସମୂଳେ ନଷ୍ଟ କରିଦେବ ତେବେ ତୁମକୁ ରୂପାର ମୁଦ୍ରାଟିଏ ଦେବି ।”

“ଏସବୁ କାମ ତ ମୁଁ ପାରିବି ନାହିଁ । ତମେ ସପୁଆ କେଲକୁ ଡାକୁନା କାହିଁକି ?” ଘନଶ୍ୟାମ କହିଲା ।

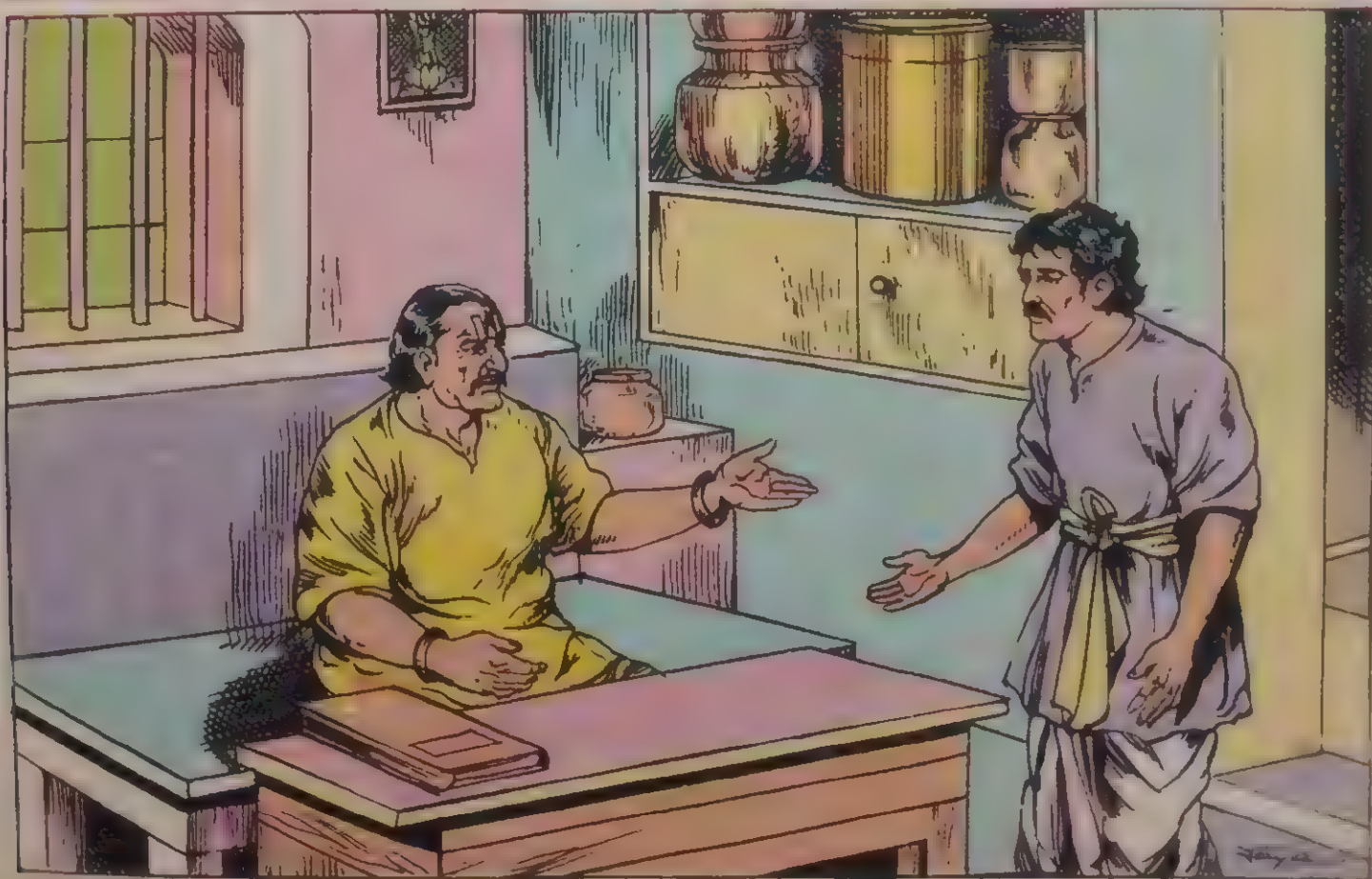
“କେଲ କାମ କଲେ ସେ ପଇସା ନେବ, ତୁମର ସେଥିରେ କ’ଣ ଲାଭ ? ଯାଅ ଏଠାରୁ । ତୁମ ଘର ପାଖରେ ଥିବା ଧନାଲେକ ବର୍ଷକ ଭିତରେ ଚନ୍ଦ୍ରପଟକୁ ବନ୍ଦେଇ କରିବାକୁ ମୋହରଟିଏ ଖରଚ କରିପାରିଲା ନାହିଁ । ଆଉ ମୁଁ ସାଧାରଣ ଲୋକ; ପଇସା କେଉଁଠୁ ପାଇବି ।” ରାମ କହିଲା ।

ହତାଶ ହୋଇ ସେ ଯାଇ ଜଣେ ମହାଜନ ପାଖରେ ପହଞ୍ଚି ସବୁକଥା କହିଲା । ମହାଜନ କହିଲା, “ମୁଁ ମାସକ ପାଇଁ ଧାର ଦେବି । କିନ୍ତୁ ଠିକ୍ ସମୟରେ ଟଙ୍କା ଫେରସ୍ତ ନ ଦେଲେ ତୋତେ ରାଜାଙ୍କ ଦରବାରକୁ ନେଇ ଦଣ୍ଡ ଦିଆଯିବ । ପୁଣି ମୋ ମୋହରର ମାସକୁ ସୁଧ ଆଉ ଗୋଟାଏ ମୋହର ।

ଶୁଣିଲୁ କି ? ଯା’ ତୋ ହାତୁରୀ ଯାଇ ଏଇ ସର୍ତ୍ତ କଥା କହ ।”

ବହୁତ ଘନଶ୍ୟାମ ଫେରିଯାଇ ସବୁ ହାତୁରୀ କହିଲା । ଶଶୀ କହିଲା, “ଠିକ୍ ଅଛି, ଯଦି ସତ୍ୟାସୀଙ୍କ ଭୟ କାମ କରେ ତ ଦଶଦିନରେ ତା’ର ମୋହର ଫେରିଲେ ଦେବା କାମ ନ କଲେ ଦି’ଜଣ ସବୁ ବନ୍ଦି ଏଠୁ ଚାଲିଯିବ । ଯାଅ ତମେ ତା’ ସର୍ତ୍ତରେ ରାଜା ହୋଇ ଚନ୍ଦ୍ରପଟ ବନ୍ଦେଇ ଆଣ ।”

ଶଶୀର କଥା ଅନୁସାରେ ଘନଶ୍ୟାମ ମହାଜନ ପାଖକୁ ଯାଇ ରୂପାର ମୁଦ୍ରା ଧାର, ଆଣି ଦୋକାନରେ ଚନ୍ଦ୍ରପଟ ଭଲକରି ବନ୍ଦେଇ ଘରକୁ ଫେରିଲା । ବାସ, ଦଶଦିନ ପୂଜା

କରିବା ପରେ ଘନଶ୍ୟାମ ବଗିଚାରେ କୋଦାଳରେ ହାଣ୍ଡୁଥିଲା ସୁନା ମୋହର ଭରା ଦୁଇଟି ପାତ୍ର ସେ ପାଇଲା । ଏବେ ତା'ର ଅବସ୍ଥାର ପରିବର୍ତ୍ତନ ହେଲା । ସବୁ ଧାର୍ଯ୍ୟ କରିବା ଶୁଣିଦେଲା ।

ଲକ୍ଷ୍ମୀଙ୍କ ଚନ୍ଦ୍ର ଫେରେଇବାକୁ ଯାଇ ସେ ଧନା ବ୍ୟକ୍ତିଙ୍କୁ କହିଲା, “ମୁଁ ନୂଆ ବନ୍ଧେଇ କରିଥିଲି । ଏବେ ଖୋଲି ରଖିଛି ।”

“ଖୋଲି ରଖିଲ କାହିଁକି ? କାନ୍ଦ ଶୁଣିକ ଦେଇଦେବାକୁ ତମ ବିବେକ କହିଲା ନାହିଁ ?” ଧନାଙ୍କ ପଚାରିଲେ ।

“ବାରୁ, ମୁଁ ଘରଲି ଦୁଏତ କୌଣସି ବିଶେଷ କାରଣ ଯୋଗୁଁ ଆପଣ କାନ୍ଦ ଖୋଲି ନେଇଛନ୍ତି । ସେଥିପାଇଁ ମୁଁ ବି ଖୋଲି ନେଲି । ତମେ ତା' ହେଲେ ବନ୍ଧେଇ କରି ନେବାରେ ଅସୁବିଧା କ'ଣ ?” ଘନଶ୍ୟାମ ପଚାରିଲା ।

“ଆରେ ପାଗଲ, ସେଥିପାଇଁ ତ ପଇସା ପଡ଼ିବ !” ଧନାଙ୍କ କହିଲେ ।

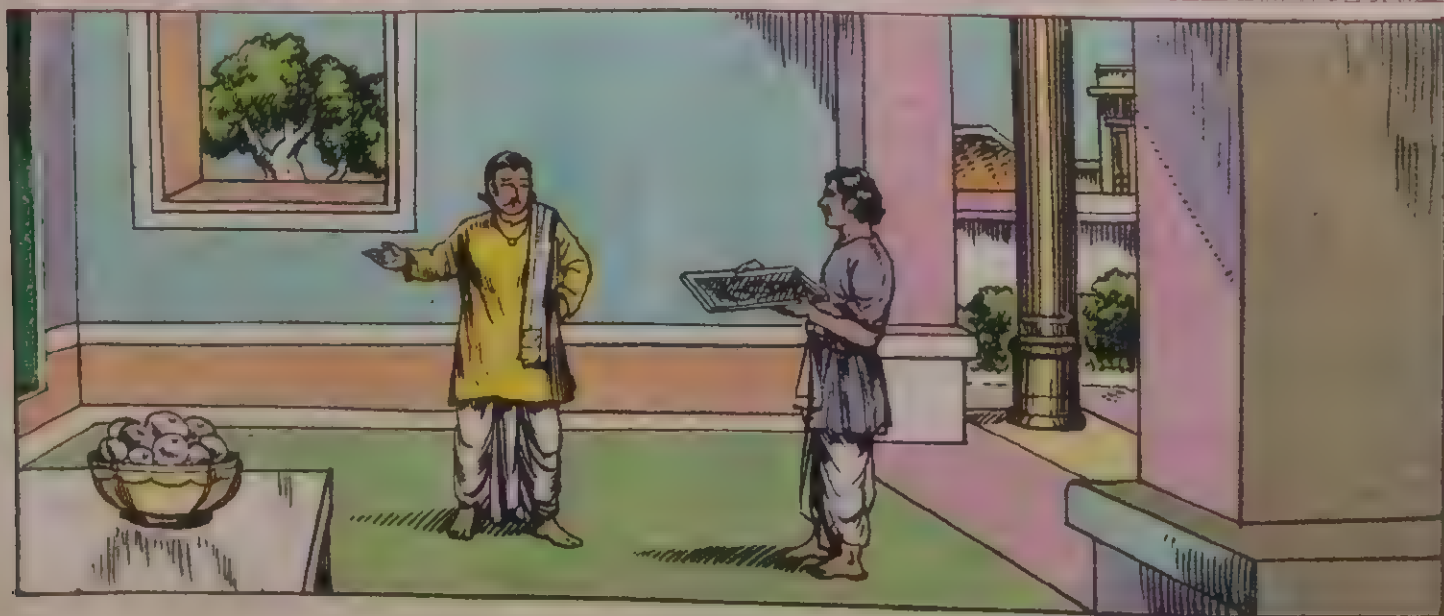
“ମୋଠି ଏମିତି ଯାହା ଭଲ ଅଛି, ତାହା ହାରା ପୁଜା କଲେ ପଇସା ବଢ଼ିବ । ଅବଶ୍ୟ ପଇସା ଥିବା ଲୋକ ସେ ଭୟ ବ୍ୟବହାର କଲେ ତା'ର ଧୂଣି ସବୁ ଖୁଲିଯିବ ।” ଘନଶ୍ୟାମ କହିଲା ।

“ଆରେ ବୁଝୁ ଘନଶ୍ୟାମ । ତୋତେ ମୁଁ ଚନ୍ଦ୍ର ଦେଇଥିଲି ତା' ବଦଳରେ ମୋତେ ଶିକା ଦେଉଛୁ ? ମୋର କ'ଣ ଟଙ୍କା ପଇସା ନାହିଁ ?” ଧନା ବ୍ୟକ୍ତି କହିଲେ ।

“ମୁଁ ଏପରି କାହିଁକି କହିଲି ଜାଣ ? ତମର ଏତେ ଟଙ୍କା ଥିବା ସତ୍ତ୍ୱେ ଚନ୍ଦ୍ରପଟଟ ବନ୍ଧେଇ ପାରି ନଥିଲ । ତା' ମାନେ ତମେହିଁ ସବୁଠାରୁ ଶରିବ ।” ଘନଶ୍ୟାମ ବୁଝାଇ ଦେଲା ।

ଧନା ଲକ୍ଷ୍ମୀରେ ତଳକୁ ମୁହଁ କରି ଠିଆ ହୋଇଥା'ନ୍ତି ।

ଘନଶ୍ୟାମ ଧନା ହେବା ପରେ ଦରିଦ୍ର-ମାନଙ୍କୁ ବହୁତ ସାହାଯ୍ୟ କଲା ଓ ସୁଖରେ ସମୟ ବିତାଇଲା ।

ଚୋରର ଉପହାର

କାଶ୍ମୀର ଦେଶରେ ଜଣେ କୁଳୀନ ପଣ୍ଡିତ
ଥା'ନ୍ତି । ପୁରୁଷ ତାଙ୍କ ବଣ ଖୁବ୍ ଧନୀ
ଥିଲେ । କିନ୍ତୁ ତାଙ୍କ ପୁରୁଷପଣାନ୍ତେ ଟଙ୍କା
ଯେଉଁକି ରେଜିଷ୍ଟାର କରୁଥିଲେ ସେତକ ଖର୍ଚ୍ଚ
କରୁଥିଲେ । ଖର୍ଚ୍ଚର ମାତ୍ର ବଢ଼ିଯିବାରୁ
ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ସମୟକୁ ସଫଳ ଭାବେ କିଛି ନଥାଏ
ବାହ୍ୟ ଆଡ଼ମ୍ବର ମାତ୍ରା ଥାଏ । ପଣ୍ଡିତ ମଧ୍ୟ
ନିଜର ଦାରିଦ୍ର୍ୟ କାହାକୁ ଜଣାଉ ନଥା'ନ୍ତି ।
କୌଣସି ମତେ ସମ୍ମାନର ସହିତ ଘର
ଚଳଉଥା'ନ୍ତି । ତାଙ୍କର ଥାଏ ଗୋଟିଏ
ରୂପବତୀ କନ୍ୟା । ସେ କନ୍ୟାକୁ ବିବାହ
କରିବା ପାଇଁ ଅନେକ ଯୁବକ ଉତ୍ସୁକ ହୋଇ
ଯିବା ଆସିବା କରୁଥା'ନ୍ତି । ସେ ଯେଉଁ ଘରେ
ଥା'ନ୍ତି ତା'ର ତଳ ମହଲରେ ଏକ ଶଜଣା-
ଶାଳା ଥାଏ । ଟଙ୍କା ପଇସାର କାରବାର
ଥାଏ । ଲୋକ ଶ୍ରବଣ ସେଇଟା ପଣ୍ଡିତଙ୍କର ।

କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତରେ ସେ ଘରଟି ସେ ଭଡ଼ା
ଦେଇଥା'ନ୍ତି ।

ସୁନ୍ଦର ନାମକ ଜଣେ ବ୍ୟକ୍ତି ସେଇ ଭ୍ରମରେ
ପଡ଼ି ପଣ୍ଡିତଙ୍କୁ କିଛି ଟଙ୍କା ଧାର୍ ମାଗିଲା ।
ସେ ଥିଲା ପଣ୍ଡିତଙ୍କର ବନ୍ଧୁ । କିନ୍ତୁ ପଣ୍ଡିତ
ଟଙ୍କା ଦେବାକୁ ଅସମର୍ଥ ବୋଲି ପ୍ରକାଶ
କରନ୍ତେ ସେ ରାଗିଯାଇ ଚାଲିଗଲା ଓ ଏହାର
ପ୍ରତିଶୋଧ ନେବ ବୋଲି ମନସ୍ଥ କଲା ।

ସୁନ୍ଦର ଜଣେ ଗୌର ସହିତ ବନ୍ଧୁତା କରି
ତାକୁ ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ଘରୁ ସବୁ ଗୌର କରି
ଆଣିବାର ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲା । ଗୌର ମଧ୍ୟ ତା'
କଥାକୁ ସ୍ୱୀକାର କଲା ।

ଦିନେ ରାତିରେ ପଣ୍ଡିତ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ
କଥା ହେଉଥା'ନ୍ତି । ଗୌର ସେଦିନ ସେଠାରେ
ପଶିଥାଏ ଓ କବାଟ ଫାଟୁ ସବୁକଥା ମନ
ଦେଇ ଶୁଣିଲା । ସ୍ତ୍ରୀ କହିଲେ, “ଆଜ୍ଞା,

ଏତେ ଗୁଡ଼ିଏ ପ୍ରସାଦ ଆମ ଝିଅ ପାଇଁ ଆସୁଛି । ଭଲ ଗୋଟିଏ ବାଛି ତା'ର ବାହାଘର ଠିକ୍ କରି ଦେଉନାହିଁ କାହିଁକି ?”

ପଣ୍ଡିତ କହିଲେ, “ତମେ ଠିକ୍ କହିଛ ପେ, କିନ୍ତୁ ପ୍ରକୃତ କଥା ହେଉଛି ମୋ ହାତରେ ପଇସା ନାହିଁ । ମୁଁ ନିଜର ପ୍ରତିଷ୍ଠା ପାଇଁ ଅନେକ ଧନ ଖର୍ଚ୍ଚ କରିଛି କେବଳ ଭ୍ରମରେ ପଡ଼ି । ତେଣୁ ଏବେ ଝିଅ ବାହାଘର କଲେ କେଉଁଠୁ ଧାର୍ ଆଣିବାକୁ ହେବ । ସେଇକଥା ତ ମୁଁ ଭୁଲୁଛି ।”

“ସତେ ? ଆମ ଅବସ୍ଥା ଏପରି ?” ସ୍ତ୍ରୀ ବସ୍ତ୍ର ଛୋଇ ପ୍ରଶ୍ନ କଲେ ।

“ହଁ । ମୁଁ ଆମ ଅବସ୍ଥା କଥା ସମସ୍ତଙ୍କଠୁଁ ଗୋପନ ରଖିଛି ।” କହିଲେ ପଣ୍ଡିତ ।

“ଓଃ, ଆମର କି ଦୁର୍ଗତି ହେଲା, ଏତେ ଦିନ ଏତେ ଅସୁସ୍ଥରେ ଚଳିବା ପରେ ଏବେ ଝିଅ ବାହାଘରକୁ ପଇସା ନାହିଁ । ଏ ଦରିଦ୍ର-ତାରୁ ନେଇ କିପରି ଚଳିବା ?” କହି

ପଣ୍ଡିତଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ମୁଣ୍ଡରେ ହାତ ଦେଇ ବସିଲେ । ଏସବୁ ଶୁଣିଲା ପରେ ଗୌରର ମନରେ ଏମାନଙ୍କ ପ୍ରତି ଦୟା ହେଲା ଓ ସୁନ୍ଦର ପ୍ରତି ଯୋଧାସାଧ ଆସିଲା । କାରଣ ସୁନ୍ଦର ଭଲ ଖବର ଦେଇଥିଲା କି ଏମାନଙ୍କର ବହୁତ ସମ୍ପତ୍ତି ଅଛି । ସେମାନେ ଶୋଇଯିବା ପରେ ଗୌର ତୁପ୍ତତୁପ୍ତ ସେଠାରୁ ଗୁଲି ଆସିଲା ।

ପରଦିନ ସୁନ୍ଦର ଗୌରର ପ୍ରତୀକ୍ଷା କରିଥାଏ । ଗୌର ତ ଆସିଲା ନାହିଁ କିନ୍ତୁ ତା' ଘରର ସମସ୍ତ ଜନିଷ ଗୌରୀହୋଇ ଯାଇଛି ।

ଏଣେ ପଣ୍ଡିତ ଓ ତାଙ୍କ ସ୍ତ୍ରୀ ନିଦରୁ ଉଠି ଦେଖିଲେ ତାଙ୍କ ମୁଣ୍ଡ ପାଖରେ ଗୋଟିଏ ଗଣ୍ଡିଲିରେ ଟଙ୍କା ଓ ଗହଣା ଭରା ହୋଇ ରଖା ହୋଇଛି । ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ଖୋଲି ଦେଖିଲେ ଛୋଟ କାଗଜଟିଏରେ ଚିଠିଟିଏ ଲେଖା ଅଛି, “ମହାଶୟ, ଆପଣଙ୍କ କନ୍ୟାର ବିବାହ ପାଇଁ ଜଣେ ଗୌର ଦ୍ଵାରା ସମର୍ପିତ ଏକ ଛୋଟ ଉପହାର ।”

କନ୍ୟା ନିର୍ବାଚନ

ଗୋଟିଏ ଗାଁରେ ଜଣେ ଜମିଦାର ଥା'ନ୍ତି ।
ବରଷ ପ୍ରାସାଦ, ବହୁ ସୁନାରୁପା,
କ୍ଷେତ୍ରମାର ଓ ଜମିଦାରର ଅଧିକାରୀ ହେଲେ
ମଧ୍ୟ ତାଙ୍କର ଗୋଟିଏ ଦୁଃଖ ଥାଏ । ସେଇଟା
ହେଲା ଅକାଳରେ ପତ୍ନୀବିୟୋଗ ।

ଜମିଦାରଙ୍କ ଘରେ ଗୌରୀ ନାମରେ
ତଷାଢ଼ରରୁ ହିଅଟିଏ କାମ କରୁଥାଏ । ସେ
ଥଲା ଦେଖିବାକୁ ସୁନ୍ଦରୀ, ପୁଣି କାମଦାମରେ
ଶୁଭ୍ ପୁଣି । ଆହୁରି ସବୁବେଳେ ଗୀତ ଗୁଣ୍ଠୁଣୁଣୁ
କରି ଗାଉଥାଏ । ସବୁଦିନ ହସ ହସ ମୁହଁ ।

ତାକୁ ଦେଖି ଜମିଦାର ଭାବିଲେ, “ଏଇଟିକୁ
ସ୍ତ୍ରୀ କଲେ ହୁଅନ୍ତା । ଗରବ ଘର ହିଅ ।
ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେଲେଇ ହେଲା ।” ଏପରି ଭାବି
ସେ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବାମାତ୍ରେ ହିଅଟି ମନରେ
ଭାବିଲା, “ଆସି ବୁଢ଼ା ହେଲାଣି ପୁଣି ବାହା
ହେବାକୁ ଇଚ୍ଛା !” କିନ୍ତୁ ମୁହଁରେ କହିଲା,

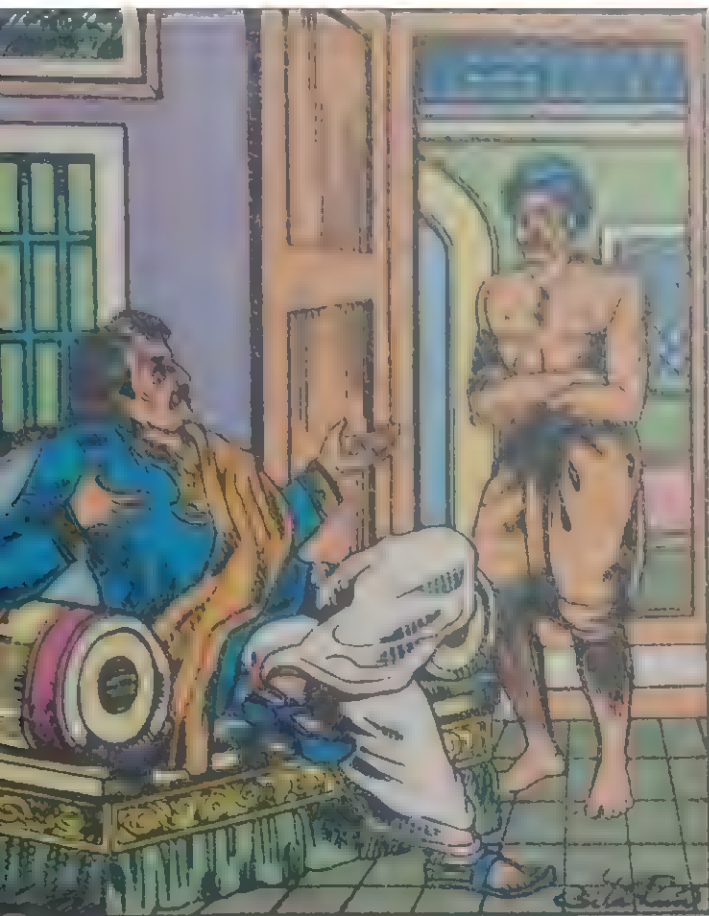
“ମୁଁ ଏବେ ବାହା ହେବିନି । ଘରେ ମୋ
ବାପାକୁ ଦେଖିବାକୁ କେହି ନାହିଁ । ଏସବୁ
କଥା ମୁଁ ପରେ ଭାବିବି ।”

“ଆହା, ବାପା ବିଷୟରେ କ'ଣ କିଛି
ବ୍ୟବସ୍ଥା କରାଯାଇ ପାରିବ ନାହିଁ ? ସେକଥା
ବୁଝିବା ନାହିଁ ?” ଜମିଦାର କଣ୍ଠସ୍ବର ନରମ
କହି କହିଲେ ।

“ବର୍ତ୍ତମାନ ବିଷୟ ହେବ ନାହିଁ ।” ହିଅ
ସ୍ବେଚ୍ଛାକୃତ କହିଦେଲା ।

ଗୌରୀର ଅମତ ବୁଢ଼ା ଜମିଦାରକୁ ଶୁଭ୍
ବାଧୁଲା । ମନେ ମନେ ଜମିଦାର ଭାବିଲେ
କି ଏ ହିଅକୁ ପ୍ରସ୍ତାବ ଦେବାର ଆବଶ୍ୟକତା
କ'ଣ ? ତା'ର ବୁଢ଼ାବାପକୁ କହିଲେ ହେଲା ।

ପରଦିନ ଗୌରୀର ବାପକୁ ଜମିଦାର
ଡକାଇ କହିଲେ, “ଦେଖ ତୁମ ହିଅକୁ
ମୋ ସହିତ ବାହାଦେବ ତ ତୁମର ଭାଗ୍ୟ

ଖୋଲିଯିବ । ଯାହା ଗୃହିବ ପାଇବ । ତୁମର କରଜ ଟଙ୍କା ଫେରେଇବାକୁ ପଡ଼ିବ ନାହିଁ; ପୁଣି ତୁମ ଘର ସହଜ ଲାଗିଥିବା ଜମି ସବୁ ମଧ୍ୟ ତୁମକୁ ମୁଁ ବିନା ମୂଲ୍ୟରେ ଦେଇଦେବି ।”

“ଦେଖନ୍ତୁ ମୋ ହିଅ ଟଙ୍କିଏ ଇନ୍ଦ୍ରେର ପିଲା । ତେବେ ମୁଁ ତାକୁ କୌଣସି ମତେ ଶିଖାଇ ବୁଝାଇ ଆପଣଙ୍କୁ ଦେଇଦେବି ।” ଏକଥା କହି ଗୃଷୀଟି ଘରକୁ ଫେରିଲା । ଏଣେ ଗୌରୀ ବାପକୁ କହିଲା, “ଦେଖ ବାପା, ସେ ପଦି ମୋ ଓଜନର ସୁନା ଦିଅନ୍ତି, ତେବେ ମଧ୍ୟ ମୁଁ ତାକୁ ବାହା ହେବି ନାହିଁ ।”

କିଛିଦିନ ପରେ । ଜମିଦାର ଆଉ କେତେ-ଦିନ ଅପେକ୍ଷା କରିବେ ? ଦିନେ ଗୌରୀର

ବାପାକୁ ଯାତ କହିଲେ, “ଦେଖ ତୁମେ କହିଥିଲ ତୁମ ହିଅକୁ ଦୁଇ ପଠାଇ ଦେବ । ଏତେଦିନ ଧରି ତମେ କ’ଣ କରୁଛ ?”

ଗୃଷୀ କହିଲା, “କାରୁ ସେ ତ ମୂଲ୍ୟ ମଙ୍ଗୁନାହିଁ । ତେବେ ତା’ ମଙ୍ଗିବା ନ ମଙ୍ଗିବାରେ ଅଛି କ’ଣ ? ଆପଣ ବୁଦ୍ଧି ମୁହୁର୍ତ୍ତ ଠିକ୍ କରନ୍ତୁ ମୁଁ ଗୌରୀକୁ କୌଣସି ନା କୌଣସି ବାହାନା ଦେଖାଇ ଏଠାକୁ ପଠାଇ ଦେବି । ଆପଣ ଜବରଦସ୍ତ ତା’ ବେଳରେ ମଙ୍ଗଳାସୁଅ ବାନ୍ଧିଦେବେ । ବାସ କାମ ଶେଷ ।”

ଏକଥା ଜମିଦାରଙ୍କ ମନକୁ ଖୁବ୍ ପାଇଲା । ସେ ଖୁସି ହୋଇ ଦିନ ଠିକ୍ କଲେ; ବନ୍ଧୁ-ବାନ୍ଧବଙ୍କୁ ନିମନ୍ତ୍ରଣ କଲେ, ପୁରୋହିତ, ବାରିକ ବ୍ରାହ୍ମଣ ସବୁ ପ୍ରସ୍ତୁତ ହୋଇ ରହିଲେ । ବିବାହ ଦିନ ଖୁବ୍ ସଜାସଜ ହେଲା ଓ ସମସ୍ତେ ଆସି ଜମିଦାରଙ୍କ ଘରେ ଏକତ୍ରିତ ହେଲେ । ଜମିଦାର ତାଙ୍କର ଜଣେ ଗୁଜରକୁ ଡାକି କହିଲେ, “ଶୁଣ ତ, ଏବେ ଯାଇ ସେ ଗୃଷୀକୁ କହିବୁ ତା’ର ମୋ ପାତକୁ କ’ଣ ପଠାଇବାର ଥିଲା, ତୁ ନେଇ ଆସିବୁ ।”

ଗୁଜର ବିରୁଦ୍ଧ ଗୃଷୀ ଘର ରୁ ଯାଇ କହିଲା, “ଭାଇ, ଜମିଦାରଙ୍କାରୁ ଫୋତେ ପଠାଇଛନ୍ତି, ତୁମେ ତାଙ୍କ ଘରକୁ କିଛି ଦେବାର ଥିଲା, ମୋ ହାତରେ ପଠାଇଦିଅ । ଖୁବ୍ ଶୀଘ୍ର ଦରକାର ।”

“ଦେଖ ଭାଇ; ସେଇ ପଡ଼ିଆରେ
ଅଛି । ସେହୁଠାରୁ ନେଇଯାଅ ।” ଗୁଣ୍ଡା
କହିଲା ।

ଗୁଜରଟି ଗେଡ଼ରେ ପହଞ୍ଚି ଗୋସୁକୁ
ଦେଖି କହିଲା, “ଗୁଣ୍ଡା, ଆମ ଜମିଦାରଙ୍କର
ଆଜି ବାହାଘର, ତୁମ ବାପାଙ୍କର ତାଙ୍କ
ପାଖକୁ କିଛି ପଠାଇବାର ଥିଲା, ମୁଁ ଆସିଛି
ସାଙ୍ଗରେ ନେଇଯିବାକୁ ।”

ଗୋସୁ ସଙ୍ଗେ ସଙ୍ଗେ ଘଟଣାଟା ବୁଝିଗଲା ।
ସେ ଜାଣିଗଲା ଯେ ତା’ ବାପା ବୋଧେ
ଜମିଦାରଙ୍କ ଭୟରେ ତାଙ୍କୁ କଥା ଦେଇ-
ଦେଇଛନ୍ତି । ତା’ପରେ ହସି ହସି କହିଲା,
“ଓ ବୋଧହୁଏ ତୁମ କଲ୍ୟାଣୀର ବାହୁଘା ।
ଦେଖ ସେଇଠି ବନ୍ଦୀ ହୋଇଛି ନେଇଯାଅ ।”

ପୁରୁଷଟି କଲ୍ୟାଣୀର ବାହୁଘା ବୁଝିଗଲା ।
ତାହାଙ୍କର ବାହାଘର ବାବଦ ତାଙ୍କୁ କିଛି ଜାଣ
ଯାଇ ଜମିଦାର କହିଲେ, “କରେ, ଆଣ୍ଟା
ନା ନାହିଁ ?”

“ଆଜ୍ଞା ହଁ, ଦୁଆର ମୁହଁରେ ଛିଡ଼ା
ହୋଇଛି ।” ଗୁଜର କହିଲା ।

“ଠିକ୍ ଅଛି । ଶୀଘ୍ର ତାକୁ ଉପର
ମହଲକୁ ନେଇଯାଆ ।” ଜମିଦାର କହିଲେ ।

“ଆଜ୍ଞା କ’ଣ କହିଲେ ? ଉପର ମହଲକୁ ?
ମୁଁ ଏକା କିପରି ଯିବି ?” ଗୁଜର କହିଲା ।

ଜମିଦାର କହିଲେ କି କଲ୍ୟାଣୀ ବିବାହ
ପାଇଁ ଇଚ୍ଛା ନଥିଲା । ତେଣୁ ବୋଧହୁଏ
ଭିତରକୁ ନ ଆସିବାକୁ ଯିବୁ କିଛି । ତେଣୁ
ସେ କହିଲେ, “ଅରେ ବୋକା ଆଉ ଜଣେ

ଦୁଇଜଣ ଗୁଜରକୁ ଡାକି ନେଇ କାମନା ଶିଦ୍ଧ
କର । ଗୁଜର କ'ଣ ଅଗ୍ରବ ହୋଇଛନ୍ତି ?”

ତା'ପରେ ବିରୁଦ୍ଧ ଗୁଜର ଅନ୍ୟ ଦୁଇଜଣ
ଗୁଜରକୁ ଡାକି ଠେଲପେଲ କରି ଟାଣି ଟାଣି
ଘୋଡ଼ାଟିକୁ କୋଠା ଉପରକୁ ନେଲେ ।

“ଆଜ୍ଞା ଉପରେ ପହଞ୍ଚାଇ ଦେଲା । ବଡ଼
କଷ୍ଟରେ କାମଟି ହେଲା ।” ଗୁଜର କହିଲା ।

“ଆରେ ବୋକା, ଆମ ଘରର ସ୍ତ୍ରୀଲୋକ-
ମାନଙ୍କୁ କୁହ କି ତାକୁ ସୁନ୍ଦର କରି ସଜାଇ
ଦିଅନ୍ତୁ ।” ଜମିଦାର କହିଲେ ।

“ଆଜ୍ଞା, କ'ଣ ଆପଣ କହୁଛନ୍ତି ?”
ଗୁଜର ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟ ହୋଇ ପଚାରିଲା ।

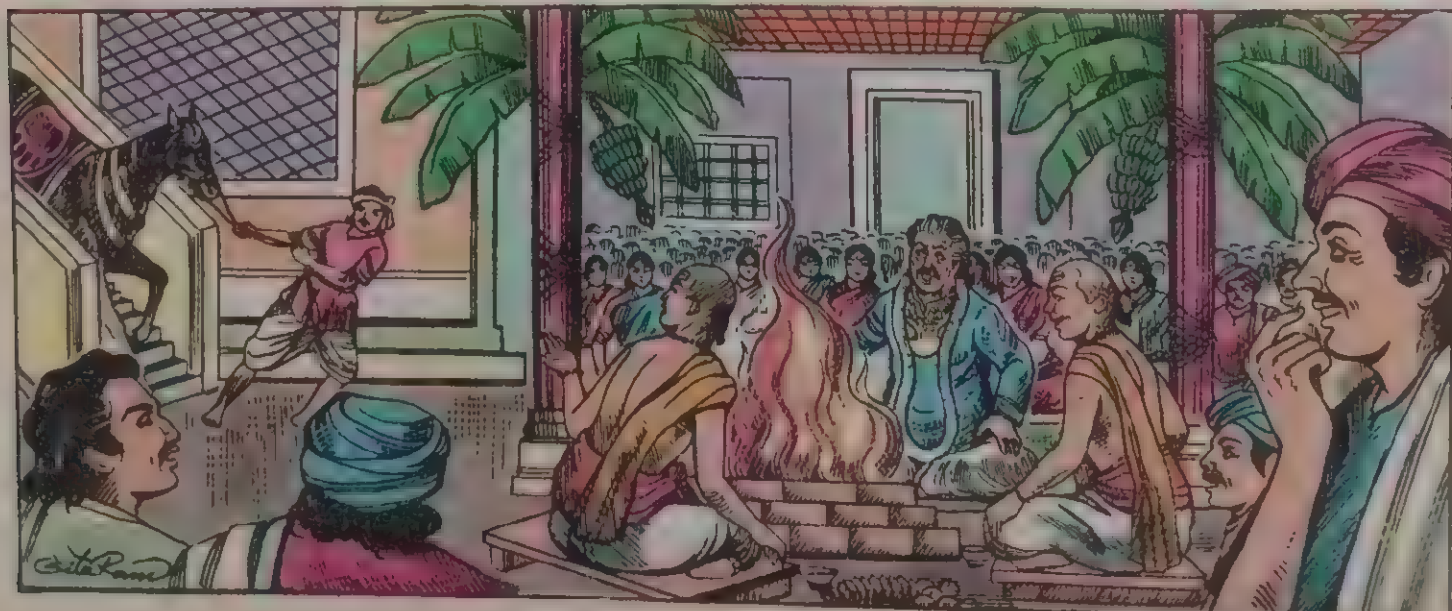
“କ'ଣ କହୁଛି ନ ପଚାରି ଯାହା କହୁଛି
କର । ହାତରେ ଆଉ ସମୟ ନାହିଁ । ତାକୁ
ସାଢ଼ୀ ପିନ୍ଧାଇ, ଅଳଙ୍କାର ସବୁ ପିନ୍ଧାଇ
ତଳକୁ ନେଇଆସ ।”

ଗୁଜର ଶିଦ୍ଧ ଯାଇ ଦାସୀମାନଙ୍କୁ କହିଲା,
“ଶୁଣ, ସମସ୍ତେ ମିଶି ଘୋଡ଼ାଟିକୁ କନ୍ୟାପରି

ସଜାଇ ଦିଅ । ଶାଢ଼ୀ ଓ ଅଳଙ୍କାର ସବୁ ପିନ୍ଧାଇ
ଦିଅ । ଜମିଦାରଙ୍କର ଯାହା ଆଜ୍ଞା । ସିଏ
ସବୁ ବାହାଘରକୁ ଆସିବେ ତାକୁ ସବୁ
ହସାଇବାକୁ ବୋଧହୁଏ ଏସବୁ କଥା ଜମିଦାର
କରୁଥିବନ୍ତି ।”

ଘୋଡ଼ାଟି ସଜାହେବା ପରେ ଗୁଜର ତାକୁ
ଧୀରେ ଧୀରେ ଟାଣି ଟାଣି ଉପର ମହଲରୁ
ତଳକୁ ଆଣିଲା । ଘୋଡ଼ାକୁ ଓ ତା'ର ସାଜ-
ସଜାକୁ ଦେଖି ନିମନ୍ତ୍ରିତ ଉଦ୍‌ବ୍ୟକ୍ତିମାନେ
ହସି ହସି ଗଲେ । କ୍ରମେ ହସର ଘୋର ସବୁ
ମିଶି ମହା କୋଳହଳରେ ପରିଣତ ହେଲା ।
ଏହିପରି ଜମିଦାରଙ୍କ ଦୃଢ଼ଯୁ ବିବାହ ଆରମ୍ଭ
ହେବା ପୂର୍ବରୁଁ ଶେଷ ହୋଇଗଲା ।

ବାହାଘରକୁ ଆସିଥିବା ଲୋକେ ହସି ହସି
ମଜାଗପ କରି ନିଜ ନିଜ ଘରକୁ ଲେଉଟି
ଗଲେ । ତା'ପରେ ବିରୁଦ୍ଧ ଜମିଦାର ଆଉ
କେବେ ମଧ୍ୟ ପୁଣି ଥରେ ବିବାହ କରିବାର
ନାମ ଧରି ନାହାନ୍ତି ।

ଛୋଟ ମୁହଁ ବଡ଼ କଥା

ରବିନ୍ ପକ୍ଷୀ ୧୪ ଇଞ୍ଚ ଲମ୍ବର ଶୋକ ଖାଲ-
ଦେଇ ପାରେ । ସେ ବାରଘଣ୍ଟା ମଧ୍ୟରେ ନିଜ
ଶରୀରର ୪୧ ଗୁଣ ଅଧିକ ଓଜନର ଖାଦ୍ୟ
ଖାଇପାରେ ।

ଉଚ୍ଚ ପର୍ବତଶ୍ରେଣୀମାନେ

ପୃଥିବୀର ୨୦ଟି ସବୁଠାରୁ ପର୍ବତଶ୍ରେଣୀମାନଙ୍କ ମଧ୍ୟରୁ ୧୩ଟି କେବଳ ହିମାଳୟରେ ଓ
ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ବାକି ସାତଟି କରକୋରମ ପର୍ବତମାଳରେ ଅଛି ।

ସର୍ବୋଚ୍ଚ ଉତ୍ତୁଧିବା କାଢ଼ି

ସେହି କାର୍ଯ୍ୟମାନଙ୍କର ପାଦ ଲାଲ୍ ।
ସମୁଦ୍ର ତଟରୁ ୮ ହଜାର ୨୦୦ ମିଟର
(୨୬,୧୦୨ ଫୁଟ) ଉଚ୍ଚରେ ସେମାନେ
ନିବାସ କରନ୍ତି, ଏଭି.ରେଣ୍ଡି ଆଗ୍ନେୟ-
କାର୍ଯ୍ୟମାନଙ୍କ ଏମାନେ ଉତ୍ତୁଧିଆ'ନ୍ତି ।

ସ୍ପଞ୍ଜି

ସ୍ପଞ୍ଜି ନାମକ ଏକ ସାମୁଦ୍ରିକ ଜୀବର ଦେହ
ପ୍ରକୃତରେ ହଜାର ହଜାର ଶ୍ଳେଷ ଶ୍ଳେଷ
ଜୀବଙ୍କ ଦେହର ସମାହାର । ସମୁଦ୍ରର ତଳ
ଦେଶରେ ଏମାନେ ଦଳବାଦି ଥା'ନ୍ତି ।
ଏମାନଙ୍କର ଲମ୍ବା ଏକ ମିଲିମିଟରରୁ ଆରମ୍ଭ
କରି ଏକ ମିଟର ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ହୋଇଥାଏ ।

"For every breath one takes, a child dies from a vaccine-preventable disease."

Every year, 3.5 million children die for want of vaccine. Imagine, the population of cities of the size of Ahmedabad or Bangalore annihilated every year.

"Can we afford to wait?"

Help implement **POLIOPLUS PROGRAMME**

Rotary International

Supporting the immunization programmes of UNICEF and WHO.

Besides funding for vaccines, POLIOPLUS helps increase the protection levels of those programmes through **SOCIAL MOBILIZATION** i.e. community education, volunteer support and public promotion.

Rotary will fight Polio-Plus measles, diphtheria, tuberculosis, whooping cough and tetanus.

For a child it could be a matter of life or limb.

Give generously to **PolioPlus**

Cut and mail to :

Chairman

POLIOPLUS CAMPAIGN TRUST

128, Golf Links

New Delhi-110 003.

Here's what You Can Do

YES, WE WISH TO SUPPORT THE POLIOPLUS CAMPAIGN TRUST

We enclose our Cheque/Draft of Rs.

Name

Designation

Company Address

Phone No.

*Cheques/Drafts should be drawn in favour of
POLIOPLUS CAMPAIGN TRUST payable in
Bombay. Contributions are exempted from
income tax under section 80 (G) of the Income
Tax Act, 1961.*

CMP

A Rotary International campaign
TO ERADICATE THE CHILDREN OF THE WORLD

"YOU HAVE NOT DONE ENOUGH AS LONG AS YOU ARE CAPABLE OF DOING MORE." **ACT NOW.**

ଫଟୋ-ପରିଚୟ-ପ୍ରତିଯୋଗିତା: ପୁରସ୍କାର ଟ. ୫୦

ପ୍ରସ୍ତୁତ ପରିଚୟୋତ୍ତ ଜୁଲାଇ ୧୯୮୮ ସଂଖ୍ୟାରେ ପ୍ରକାଶ ପାଇବ

S. B. Takalkar

Azmat A. Syed

- ★ ଭଲସ୍ୱ ରଥ ପାଇଁ ଉପସ୍ଥିତ ପରିଚୟୋତ୍ତ ଦୁଇ ଗୁରୁ ଧାଡ଼ିରେ ଲେଖା ହୋଇଥିବ ଏବଂ ପରସ୍ପର ସମ୍ବନ୍ଧିତ ହୋଇଥିବ ★ ମେ ୧୦ ସୁଦ୍ଧା ପରିଚୟୋତ୍ତ ପତ୍ରସୂଚୀ ଦରକାର ।
- ★ ସଦାଧିକ ଉପସ୍ଥିତ ଦବେଗିତ ପରିଚୟୋତ୍ତ ପାଇଁ ଟ. ୫୦-୦୦ ପୁରସ୍କାର ପଠାଯିବ ।
- ★ ପରିଚୟୋତ୍ତ ସହ ପ୍ରେସକର ନାମ ଓ ଠିକଣା ପୋଷ୍ଟକାର୍ଡରେ ଲେଖା ହୋଇ ଚନ୍ଦ୍ରାମାମା ପଠେ । ପରିଚୟ ପ୍ରତିଯୋଗିତା, ମାତ୍ରାସ-୨୦୦୦, ୨୨ ଠିକଣାରେ ଆସିବା ଆବଶ୍ୟକ ।

ମାର୍ଚ୍ଚ '୮୮ ପ୍ରତିଯୋଗିତାର ଫଳ

- ପ୍ରଥମ ରଥ : ଭଜୁକନା ରାମ ନାମରେ ବୁମର ଜୟ କନା ରାମ ନାମ !
- ଦ୍ୱିତୀୟ ରଥ : ତୋର ରାଗ୍ୟତ୍ର ବୁଲୁଛି ବୁଲୁବ ମୋ ନଠୁ ବୁଲୁବା ସମ !!
- ପୁରସ୍କାର ବିଜୟୀ : ଅମ୍ବିକା ପ୍ରସାଦ ମିଶ୍ର, ବଡ଼ପଲ୍ଲୀ ।
- ବିଜୟୀଙ୍କୁ ଅଭିନନ୍ଦନ; ସମସ୍ତ ପ୍ରତିଯୋଗୀଙ୍କୁ ଧନ୍ୟବାଦ ।

ଜୟ ମାମୁଁ

ବାର୍ଷିକ ଦେୟ : ଟ. ୩୦-୦୦

ମନିଅର୍ଡର ପଠାଇବା ଠିକଣା :

ଡିଲ୍‌ଟନ୍ ଏଜେନ୍‌ସିଜ୍, ଚନ୍ଦ୍ରାମାମା ବଲ୍‌ଡିଜ୍‌ସ୍, ବଡ଼ପଲ୍ଲୀ, ମାତ୍ରାସ-୨୦୦୦, ୨୨

ବିଦେଶ ସକାଶେ ଦେୟ ବିବରଣୀ ପାଇଁ ନିମ୍ନ ଠିକଣାକୁ ଲେଖନ୍ତୁ :

ଚନ୍ଦ୍ରାମାମା ପବ୍ଲିକେଶନ୍‌ସ୍, ଚନ୍ଦ୍ରାମାମା ବଲ୍‌ଡିଜ୍‌ସ୍, ବଡ଼ପଲ୍ଲୀ, ମାତ୍ରାସ-୨୦୦୦, ୨୨

Printed by B.V. REDDI at Prasad Process Private Ltd., 188 N.S.K. Salai, Madras 600 026 (India) and Published by B. VISHWANATHA REDDI on behalf of CHANDAMAMA PUBLICATIONS, Chandama-ma Buildings, Vadapalani, Madras 600 026 (India). Controlling Editor: NAGI REDDI.

The stories, articles and designs contained herein are exclusive property of the Publishers and copying or adapting

ବିଜୟୀମାନଙ୍କୁ 'ଜୟମାମୁଁ'ର ଅଭିନନ୍ଦନ

ମହାନ ଭାରତୀୟ ଐତିହ୍ୟ ଉପରେ ପ୍ରଶ୍ନ

୩

Anil Kumar Panigrahy

5

2

4

9

3

1

ଶ୍ରୀ ଆଦିକର ଦାସ
ସାତଗୋଦାଳଆ
ପୋ: ଦେଉଳଦ୍ୱାଟ
ଜ: କାଲେଶ୍ୱର

I Prize

ଗୌଧୁର ସଞ୍ଜିତ କୁମାର ଦାସ
C/o ଡକ୍ଟର ଗୌଧୁର
ବ୍ରହ୍ମବର ଦାସ
ମେଡ଼ିକାଲ ଅଫିସର, ଗୋପା,
ଜ: ପୁରୀ

II Prize

ସୁଜାତା ପାଲଲ୍
C/o ଏସ୍. ଏନ୍. ପାଲଲ୍,
ରେଭେନ୍ସା କଲେଜିଏଟ ସ୍କୁଲ୍,
କଟକ-୭୫୩୦୦୨

III Prize